XXVII. évfolyam. Budapest, 1917. március hó 10. 10. (2463.) szám.

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A háboru tartama alatt hetenként egyszer jelenik meg.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 30 korona, félévre 15 korona, negyedévre 7 korona 50 fillér. Egyes szám ára 60 fillér.

Az Országos Magy. Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.

Felelős szerkesztő: **Szilassy Zoltán.**

Szerkesztőség: **Budapest, IX., Köztelek-utcza 8.**

Kiadóhivatal: **Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.**

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghivó

az *„Országos Magyar Gazdasági Egyesület“*

földmüvelési és növénytermelési szakosztályának

f. évi március hó 16-án (pénteken) d. u. 4 órakor a Köztelek-székház nagytermében (IX., Köztelek-u. 8., II. em.) tartandó gyülésére.

Tárgy:

Jablonowski József, a m. kir. állami Rovartani Állomás igazgatójának előadása: A kukoricamoly elleni kötelező országos védekezésről.

Budapest, 1917. március 9.

Dessewffy Aurél gróf s. k., szakosztályi elnök.

Felhivás.

A magyar gazdaközönség önkéntes adakozása tette lehetővé, hogy az OMGE. Köztelek-uccai székházának II. emeleti helyiségeit sebesült katonáink ápolása céljára ajánlhattuk fel. A „Köztelek hadikórháza“, mint a budapesti kir. magyar tudományegyetem *Verebély* Tibor dr. egyetemi tanár, I. oszt. honvéd-főtörzsorvos kiváló vezetése alatt álló III. számu sebészeti klinikájának fiókja, 1914. október hó eleje óta közel félezer, a magyar föld védelmében megsebesült vitéz tisztünknek és önkéntesünknek adott vendégszerető otthont és gondos, szeretetteljes ápolást.

Időközben a hadikórház székházunk II. emeletének többi (szerkesztőségi és üzemosztályi) helyiségeiben helyezkedett el s igy a két éven át kórházi célokra szolgáló nagytermet kitatarozva visszaadhattuk eredeti rendeltetésének. A hadikórház fenntartásával járó költségek azonban e célra inditott gyüjtésünk eddigi eredményét teljesen felemésztették. Ennélfogva azzal a kérelemmel fordulok ismételten gazdatársaimhoz, hogy a „Köztelek hadikórházá“-nak további fenntartását hazafias áldozatkészségükkel lehetővé tenni s e nemes célra szánt adományaikat az OMGE. pénztárához mielőbb beküldeni szíveskedjenek. Minden adakozást ezentul is nyilvánosan nyugtázunk lapunk hasábjain.

Az OMGE. nevében:

Bujanovics Sándor s. k. elnök.

Adományok a „Köztelek“ hadikórház fenntartására.

Utóbbi nyugtázásunk óta befolyt adományok:

Graefl Jenő	100·— K.
Gáspár János	20·— „
Pollák Lajos	20·— „
Schwarczer Jenő	20·— „
Krénitz Károly	10·— „
Schialovits Alajos	9·— „
Összesen	179·— K.

Összes gyüjtésünk a mai napig 19,003 korona 81 fillér.

II. Számtartási és háborus adóügyi tanfolyam a Közteleken.

A gazdák 1917. évben az 1916. év alatt 10,000 koronát elért, vagy azt meghaladó jövedelmük után jövedelemadóval, 50,000 koronánál nagyobb vagyonuk után vagyonadóval, a háborus konjunkturákból származó nagyobb jövedelmük után hadinyereségadóval is meg lesznek terhelve. A már életben levő jövedelemadóhoz tehát két teljesen uj adónem csatlakozik. Az *OMGE.* üzemi osztálya, hogy ezen uj adótörvények főbb rendelkezéseivel, rendelkezéseinek helyes alkalmazásával a gazdákat megismertesse, az adózás terén a felesleges anyagi károsodástól megóvja, 1917. évi február 23—25. napjain számtartási és adóügyi tanfolyamot rendezett, mely iránt a gazdaközönség részéről olyan nagyfoku érdeklődés nyilatkozott meg, hogy szükségesnek mutatkozik *egy ujabb tanfolyam* tartása. A II. számtartási és háborus adóügyi tanfolyam **március 22., 23., 24. és 25.** napján lesz a Közteleken (Budapest, Köztelek-u. 8. sz.), amelyre a gazdaközönség figyelmét ezennel felhivjuk.

A számtartási tanfolyam előadói: *Ormándy* János gazd. akad. r. tanár és *Tury* Zoltán dr. pénzügyi tanácsos, a közigazgatási bíróság tanácsjegyzője.

A számtartási tanfolyam délelőtt ½10-től ½12 óráig, délután 4—6 óráig tart.

A számtartási tanfolyam dija 20 korona.

A tanfolyamon résztvenni óhajtó gazdákat kérjük, hogy ebbeli szándékukat az OMGE. üzemi osztályának a dij egyidejü beküldése mellett *mielőbb* jelentsék be.

OMGE. Üzemi Osztálya.

Egyről-másról.

(Központi Közélelmezési Bizottság. — A szénhiány. — A cukorrépa árának emelése — Németországban. — A tavaszi zöldségszükséglet fedezése. — A zöldségmagtermesztés felkarolása. — A máktermesztés fellendítése. — Milyen fémtárgyakat kell beszolgáltatni? — Katonai igazolvány kell optikai tárgyak vásárlásához. — Távirati postautalványok fedezeti lapjának kiállítása. — A mezőgazdasági felmentések meghosszabbitása. — A hadügyminisztérium és a páfrángyökér. — Gazdasági kérdések a képviselőházban.)

Központi Közélelmezési Bizottság.

Élénk feltünést keltett az országban Őfelségének az az elhatározása, hogy saját személye informálására Wienben Központi Közélelmezési Bizottságot alakitott, amelyben képviselve van az osztrák és magyar kormány, a hadvezetőség, a hadügyminiszter és az osztrák és magyar élelmezési központ egy-egy taggal és amelynek feladata, hogy Őfelségének az élelmezési központok müködéséről s illetve a rendelkezésre álló élelmiszerek mennyiségéről és szétosztási módjáról a kellő tájékoztatást közvetlenül megadják.

Rügyfakadás előtt

és után, tehát nyári permetezéshez is, **ajánljuk** a gyümölcsfák különböző **rovar-** (apró pajzstetvek) **és gomba-** (monilla, varasodás, Fusicladium) **betegségei ellen** együttesen teljes sikerrel alkalmazható

Californiai lé vagy Mészkénlét

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 29. szám.

Mai számunk 46 oldal.

Teljesen illetékes helyről beszerzett információink szerint, a központi közélelmezési bizottság feladata, hogy Őfelségének közélelmezési kérdésekben közvetlen információkkal szolgáljon.

A bizottság megalakulásával, reméljük, meg fognak szünni azok a hiresztelések, amelyek Ausztriában lábra kaptak s amelyeknek, ugylátszik, a hadvezetőség is hajlandó volt hitelt adni, hogy Magyarország még ma is Eldorádó, ahol tejbe-vajba fürdik a lakosság.

Őfelsége információit egyébként kiegészíti egy katonai bizottság is, amely az egész monarchia területét bejárja s közvetlen tapasztalat utján szerez tudomást a közélelmezési bajokról, a keszletekről, a mezőgazdasági munka előrehaladásáról, a terméskilátásokról, aratásról stb., egyszóval, a jövő közélelmezés biztositása érdekében folyó munkálatokról.

Ez a központi bizottság hivatott lesz tehát bizonyságát szolgáltatni annak, hogy Magyarország hűségesen teljesiti szövetségi kötelességét nemcsak a harctereken, de a front mögött is s megosztja mindenét, amije van, azokkal, akikkel jóban, rosszban továbbra is kitartani kész.

A központi bizottságnak módjában lesz majd azonban az ipari cikkek árával is foglalkozni s igy megszüntetni azt az aránytalanságot, amely ma a mezőgazdasági és az ipari szükségleti cikkek árai között utóbbiak jogtalan előnyére mutatkozik.

A szénhiány.

Szénhiányról panaszkodik a főváros s csukva voltak — sajnos — rövid ideig az összes mulatóhelyek, sőt, ami már nagyobb baj volt, az iskolák is. Fontos üzemek kénytelenek munkájukat beszüntetni, a lakosság nagyrésze jéghideg otthonban didereg, a fővárosban csak ugy, mint a vidéki városokban. Mezőgazdasági szeszgyárak üzemüket beszüntetik, gőzekék pihenőre térnek, mert szén nincs s illetve, mert szénhez hozzájutni lehetetlen. Ez a rendkivül hosszu tél, amely vasuti hálózatunk forgalmát megbénitotta, oly zavarokat szült, amelyeknek gazdasági következményei beláthatatlanok. A szénhiány a téli időszak hosszadalmassága nélkül is bizonyos mérvig megvolna, amennyiben Németország vasuti szerelvényei igen jelentékeny részét a mi forgalmunktól elvonta, mert az északi államok szénszükségletének fedezését Németország vállalta magára. Ezzel szemben az egész keleti front élelmezési, hadi és egyéb szükségletének ellátása viszont kizárólag a mi vasutainkra hárult, amelynek feladatai — ez a frontmögötti terület gyarapodván a Romániától elhóditott területtel, — rendkivül megszaporodtak.

Mindezeket azért irjuk meg, hogy olvasóink ne nagyon bizakodjanak bármilyen szép, központi vagy egyes bányatársaságok igéretében, mert az államvasutaknak nem igen lesz módjában ez igéretek beváltása. Hosszu ideig fog tartani, amig a szénhiány valamelyest orvosoltatni fog, de a baj véglegesen a háboru végéig ki sem lesz küszöbölhető. Épp azért már most figyelmeztetünk mindenkit, hogy nyári és jövő téli szénszükségletét már a tavaszi hónapokban igyekezzek minden áron és minden eszközzel biztositani, mert a helyzet napról-napra sulyosabb lesz s az államvasuti szerelvények pusztulásával kapcsolatosan mértani arányban növekednek azok a feladatok, amelyeknek lebonyolitása az államvasutakra vár.

Az OMGE. egyébként sürgős felterjesztésben hivta fel ujból is a miniszterelnök és a földmüvelésügyi miniszter figyelmét a mezőgazdaság tavaszi és nyári szénszükségletéről való haladéktalan és erélyes gondoskodásra, mint termelő munkánk folytonosságának egyik elsőrendü feltételére.

Értesülésünk szerint a magyar kormány részéről a gőzekeszántáshoz szükséges szénmennyiség biztositására irányuló tárgyalások az osztrák kormánynyal folyamatban vannak s amint a megállapodás megtörtént, közölni fogjuk e lap hasábjain a szénbeszerzés feltételeit és módozatait.

A mezőgazdasági szeszgyártulajdonosok abban az esetben, ha a szénhiány miatt üzemüket fenntartani nem tudják, forduljanak az Országos Szénbizottsághoz (Budapest, IV., Haris-köz 3.), amely olyan vidékekre, ahová szén egyáltalán szállitható, a lehetőség határain belül kisebb mennyiségeket fog kiutalni.

A cukorrépa árának emelése — Németországban.

A német mezőgazdasági politika is lassanként csődöt mond, bár nálunk nagyok szeretik idézgetni azok, akik a magyar kormány politikájával elégedetlenek. Bizony Németország sem dicsekedhetik kormányzati előrelátással, ahol abba a végleges hibába estek, hogy a fogyasztás érdekeinek téves jelszava szemelőtt tartásával a mezőgazdasági termékek árát tudatosan lenyomták. Igy történt ez a gabonánál és különösen az állatoknál, de ez esetben csak a cukorrépáról akarunk megemlékezni.

Megirtuk volt, hogy mily nehézkesen engedett a kormány a cukorrépa árának a megállapitásánál. Először q-ként 3 márkában állapitotta meg azt, amikor a cukorgyárak és gazdák egyhangulag kijelentették, hogy igy lehetetlen cukorrépát termelni, akkor 4 márkában állapitotta meg, sőt kényszertermelést rendelt el, amennyiben mindenkit kötelezett arra, hogy azt a területet, amelyet a mult évben bevetett, a folyó évben is bevetni köteles.

Ez ellen az intézkedés ellen maguk a cukorgyárak tiltakoztak a legerélyesebben, amelyek pedig fel voltak jogositva a kormányrendelet végrehajtására; egy sem vállalkozott arra s ki is jelentették, hogy 4 márkás cukorrépaár mellett a gazda nem képes ma cukorrépát termelni.

Végül a kormány egy, főiskolai tanárokból alakitott szakbizottságot kért fel annak megállapitására, hogy vajjon tényleg a gazda 4 márka mellett képtelen-e ma cukorrépát termelni. Ez a bizottság egyhangulag megállapitotta, hogy a gazdáknak igazuk van, a mai viszonyok között, amidőn az emberi és állati munka oly rendkivül drága, egy ily kényes növényt, mint a cukorrépa, 4 márkás répaár mellett termelni lehetetlenség. Végül nagynehezen beadta a kormány a derekát s most jelent meg a rendelet, amely 5 márkára emelte fel a cukorrépa árát, ami korona értékben 6 koronának felel meg.

A német cukorrépaár még igy is mögötte marad a magyar cukorrépa árának, holott még a mi nagyobb cukorrépaárunk mellett sem igen fizeti ki magát a cukorrépatermelés; a kiegyenlitést a német gazdák azonban abban találják meg, hogy ott az átlagok a régi magasabb kultura következtében sokkal nagyobbak.

Németország a cukorrépa ermelésének fenntartására azért helyez oly nagy sulyt, hogy saját cukorfogyasztását minden körülmények között biztositsa.

Nálunk még ezzel legalább egyenrangu fontossággal biró más szempontot is kell, hogy a kormány szemelőtt tartson s ez a cukorkivitel. Mily nagyjelentőségü volna, ha pl. 1.000,000 q cukrot tudnánk ma kivinni, amidőn ma ennek révén Svájcból, Hollandából vagy Dániából igen fontos szükségleti cikkeket tudnánk csereüzletképpen behozni. A kérdés pedig nagyon egyszerüen megoldható volna az esetben, ha a kormány nemcsak megengedné, de utasitaná a gyárakat arra, hogy jelentékenyen nagyobb répaárakat helyezzenek a gazdáknak kilátásba a kormány által megállapitottaknál, oly feltétel alatt, hogy az ország szükségletén felül termelt cukormennyiséget szabadon kiszállithatják a külföldre s illetve amennyiben nem, akkor a kormány ugyanazon cukorárat téritené meg részükre, mint amit a külföldi értékesitéssel elérnének. Kétséget sem szenved, hogyha a cukorgyáraknak módjukban volna egy 8—9 koronás cukorrépaárat fizetni, cukortermelésüket igen jelentékenyen fokozhatnák, mindenesetre oly mérvben, hogy a répáért fizetett magasabb árakért a cukor árában rekompenzációt nyerhetnek.

A tavaszi zöldségszükséglet fedezése.

A közélelmezés a késői tavasz s illetve a nyár elején jő a legszorultabb helyzetbe, amidőn már az utolsó készletek kimeritéséről van szó. Ebben az időben igen nagy fontossággal bir, hogy minél több zöldség álljon a közélelmezés rendelkezésére. Bizonyos, hogy zöldségtermelőtelepeink idejében hozzáfognak a főzelékzöldségek előállitásához, nagy tömegek, mint fogolytáborok és a front mögötti katonaság ellátására azonban a zöldségfélék nem igen alkalmatosak, mert azok elkészitése igen körülményes.

Egy igen fontos tömegcikkre hivják fel figyelmünket, amit a tavaszi közélelmezésnél s különösen a hadifoglyok s katonaság ellátásánál sikerrel lehetne alkalmazni s ez a cukorrépa és a takarmányrépa, melyet még most a kellő mennyiségben be lehetne szerezni oly célból, hogy az szárittatván, konzerváltassék arra az időre, amidőn már egyéb más nem áll a közélelmezés rendelkezésére. Ugy a cukorrépa, mint a takarmányrépa száritott alakban konzerválható s igen jól felhasználható főzelékül minden különösebb előkészités nélkül; a száritás pedig keresztül-

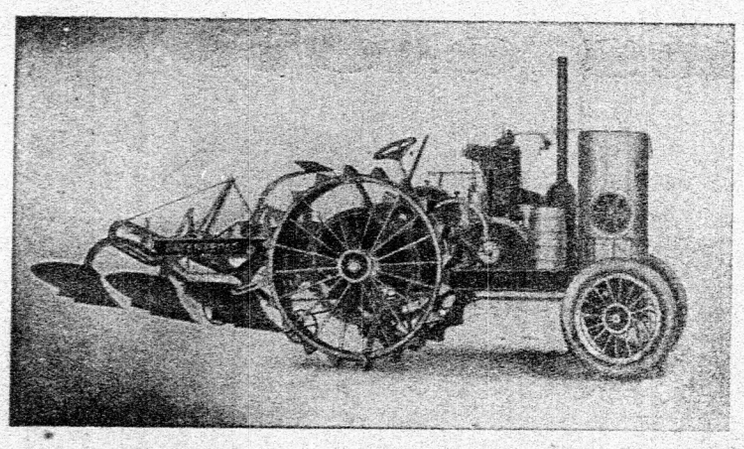

AZ „AVANCE“
nyersolajmotoreke
leggazdaságosabb, a legolcsóbb és a legegyszerübb üzemü
SZÁNTÓGÉP.
Az „Avance“ tartósság és üzembiztonság tekintetében páratlan gép. Ezidőszerint prompt szállitható.
Bächer Rudolf—Melichar Ferenc.
Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond,
Budapest, VI. kerület, Teréz-körut 26. szám.

vihető a sörgyárak, malátagyárak és malmokban levő szárítókon minden nagyobb nehézség nélkül.

Ugyancsak felhivják figyelmünket az őszi tarlórépára is, amelyet április hóban a cukorrépával egyidőben elvetve, hat hét alatt már fogyasztásra alkalmas tarlórépát nyerünk, mely mint friss főzelék, nagy tömeget ad s igy nagy tömegek táplálására felhasználható. Az utóbbi dolgot különösen melegen ajánljuk gazdáink figyelmébe s azt hisszük, hogy az őszi tarlórépatermelésével, amennyiben kellő mennyiségü anyagra tudnának szert tenni, igen jó üzletet fognak csinálni.

A zöldségmagtermesztés felkarolása.

A földmüvelésügyi miniszter 46,544. sz. alatt körrendeletet intézett valamennyi városi és vármegyei törvényhatósághoz, valamennyi miniszteri kirendeltséghez, valamennyi m. kir. gazdasági felügyelőséghez, valamennyi m. kir. gazdasági tanárhoz, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez, az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesülethez, a Magyar Gazdaszövetséghez és valamennyi vármegyei gazdasági egyesülethez a zöldségmagtermesztés felkarolása érdekében.

Kifejti a miniszter e körrendeletében, hogy a zöldségfélék vetőmagjainak hiánya mindinkább érezhetővé válik s ha e hiány megszüntetése érdekében megfelelő gondoskodás nem történik, a zöldségtermesztés s ezzel kapcsolatban a közélelmezés ellátása a jövő évben igen nagy nehézségekbe fog ütközni. A konyhakerti vetőmagvak hiányának egyik főoka a külföldi behozatal teljes elmaradása, másrészt az, hogy a hazai magtermesztés terméseredménye jóval csekélyebb volt, mint a mult években. Ennélfogva a magkészletek kifogyóban vannak s igy azok már is csak a legnagyobb nehézséggel szerezhetők be. E kedvezőtlen jelenséggel szemben — tekintettel arra, hogy a közeljövőben nem lehet számitani külföldi vetőmagbehozatalra, másrészt figyelemmel arra, hogy a vetőmagvak hiánya miatt a hazai zöldségtermesztés s ennélfogva a közélelmezés is válságos helyzetbe juthat — a miniszter nyomatékosan utal a zöldségmagtermesztés elsőrendü fontosságára.

A kerti vetőmagtermesztés a közszükséglet kielégitésén felül — mint igen belterjes kerti gazdálkodás — elsőrendü tényező a többtermesztés megvalósitására. E növénymüvelési ág felkarolása a nagyobb gazdaságok üzemében, mint a kisbirtokosság viszonyai közt egyaránt fontos és kivánatos közgazdasági és szociális szempontból is. Felhivja tehát a földmüvelésügyi miniszter a gazdaközönséget, de különösen a kisbirtokosságot, hogy ugy a kertekben, mint a szántóföldeken a tömeges fogyasztásra alkalmas zöldségfélék magvainak termesztését (lehetőleg egy-egy községben csak néhányféle fajtában) a folyó év tavaszán lehetőleg nagyarányban kezdje meg. Tájékozásul hangsulyozza, hogy az első évben magottermő zöldségféléken (paradicsom, zöldborsó, zöldbab, ugorka stb.) kivül már ez év tavaszán szükséges lenne a kétéves zöldségféléket (sárgarépa, petrezselyem, vöröshagyma, kalaráb, fejes- és kelkáposzta) is magtermőkül kiültetni, mivel különösen ezekből van maghiány. Megemliti továbbá, hogy éghajlatunk alatt a helyi viszonyok mérlegelésével, a legtöbb zöldségféle magva eredményesen és jövedelmezően termeszthető s a hazai földben termesztett magvak minősége a külföldi magvakkal minden tekintetben kiállja a versenyt s ennélfogva ugy a hazai, mint a külföldi magkereskedők a termesztett magvakat a legnagyobb készséggel, szivesen és jó áron megveszik.

A máktermesztés fellendítése.

Minthogy a mák jelentősége a háboru alatt még azzal is növekedett, hogy ujabban olajat gyártanak belőle, a Magyar Olaj- és Zsiripari Központ (Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 33.) mozgalmat inditott a máktermesztés fellendítése érdekében. A központ most napi áron bocsát a gazdák rendelkezésére mák-vetőmagot s egyuttal kötelezi magát arra is, hogy a termést átveszi legalább 250 koronás áron. Biztositja egyuttal a gazdákat, hogy ezt az árat akkor is megadja, ha a háboru befejeztével a rendes piaci árak ennél jelentékenyen olcsóbbak lennének.

Itt emlitjük meg, hogy a németbirodalmi olaj- és zsiripari hadibizottság is minden eszközzel igyekszik a gazdákat olajos magvak fokozottabb termelésére serkenteni s e célból termelési szerződést ajánl a vállalkozó gazdáknak. A termelési szerződés a repce-, mák- vagy lenmagtermésüket a Központ részére lekötő gazdáknak hektáronként 150 márka termelési jutalmat biztosit az olajos maggal bevetett terület után, továbbá szabott áron (ammoniákkilopercentenként 224 fillérért) egy-egy métermázsa kénsavas ammóniákot szolgáltat ki minden hektárnyi terméterületre, meghatározott áron adja a gazdának a Központ a vetőmagot (a repcemagot 65, a lenmagot 45, a mákmagot 100 fillérért kilogrammonként), a termést a következő áron veszi át: repce 67·07 márka, lenmag 46·66 márka, mák 99·17 márka métermázsánként s ezenfelül a megszabott határár ellenében minden métermázsa beszolgáltatott olajos mag után a termelőnek 35 kilogramm olajpogácsa jár, feltéve, hogy a hektáronként beszolgáltatott terménymennyiség mákból legalább 10, lenmagból legalább 8, repcéből legalább 6 métermázsa. A mustármag termesztéséért pedig a német olaj- és zsiripari központ métermázsánként 10—25 márka cséplési jutalmat ad a beszolgáltatott termés után.

Milyen fémtárgyakat kell beszolgáltatni?

A közönség még mindig nincs kellően tájékozódva afelől, milyen fémtárgyak esnek rekvirálás alá. Utmutatásul közöljük az alábbiakat: Magánosoknak be kell szolgáltatniok: nikkel-főzőedényeket, sárgarézmozsarakat, mozsártörőket, gyertyatartókat, vasalókat, tálcákat, félkilós és ennél nagyobb sárgarézsulyokat, sárgaréz-habverőüstöket, vörösréz-fürdőkádakat, fürdőkályhahengereket, vörösréz-mosóüstöket és tüzhelyüstöket, kályhaelőtéteket, parázstartókat, gyümölcsbefőző- (lekvár-) üstöket vörös- vagy sárgarézből, sütőformákat, ónból készült korsókat, ürmértékeket, tálakat, tányérokat, tálcákat, fedőket, kanalakat és egyéb háztartásbeli tárgyakat, amelyek akár ónból, akár ónötvözetből készülnek. Kereskedőknek és iparosoknak üzleteikből be kell szolgáltatniok: ugyanezeket a tárgyakat, valamint két milliméternél vastagabb sárga- és vörösrézlemezeket, sodronyokat, csöveket, sárgaréz-ajtókilincseket, kulcscimeket, söntéstálcákat, ócska sárga- és vörösréz-forgácsot minden fémből, kivéve aluminiumot, mindennemü leszerelt fémtárgyakat, sárgarézcsapokat, kutszerelvényeket, ónból és ólomból készült cikkeket, valamint eredeti tömböket, ón- és ónötvözeteket, gyertyaformákat, söntéslapokat, orgonasipokat, szifonfejeket, betüfémeket, horgany-, és aluminium stb. tárgyakat.

Katonai igazolvány kell optikai tárgyak vásárlásához.

A hivatalos lap f. hó 3-iki száma rendeletet közöl 693 M. E. szám alatt, melyszerint csak katonai igazolvány előmutatásával lehet vásárolni prizmát, irányzó és terresztikus távcsöveket, négyszeres és nagyobb nagyitásu Galilei-rendszerü távcsöveket, az összes távcsövek optikai részeit és 3, 5—6 fényerősségü és 18 cm.-nél nagyobb gyujtótávolságu fényképészeti objektiveket. Az iparosokra és kereskedőkre, akik ily cikkek előállitásával vagy forgalombahozatalával foglalkoznak, nem vonatkozik ez a rendelet. A rendelkezés ellen vétőket 600 koronáig terjedhető pénzbirsággal büntetik meg.

Távirati postautalványok fedezeti lapjának kiállitása.

Folyó hó 10-től kezdődőleg a kereskedelemügyi miniszter 13,071. számu rendelete értelmében a távirati postautalványok ugynevezett fedezeti lapját maga a feladó köteles kitölteni s e célból minden postahivatalnál és postai értékcikkelárusitónál darabonként 2 fillérért lesznek ezentul a kitöltendő fedezeti ürlapok kaphatók. Ezek kitöltése után a feladó a fedezeti lapra tartozik postai értékjegyekben felragasztani a távirati postautalványért járó utalványozási és express-dijat, mig a távirati dij a postahivatalnál készpénzben fizetendő a feladás alkalmával. Az esetleges távirati közlemények a fedezeti lap e célra szánt szelvényére, vagy külön lapra irandók.

A mezőgazdasági felmentések meghosszabbitása.

Ghillány Imre báró földmivelésügyi miniszter a hadügyminiszterrel és honvédelmi miniszterrel egyetértőleg értesitette valamennyi törvényhatóságunk főispánját, hogy a cs. és kir. hadügyminiszter, illetőleg a m. kir. honvédelmi miniszter által mező- és erdőgazdasági érdekből f hó 1-ig engedélyezett, valamint az elsőfoku hatóságok által az 1916. évi 18,200. és 21,900. számu honvédelmi miniszteri rendeletek alapján meghosszabbitott felmentések további meghosszabbitása iránt ujabb általános és részletes rendelkezés fog történni, miért is az ily felmentések

A korlátolt raktárkészletünkre való tekintettel ajánljuk tisztelt vevőinknek, hogy szükségletüket

fükaszáló s marokleraká aratógépekben és szénagyüjtőkben

mielőbb fedezzék.

Eredeti Deyl-kapák alkatrészek ezidőszerint még kaphatók.

Bächer Rudolf—Melichar Ferenc.

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

Budapest, VI. ker., Teréz-körut 26. szám.

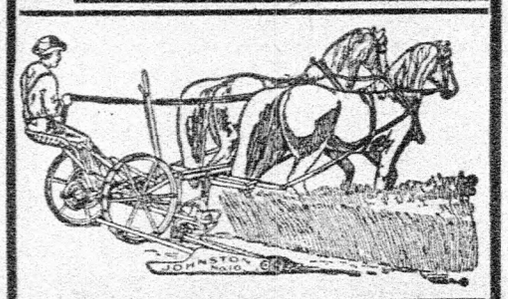

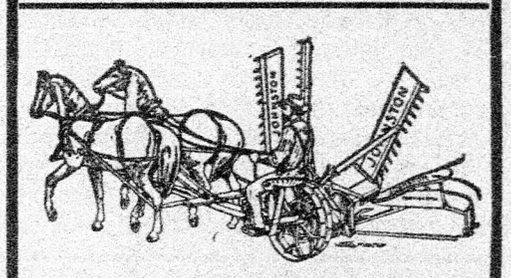

meghosszabbitására irányuló kérvényeket a főispánok nem terjeszthetnek fel a földmivelésügyi miniszterhez. Ellenben a hivatásos gazdasági gépészek és fütők (szántó- és cséplőgépészek és fütők egyaránt) felmentésének meghosszabbitását kérő megokolt folyamodványokat, valamint a katonai parancsnokságok és a honvéd kerületi parancsnokságok engedélyezte gazdasági felmentések meghosszabbitására irányuló kérvények is sürgősen felterjesztendők a földmüvelésügyi miniszterhez.

Mivel ezek szerint, az eddigi hivatalos kijelentésektől eltérőleg, a gazdasági gépészekre és fütőkre nézve az ideiglenes felmentések hivatalból való meghosszabbitása, ugy látszik, nem fog bekövetkezni: nyomatékosan felhivjuk minden érdekelt gazda figyelmét erre a körülményre azzal, hogy a meginduló tavaszi talajmunkánál és a gazdasági gépek karbahozatalához, szakavatott kezeléséhez nélkülözhetetlen, ideiglenesen felmentett gépészeik és fütőik felmentésének meghosszabbitása végett a főszolgabiró és főispán utján lehetőleg sürgősen terjesszék be kérvényüket a földmüvelésügyi miniszterhez.

Itt emlitjük meg, hogy az egyes póttesteknél szolgáló gépészeket és géplakatosokat honvédelmi miniszteri rendelkezés folytán nyilvántartásba vették s azok nem oszthatók be menetalakulásokba. A nyilvántartásba vett géplakatosokat elsősorban szakismereteiknek megfelelő alkalmazásra vezénylik katonai célra dolgozó üzemekbe, a katonai érdekek kielégitése után nélkülözhetőket pedig a mezőgazdaság rendelkezésére fogják bocsátani. Jól teszik tehát azok a gazdák, akiknek gépésze valamely póttestnél nyilvántartásba vétetett, ha az illetők szabadságolása érdekében idejekorán lépéseket tesznek a földmivelésügyi minisztérium vagy az illetékes törvényhatósági gazdasági munkabizottság utján. Elsőrendü érdek, hogy az idei várható munkáshiány folytán sokszorosan fontos mezőgazdasági gépek jókor rendbehozassanak és jókarba helyeztessenek, amit a Honvédelmi Gazdasági Tanács remélhetőleg a gépészek, géplakatosok, szerelők és fütők lehetőleg gyors felmentésével tőle telhetőleg elő is fog segiteni.

Nagyon nagy a hiány mindenféle patkoló- és kerekes-kovácsokban is. Pedig már tavaly óta van honvédelmi miniszteri rendelet, amely minden nagyobb község vagy körjegyzőség részére legalább egy-egy kovács felmentését biztositotta. Erre feltétlenül szükség is van ott, ahol egy-egy községben 80—100, sőt még több fogat van, ahol ekéket, kisebb gépeket, munkaeszközöket, szekereket nagy számban és sürgősen kell megjavitani, hogy azután az öregek, nők és gyermekek is dolgozhassanak velük. A honvédelmi minisztérium a póttesteknél szolgáló kovácsok felmentése körül is lehető figyelemben kivánja részesiteni a mezőgazdasági érdekeket, az egyes községeken mulik tehát, hogy idejében megtegyék a szükséges lépéseket.

Végül megemlitjük, hogy a dohánytermelés fokozása érdekében a pénzügyminiszter nagyobbszámu dohányos feleskertésznek a dohánytermelő gazdák rendelkezésére való bocsátása érdekében tett lépéseket. Még pedig ugy, hogy mindazok a feleskertészek, kik a közép- és nagytermelőknél szolgálatot teljesitettek, de jelenleg katonai szolgálatban állanak, katonai alkalmaztatásuk fenntartása mellett, a dohánytermelési munkálatok ellátására, gazdáikhoz kirendeltessenek. E célból a dohányjövedéki központi igazgatóság utján felhivta az összes (öt holdon felüli) dohánytermelőket, hogy az illetékes beváltó felügyelőségnél névszerint jelentsék be azokat a feles kertészeket, akik szolgálatukban állottak és jelenleg katonai szolgálatot teljesitenek. A dohánybeváltó felügyelőségek a beérkezett adatokat összeállitják és — ezredenként csoportositva — további eljárás végett a legrövidebb időn belül a dohányjövedéki központi igazgatósághoz küldik fel.

Mint tudjuk, eddig csakis a *B*) osztályu idősebb (43—50 éves) népfelkelő feles dohánykertészeket mentették fel a katonai szolgálat alól. Ha most ezeken kivül a dohánytermelésnél a háboru kezdete óta nélkülözött többi *B*), valamint idősebb *A*) osztályu népfelkelői szolgálatot teljesitő dohánykertészek is ujból vissza fognak térhetni, ez az idei dohánytermelésre mindenesetre igen nagyjelentőségü lesz. A fődolog persze, hogy a katonai kirendelések idejében, a tavaszi munkálatok megkezdéséig, történjenek meg, mert az elkésett segitségnek kevés hasznát látná dohánytermelő gazdaközönségünk és a hazai dohánytermésre nagyon is reáutalt dohányjövedék.

A hadügyminisztérium és a páfránygyökér.

Minthogy burgonya, kukorica és egyéb szokásos takarmányból csak vajmi kevés marad a közélelmezési szükségletek fedezése után sertéshizlalásra, nagyon természetes, hogy mostanában nemcsak Németországban, hanem nálunk is sokan törik a fejüket alkalmas póttakarmányok kitalálásán. Mint az már ilyenkor történni szokott, pár gyakorlati eszme mellett a kalandos javaslatok egész sora pattant ki a sertéshizlalás problémáját megoldani igyekvő koponyákból. Inkább az utóbbiak közé volnánk hajlandók sorozni azt a javaslatot, amelylyel valami névtelen növénytudós a hadügyminisztériumot próbálta széleskörü mozgalomra lelkesiteni. E javaslat szerint ugyanis a főként Horvát-Szlavonországban és Boszniában, de a kettős monarchia egyéb vidékeinek erdeiben és erdőirtásain is dusan és vadon tenyésző páfrányfajta, az ugynevezett saspáfrány (Pteris aquilina L.) gyökere adna kiváló sertéstáplálékot. Ezt a páfránygyökeret őszszel, vagy kora tavaszszal kellene a földből, 25—30 cm. mélységből kiásni, megtisztitani és megszáritani s annak táplálóértéke állitólag nagyobb a burgonyáénál, sőt a javaslattevő szerint „eszményi arányban tartalmazza a sertéshizlaláshoz szükséges táplálóanyagokat, ugy, hogy napi 2 kilogramm adagolásban kiváló takarmányt ád".

A hadügyminisztérium egyik ügyosztálya persze nagy lelkesedéssel kapott az eszmén s bár eleve tisztában lehetett azokkal a gyakorlati nehézségekkel, amelyek az ilyen erdei gyom apró gyökereinek felkutatását és nagy tömegekben való összegyüjtését gátolják: mindamellett tájékozódni kivánt a szakkörökben az ajánlott sertéstakarmány értéke felől. Eddig a dolog rendben is volna. De mit méltóztatnak gondolni, hová fordult a hadügyminisztérium a javasolt takarmány dolgában szaktanácsért? Valóban meglepő ötlettel a — kamarákhoz. Világért sem az ügyvédi vagy közjegyzői kamarákhoz, hanem — ne tessék csodálkozni — a kereskedelmi és iparkamarákhoz. Szegényeknek persze azzal a fogas kérdéssel, vajjon jó-e a sertésnek a páfránygyökér? — nem csekély fejtörést okozott. A kereskedelmi és iparkamarák előterjesztéseit, sajnos, nem ismerjük. Mivel azonban véleményük alapján a hadügyminisztérium közhirré teszi, hogy a szárított, ép páfránygyökér métermázsáját az egyes cs. és kir. élelmezési raktárak métermázsánként 15 korona áron hajtandók átvenni: fel kell tételeznünk, hogy — legalább egyes kamarák — ugy okoskodhattak a példaszó nyomán, hogy „hiszen a disznó sem tudja, mitől hizik", honnan tudják hát ők, a hadügyminisztérium megállapitotta illetékességükkel?

Bár az egészséges humor iránt való érzékünket még a világháboru borzalmai sem ölték ki belőlünk teljesen s bár korántsem aggódunk rajta, hogy a felkinált métermázsánkénti 15 K. ellenében valami tulságosan sok páfránygyökérrel lepnék meg egyes szenvedélyes növénygyüjtők a katonai élelmezési raktárakat: mégis jónak látjuk egy megkérdezett takarmányozási szaktekintély véleményét közölni a páfránygyökér takarmányértékéről. Amit persze, a kamarai körkérdésnél rövidebb uton a hadügyminisztérium is beszerezhetett volna. E szakvélemény szerint, bár igazán nehezünkre esik a hadügyminisztérium kétségtelenül jóindulatu reménységét lehütenünk, a páfránygyökér takarmányozásra legfeljebb nagyon kis adagokban és csak igen nagy óvatossággal volna használható, mert nagyobb mennyiségben fogyasztva véres vizelést okoz, nagyobb állatoknál, igy kivált lovaknál pedig ideges állapotokat, agybántalmakat idéz elő, amelyek gyakran halálos végüek.

Gazdasági kérdések a képviselőházban.

Lapunk mult számában ismertettük már a mult hét szerdájáig a képviselőházban a kormányjelentés vitája során elhangzott mezőgazdasági vonatkozásu felszólalásokat. Sorrend szerint továbbhaladva, megemlitjük *Preszly* Elemér interpellációját a hadifogolykérdésről, amelyben azt tette szóvá, hogy az ellenség sokkal rosszabbul bánik a mi fiainkkal, mint mi az övéikkel. Erélyes rendszabályokat követelt főleg az Oroszországban sinylődő hadifoglyok érdekében. *Pallavicini* György őrgróf azt tette szóvá, hogy a kormány nem képviseltette magát a Magyar Gazdaszövetség rendkivüli közgyülésén, mig végül *Sümegi* Vilmos a hirlapok papirhiánya miatt intézett kérdést a kormányhoz. A miniszterelnök mindhárom interpellációra válaszolt.

Hammersberg László azt fejtegette, hogy téves cséplési statisztika alapján róttak ki az egyes vármegyékre a szigoritott rekvirálás alkalmával aránytalanul nagy terménykontingenst s ez volt az oka, hogy ezt a kirótt mennyiséget legtöbb helyütt a gazdasági élet sulyos megzavarása nélkül nem is lehetett előteremteni. Majd a Haditermény Részvénytársaság mükődését birálta s végül az Országos Közélelmezési Hivatal elnökének megadott ama jogot kifogásolta közjogi szempontból, hogy törvényhatósági és közigazgatási tisztviselőket fegyelmi hatóságuk itéletétől függetlenül felfüggeszthet állásuktól.

Ghillány Imre báró földmüvelésügyi miniszter felszólalását kivonatosan már lapunk mult számában ismertettük, de egyes jelentősebb részletekre szabadjon még egyszer visszatérnünk. Azzal a több oldalról elhangzott állitással szemben, mintha az egyes központoknak, igy kivált a Haditermény Részvénytársaságnak interkaláris kamatokból nagy és el nem számolt jövedelmei lehetnének: a miniszter kijelentette, hogy ilyen interkaláris kamatjövedelem a felek által előre befizetett összegek után alig van, minthogy valamennyi központ igen csekély alaptőke mellett nagy tőkeforgalommal és kockázattal dolgozik s igy a felek előzetes befizetései nélkül nem is tudnák a kellő üzleti mozgékonyságot kifejteni. Tavalyi cséplési statisztikánk megbizható voltának igazolására pedig felemlitette, hogy annak gyakorlatias voltát Batocki, a német közélelmezési hivatal elnöke is elismerte, sőt a folyó évre már át is vette a mi terményfelvételi rendszerünket. Majd azt fejtegette *Ghillány* báró, hogy a hadigazdasági intézkedések terén a decentralizáció rendszeréből kiindulva a centralizáción át ismét a decentralizációhoz térünk vissza, mig Németország az ellenkező utat tette meg. De hogy tökéletes eredményt sem itt, sem

HIZOTT SERTÉSEKET levágásra való hussertéseket és leszurt sertéseket a legelőnyösebben értékesiti
KÖKÉNYESSY & LÖWINGER
SERTÉSBIZOMÁNYI CÉG
WIEN, ST.-MARX.
Sürgönycim: KÖKÉNYESSY WIEN, ST.-MARX.
TELEFON: 76-48.
Szállitás és eladás módozatai felöl bárkinek dijmentesen megbizható és gyors felvilágositással szolgál.

ott elérni nem sikerült, annak, szerinte, nem a rendszerekben, hanem a háborus viszonyokban van az oka. A közélelmezés szervezésénél a főcél az volt, hogy minden törvényhatóság, mint önellátási körzet, lehetőleg maga fedezze a maga szükségletét s csak a felesleg vitessék el oda, ahol viszont hiány mutatkozik. Persze, ha itt-ott sürgős hiány áll elő, ez elkerülhetetlenné teszi a terméynek ide-oda kocsikáztatását. Ugyanez áll a korpára is, mert ha a legközelebbi malomban éppen nincs készlet, a sürgős szükségletet máshonnan kell kiutalni. Viszont aztán megeshetik, hogy utóbb megint az ellenkező irányban kell korpát szállitani, mert sem a termelés folyamata, sem a fogyasztási szükségletek nem oszlanak meg egyenletesen és nem láthatók előre. A fejkvóta egységesitését helytelen eszmének tartja, mert az egyes vidékek különféleképpen látvák el élelmicikkel s a megszokott táplálkozási viszonyok is nagyon eltérők. Eppen ezért bizta a kormány a megélhetési viszonyokat legjobban ismerő helyi hatóságokra a fejkvóta megállapitását, amivel egyébként a német példát követte.

Majd azt fejtegette *Ghillány* báró, hogy a Haditermény Részvénytársaság jutaléka egy métermázsa liszt után mindössze 50 fillér, tehát kilogrammonként csak ½ fillér s még azt is kiutalta tavaly az egyes törvényhatóságok élelmezési alapja javára. Nem érti tehát azt a vádat, hogy a Haditermény Részvénytársaság és a többi központok drágitják az árukat. A Haditermény Részvénytársaság kiviteli és román gabonabehozatali üzleteinek kockázatára teljes joggal és a kereskedelmi törvény értelmében tartalékolta a máig is kérdéses nyereségeket, más tartalékja pedig nincs. A Korpaközpontot illetőleg némileg tévedett a földmüvelésügyi miniszter, amidőn azt állitotta, hogy a korpakiutalás a gazdatársadalmi testületek kiküldötteiből alakitott bizottság révén történik s hogy a Korpaközpont igazgatóságában a gazdák a malom — és egyéb gyári érdekeltséggel szemben többségben volnának. Mert tényleg az igazgatósági tagoknak a naponkénti kiutalásokra nincs és gyakorlatilag nem is lehet ellenőrző befolyásuk s az igazgatóságban a gazdaérdekeltségnek mindössze négy képviselője foglal helyet, akik azonban minden rendelkezésükre álló módon igyekeznek hiven betölteni ellenőrző tisztjüket. Hogy a gazdaképviselők minden fáradságos buzgalma és a Korpaközpont valóban példásan pontos ügyvitele dacára sem juthat a gazdaközönség elegendő korpához és egyéb abraktakarmányhoz, ennek nem a Korpaközpont az oka, hanem az, hogy a polgári szükségletre rendelkezésre álló korpa csak negyedrészét tette a gazdasági felügyelői utalványokkal igazolt szükségletnek s egyes malmok kényszerü üzemszünetelése helyenként még rosszabbá tette a helyzetet.

Ellene nyilatkozott a hal- és faárak megszabásának, bár az utóbbiakra nézve érvelése egyáltalában nem mondható meggyőzőnek. A kétszeres árpaárszabást azzal igyekezett megokolni, hogy a kormány közepes árpatermést várt, de ebben csalódott s igy a sörárpa nagy részét is élelmezésre és takarmányul kellett utóbb lefoglalni. A rekvirált kukorica után engedélyezett 6 koronás prémiummal az amugy is rövidséget szenvedett termelőket kivánta a kormány némileg kárpótolni. Végül részletesen foglalkozott a földmüvelésügyi miniszter azzal a minduntalan megismétlődő váddal, mintha a kormány a rekvirált kukoricából bankoknak hizlalásra bármily csekély mennyiséget kiutalt volna. Megállapitotta, hogy alig néhány ipari hizlaló van bankok kezén s hogy a nagyobb hizlalókban mintegy 90%-ot tett ki a bizományi hizlalás, ahol a sertést is, a takarmányt is a gazda adta. Mindössze 27,000 darab sertést hizlaltak román eredetü takarmányon osztrák számlára s ezt a hizlalást a román betörés után pár száz vagon osztrák árpával fejezték be. Végül pár ezer darab sertést hizlaltatott a hadsereg egyes vállalkozókkal, de ezek is tulnyomólag vásárolt takarmányt használtak fel s csak esetenként, legfeljebb 10% erejéig, segitette ki őket a hadsereg saját takarmánykészleteiből.

Beszédje befejező részében a többtermelés lehetőségéről és a gazdasági szaktudás fejlesztéséről, terjesztéséről, a gazdasági egyesületek nagy irányitó feladatairól emlékezett meg Ghillány Imre báró, amely nagyfontosságu és a mezőgazdasági főiskolától, valamint a gazdasági szakképzettségnek a földmivelésügyi tárca körében való megkövetéléséről szóló, általános helyesléssel fogadott kijelentéseit már mult számunkban méltattuk.

Zábráczky József saját tapasztalása alapján bizonyitgatta, hogy a Korpaközpont, főként a kisgazdákkal szemben, méltányosan jár el s hogy az ellen felhangzó panaszok tulnyomó része a korpahiányra vezethető vissza. *Apponyi* Albert gróf nagyszabásu beszédében az időszerü, külpolitikai kérdések beható fejtegetése után a közélelmezés érdekében történt intézkedéseket birálta és hibáztatta az egységes rendszer, a következetesség hiányát a kormány „dilettánsszerü" háborus gazdasági intézkedéseiben. Kifejtette, hogy mingyárt a cséplés után, a termelők gazdasági szükségletének kielégitése mellett kellett volna az egész termés felett való rendelkezést központositani, ahelyett, hogy azt ezerfelé engedték az önellátás cimén szétfolyni s azután a legellenszenvesebb rekvirálásokhoz kényszerültek nyulni. Majd melegen támogatta Apponyi az OMGE.-nak az ipari cikkek határárszabására irányuló feliratát, amit a háborus terhek megoszlása égető kérdésének mondott. S a kormánynak nem szabadna e probléma megoldása elől azzal a mentegetődzéssel kitérnie, hogy az „nagyon nehéz", mert — ugymond — mit szolanánk hozzá, ha Hindenburg is azt mondaná, hogy két frontot egyszerre nehéz tartani, hát inkább nem foglalkozik vele. Ezután az Ausztriával való vámközösség ellen érvelt a kölcsönös külkereskedelmi forgalomnak kedvezőtlen fejlődésével és hibáztatta, hogy a kormány a kiegyezéses megállapodásokkal titkolózik, valamint, hogy a mai bizonytalanságban az ország gazdasági fejlődését egy, vagy éppen két évtizedre előre lekötni igyekszik. *Kállay* Ubul népnevelési és közegészségügyi kérdések tárgyilagos fejtegetése után behatóan foglalkozott a birtokpolitika terén kivánatos teendőkkel s egyben örökösödési jogunk reformját is követelte. Egyidejüleg tartja megoldandóknak az olcsóbb agrárhitel és a gazdasági szakoktatás fejlesztésének kérdését, amelyek nélkül a legegészségesebb birtokpolitika sem érhet el haladást. *Teleki* Pál gróf népesedni, vagy mint ő mondotta: embertöbbtermelési kérdésekkel foglalkozott alapos készültséggel és igen rokonszenvesen, majd a többgyermekes családok részére sürgetett különféle állami kedvezéseket.

Bethlen István gróf nagy készültséggel birálta az erdélyi román betörés alkalmával elkövetett gazdasági mulasztásokat, amelyek következményeképpen most a katonaság kénytelen rendszertelenül rekvirálni a még megmaradt takarmánykészleteket s igy egész Erdély nagynehezen megmentett állatállományának fenntartása veszélyeztetve van. Ugyanez áll az erdelyi tavaszi vetőmagkészletekre is. Majd a békére való átmenet és a nemzeti birtokpolitika kérdéseivel foglalkozott és surgette az ipari cikkek határárszabását. *Hantos* Elemér az Altruista Bank birtokpolitikai tevékenységét méltatta nagy melegséggel, azután a háboru költségeiről közölt nagyérdekü számitásokat, amelyek eredményeként a magyar államháztartás eddigi háborus kiadásai 18—19 milliárdot tesznek ki. Ehhez járul mintegy 13 milliárdnyi háborus eladósodásunk. Mivel igy Magyarország államadóssága közel jár a 25 milliárdhoz, ennek az évi kamatterhe kerek egy milliárd, amit csak az állami bevételek tetemes fokozása fedezhet. Ehhez viszont a nemzeti jövedelem gyarapodasa szükséges. Végül állást foglalt a gabonaárak emelése mellett, de a kenyér árának felemelése nélkül, a finomliszt és gabonából készült egyéb ipari termékek magasabb árszabása révén.

Végül *Létay* Ernő birálta még a meghóditott területeken folyó gazdálkodást s általában a hadvezetőség gyakorlati mezőgazdasági politikáját, mire a képviselőház a kormányjelentés további tárgyalását folyó hó 12-ig elnapolta.

A buza előállitási költsége a háboru alatt.

A harmadik háborus aratás közeledik. Megszokott viszonyok után nem indulhatunk, olyan intézmények irányitanak bennünket, gazdákat, akiknek a gazdasági hozzáértése egészen ujkeletü és igy a gazdának — aki eddig csak ugy boldogult, ha nagyon is a maga lábán járt — bele kell törődnie abba, hogy a mások eszejárása szerint gondolkodjék és cselekedjék. Ez a függő állapot az egyik félre napról-napra kötöttebbé válik, a gazda azzal, amit ő termel, egyáltalában nem rendelkezik, beosztásokat, előszámitásokat egyáltalában nem csinálhat. Ilyen körülmények között nem marad más hátra, mint, hogy felhivjuk a rendelkezési jogosultsággal birókat arra, hogy egyik-másik indokolt panaszunkra nyujtsanak orvoslást.

Nem szemrehányás akar ez lenni, amit itt elmondottam, hiszen talán ebben az iszonyu forgatagban nem is lehet másképp, az állam főintézősége elképzelhetetlen társadalmi feladatok előtt áll, befelé is, kifelé is, megszünt az áruk értékét szabályozó kinálat és kereslet közötti

Földbirtokosok és földbérlők figyelmébe!

Ajánlunk igen előnyös törlesztéses kölcsönöket 35 évre 4½% kamat, 2½% törlesztés és 99 árfolyam; 50 évre 4½% kamat, 1½% törlesztés és teljes árfolyam és 63 évre 4% kamat, 0·85% törlesztés és 94½% árfolyam mellett, továbbá birtokok adásvételét, bérbeadását és parcellázását legpontosabban és igen előnyösen lebonyolitjuk. Parcellázások esetén e szakmában specialista szakértőnket a helyszinére kiküldjük.

BUDAPESTI KÖLCSÖNKÖZVETITŐ ÉS PARCELLÁZÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, VIII. kerület, Kenyérmező-utca 6. szám.

arány, megszünt, mert pénz van, de áru nincs. Tantételek, melyeknek szentségére esküdtünk, nevetségessé váltak, a hadvezetőségnek kellett és kell az áru, annak elő kell bujni, bárhol van is, igy azután helyes, hogy joga van a legfőbb intézőségnek céljai szerint az árakat a kinálat és kereslet közötti arány törvényein kivül, saját tetszése szerint meghatározni, mondjuk maximálni.

Hogy ilyen dolog jó elrendezése óriási tudást igényel és hogy ez teljesen nem lehet hibátlan, az minden gondolkozó ember előtt világos, de már annyit tanultunk, annyit láttunk, hogy a hibák javitását kérhetjük és a változott viszonyokkal kifejezhetjük azt az óhajunkat is, hogy változni kell elsősorban a kalászosok határárainak is, még pedig addig, mig nagyobb katasztrófa nem keletkezik a mai állapot fentartásából. Az uj termés előtt állunk. Hogy fogjuk azt elkésziteni, az ma sajnos, még minden gazda előtt egy rémesen fenyegető titok. Ember már egyáltalán nincs, fogoly nincs. Bizalmunk abban összpontosul, hogy talán lesz hatalma, vagy egy jó gondolata a hadvezetőségnek és állami főintézőségnek arra, hogy ezt a gazdákra nehezedő nyomást eloszlassa és gondoskodni fog arról, hogy le tudjunk aratni és csépelni.

Az 1916. évi aratás előtt kértük, hogy miután nagyobb mennyiségü gabonát kell Ausztriának és Németországnak átadni, ennek learatásáról és elcsépléséről gondoskodjanak ők. Ezt annál könnyebben megtehetik, mert náluk három-négy héttel később kezdenek aratni, mint az Alföldön. Az igy learatandó területeket nagybirtokosoknál nagy tömegekben lehetne átadni. Ez nem történt meg, hanem ehelyett katonai munkásosztagokat kaptunk, aminek elrendezése igen rosszul volt megszerezve, mert pl. az én gyakorlatomban megesett, hogy reggel küldtem 100 katonáért 10 kocsit az állomáshoz, megérkeztek, jól laktak és már délben elirányitották őket másfelé. Ha kapunk az idén katonát, akkor csak egy módja van annak, hogy haladhassunk és ez az, hogy holdszámra szabad csak a katonának aratnia és járásonként legyen megszabva a fizetendő összeg, de az 16 korona és napi három korona kosztátalánynál kevesebb egy kat. hold learatása- és felkötéséért ne lehessen.

Hogy ezek után a gazdasági termények árainak megszabásához hozzászólhassunk, szükségesnek tartom a következőket előreboesátani:

A gazdasági nyerstermények értékét igazságosan megszabni sohasem lehet; hiszen nagy különbség, ha négy, hat, vagy nyolc mázsa terem egy holdon. Ugy az 1915., mint az 1916. évi maximálás nagy termés jegyében lett megállapitva; az 1915. évi termést tönkretette az eső, 1916-ban pedig nem akarták az intéző körök belátni, hogy rossz a termés és hogy a buzát a rozsda és az április második felében uralkodó állandó eső tönkretette és hogy jó termés nem várható. A termés természetesen nem sikerült és igy a határárakkal, főleg a buza és rozsnál a nyerstermelő nem lehetett megelégedve, mert nem birta azt a határárakon előállitani.

De igazságtalan a határárszabás, még ha utólag állapittatik is meg, mert ilyen állami üzemben az árakat az átlagtermések alapján ehet csak megállapitani és igy akinek rossz ermése volt és akinn tulajdonképpen segiteni kellene, rosszabbul jár, mint akinek a termése az átlagot elérte, nem is szólva arról, akinek termése az átlagot felülmulja. Igaz, hogy a háboru előtti szabad kereskedelemnél sem lehetett tekintettel lenni arra, akinek kis termése volt, de eddig annak meg volt a termésével való szabad rendelkezési joga és esetleg jobban értékesithette a saját vidékén áruját, mint igy, ahol az árujával egyáltalában nem rendelkezik. A határárszabást – szerény véleményem szerint – legalább julius közepéig el kellene halasztani, természetesen mindent el lehet addig az átvételre készíteni és meg lehet szüntetni azt a praemiumos rendszert, amely eddig minden vonalon meglehetős kudarcot vallott.

Egy áru árát, ahol ki van zárva minden konjunkturális haszon, helyesen csak ugy lehet megszabni, ha tudják azt, hogy *mi annak az előállitási költsége*, mennyinek szabad lenni a haszonnak, amit az előállitási költségen kivül a termelőnek el szabad érnie és végül a vonatkozásokat is tekintetbe kell venni, milyen viszonyban van t. i. a maximálandó áru értékesithetősége, a többi hasonnemü áruval. A két első dolgot kellő hozzáértés és egy kis jóakarattal meg lehet állapitani, de a viszonylatok megállapitásához óriási tudás, gyakorlat és éleslátás kell, olyan tudás, amely gazdasági téren otthon van, a legkisebb részletekben is. Itt történtek nálunk kezdettől fogva a hibák és ma is itt van a legnagyobb baj. És ez főleg az, hogy *az élőállatok ára egyáltalában nem áll az azelőtti arányban, szemesterményeink értékével*. Nálunk, sajnos, összes szemes terményeink árát a buza árához maximálták. Azokat a terményeinket, amelyeket eddig etettünk állatainkkal a magas élőállatárak mellett, maximális áraik 3—4-szeresére lehet kihasználni és ha ez igy marad, félő, hogy az árakban lenyomott buzát, rozsot jövőre sokkal kisebb területen fogják termelni. Én ugyan ezt az irányzatot, egyes megyékben — ahol a tavasziak jól mennek — már ez évben is láttam. Viszont az árpát és tengerit maximálni magasabban a buzánál ismét nem tanácsos, ebből egyéb ferde helyzet származhatik.

Szerény véleményem szerint egyedüli helyes dolog lenne — kellő óvatosság és körültekintéssel — a sertés indokolatlanul magas határ-

Egy nehéz (kb. 600 kg. sulyu) jármos ökör egy esztendei takarmányozási költségei.

Hónapban	Feletetett takarmány fétesége és mennyisége	1913—14-ben Egységár korona	1913—14-ben Esik egy nap à fill.	1913—14-ben Egy napi összköltség K.	1913—14-ben Napok száma	1913—14-ben Összesen korona	1917-ben Egységár korona	1917-ben Esik egy napra K.	1917-ben Egy napi összköltség K.	1917-ben Napok száma	1917-ben Összesen korona	Jegyzet
Január és február	15 kg. takarmányrépa	1	15				6[1]	—·90				[1]) A takarmányrépa áránál nem vettem a piaciárat, ami 8—9 K., épp igy nem vettem a szénaféléknél sem a piaci árat, mindkettőnél körülbelül 30%-ot leütöttem. Ha a takarmányrépa helyett száraz szeletet számolok, ugy 4·5 kg. répa helyett 1 kg. száraz szeletet adunk, ami árban egy és ugyanaz. A szelet ára 36 korona.
	1 „ melász	8	8				20	—·20				
	15 „ vegyes szálas[2])	4	60	—·83	60	49·80	10	1·50	2·60	60	156·—	
Márc.-április-május 15-ig	1 „ abrak[3])	14	14				35[3])	—·35				[2]) Vegyes szálas alatt szalmát, polyvát, szárat, szecskát, némi szénát értek.
	20 „ takarmányrépa	1	20				6	1·20				
	1 „ melász	8	8				20	—·20				
	5 „ széna	6	30				20	1·—				
	8 „ vegyes	4	32	1·04	75	78·—	10	—·80	3·55	75	266·25	
Május 15—junius 1-ig	Legelőn van az ökör	—	—	—·20	15	3·—	—	—	—·30	15	4·50	[3]) Fele korpa, fele tengeri- vagy árpadara.
Junius-julius-augusztus	40 kg. zöldtakarmány	1	40	—·40	90	36·—	3	1·20	1·20	90	108·—	
Szeptember-október	1 „ abrak	14	14				35	—·35				
	6 „ széna	6	36				20	1·20				
	20 „ takarmányrépa	1	20				6	1·20				
	10 „ vegyes	4	40	1·10	60	66·—	10	1·—	3·75	60	225·—	
November-december	4 „ széna	6	24				20	—·80				
	15 „ takarmányrépa	1	15				6	—·90				
	15 „ vegyes	4	60	—·99	65	64·35	10	1·50	3·20	65	208·—	
Összesen		—	—	—·81	365	297·15	—	—	2·66	365	967·75	

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI SCHMIDT
szabadalmazott mérnökdoktor hirneves füstcső-tulhevitőjével !!
Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert ugy teljesitőképesség, mint tartósság tekintetében messze felülmulnak és lényegesen kevesebb szenet fogyasztanak.
Referenciákkal, kimeritő felvilágositásokkal és költségvetésekkel készséggel szolgál:
KEMNA J. Budapest, VI. Vilmos-császár-ut 5l.
Sürgönyeim: KEMNA, BUDAPEST. Telefon 91-21.

árát leszállitani. Hogy erre csak egy példát hozzak fel:

Háboru előtt egy kg. hizott sertés értéke körülbelül 100 fillér volt, egy kg. tengeri értéke körülbelül 16 fillér, tehát hatszoros értéke volt a kikészitett árunak szemben a takarmánynyal. Ma egy kg. hizott sertés határára nettó körülbelül 5·60 korona, mig egy kg. kukorica ára 42 fillér, tehát a kész áru értéke tizenhárom és félszerese a felhasznált takarmánynak. Körülbelül ilyen eltérések jönnek ki akkor is, ha abrakkal tartott szarvasmarhákra vonatkoztatjuk a régi és a mai arányokat.

Még egy példával akarom igazolni, hogy milyen eredményeket okoz egy rossz maximálás. Ez a repce- és lentermesztésünk teljes visszafejlődése. Ma, mikor kapva kellene kapni ilyen aránylag kevés munkával járó növények termesztésén, azt látjuk, hogy azok is felhagynak vele, akik eddig termelték, mert ilyen kishozamu és részben bizonytalan növények termesztésére kell, hogy valami csábitsa a gazdát és nem lehet megérteni, miért kelljen több ezer repcetermelőnek áldozatot hozni néhány, ujjainkon megszámlálható olajgyár érdekeinek?

Ezek előrebocsátása után az alábbiakban közlöm, mibe került egy alföldi kötött talaju vármegyében egy magyar hold (1200 □-öl) buza előállitási költsége a háboru előtti két évben (1913- és 1914-ben) és mibe fog az a jelen kilátások mellett ebben az évben kerülni. A buzát vettem fel elsősorban, mert mégis ez a legfőbb élelmi cikk és ez az Alföldnek főterménye.

Hogy megállapithassam mibe kerül egy hold buzának az előállitása, elsősorban össze kellett állitanom azt a költséget, hogy mibe került és mibe kerül ma egy erős kettős ökörfogat egy napi munkája és ezután mibe kerül a buza előállitási költsége. Az összeállitást az alábbiakban minden kommentár nélkül közlöm és csak azt jegyzem meg, hogy igyekeztem mindenütt a legobjektivebb számokat beállitani, azt hiszem nem is tévedtem, de ha tévedtem volna, köszönettel veszem a kiigazitást.

Egy kettős ököriga egyévi tartása és egyéb költségei.	1913—14. K.	1917. K.
1. *Takarmányozás.* Tuloldal szerint egy ökör 297·15, ill. 967·75 K.-ba került, egy pár tehát	594·30	1935·50
2. *Tőkekamat.* Egy pár (kb. 12 q) kerül kg.-ként 1 K.-ba = 1200 K. 5%-a	60·—	—
Egy pár (kb. 12 q) kerül 1917-ben kg.-ként 5 K.-ba = 6000 K. 5%-a	—	300·—
3. *Amortizáció.* Az ökröket hatévi használat után kimustráljuk. Mustrálásnál értékkülönbség békében 20 f., 1200 kg.-nál 240 K. Ez osztva hat évre, évenként	40·—	—
Ma ez kiszámithatatlan, de 20%-ot okvetlenül kitesz 6000 K.-nál 1200 K.-t. Elosztva hat évre, évenként, sulycsökkenést nem számitva, mert jól tartom őket	—	200·—
4. *Szerszámkopás.* Egy ökrösszekér 120 K. volt, ma 500 K. Eke, járom, tézsla, rudallókötél fenntartása. Kenőcs	20·—	60·—
5. *Elhullás és kényszervágás.* A tőke 2%-a	24·—	120·—
6. *Állatorvos.* Gyógyszer, ojtóanyag, só	5·—	15·—
7. *Cselédbér.* Lakással ezelőtt 700, ma 1200 K.-ba kerül. Egy cseléd 4 ökröt ápol, tehát 2 ökörre ennek fele esik	350·—	600·—
8. *Istállóbér, ill. épülettőke.* Egy ökör férőhelye, közepes istállóknál 100 K.-ba került, két ökörre 200 K., ennek 5%-os kamata. Fenntartás, biztositás, amoritizálás 3% = békében 8%	16·—	—
Ma a biztositás és fenntartás drágább további 2%-al	—	20·—
9. *Felügyelet és tiszti költség* (Sem az almot, sem a trágyát nem vettem számitásba.)	20·—	40·—
	1129·30	3290·50

Egy kettős ököriga 1 munkanapjára eső költségei.

Egy évben van 75 vasár- és ünnepnap, 20 esős nap (félnapokat egybevéve). Téli munkanap 50, ebből kettőt veszünk egynek = 25 + 220 tavaszi, nyári és őszi munkanap, egy évben van tehát 245 munkanap	4·60	13·40

Egy hold (1200 □-öl) buza előállitási költsége.

1. *Első szántás.* Buzát az Alföldön nagy átlagban 30%-ban háromszori, 40% kétszeri, 30% egyszeri szántásba vetnek. Ez átlag két szántás és pedig egy szántás 4 ökörrel, egy szántás 2 ökörrel; minden szántás után egy fogasolás jön, azután a vetés, utána borona, henger, vizbarázda, forgók, stb. rendbehozatala. Első szántáshoz egy négyes ökörfogatnap	9·20	26·80
2. *Második szántás.* Egy kettősfogatnap	4·60	13·40
3. *Boronálás.* Kétszer a szántások után félfogatnap	2·30	6·70
4. *Vetés.* Egy négyesfogat bevet 8 holdat, egy holdra esik 1/8-ad fogatnap	1·15	3·35
5. *Boronálás,* hengerezés, forgók félfogatnap	2·30	6.70
6. *Vetőmag.* 85 kg., békében 22, ma 43 K.	18·70	36·55
7. *Pácolás.* Kékkő 100 kg. buzához kell 10 dkg., békében 60 f., ma 16 K.	—·05	1·37
Három leány bepácol 30 hl.-t békében 3 K.-ért, ma 15 K.-ért. Egy hl.-re esik	—·10	—·50
8. *Acatolás,* csutkaverés és egyéb ápolási munkák, egy napszám régen 1 K., ma 4 K.	6·—	24·—
9. *Tavaszi henger és borona* egy kettes fogat 1/4 napja	1·15	3·36
10. *Aratás.* Fele kévekötővel, fele kézzel, 1/2 holdra kell 1 kg. manilla (manillazsineg 1 kg. 15—16 kg.)	1·20	12·—
Aratógéptőke. Kocsis, olaj (1 gép 1 nap 8 holdat arat), 1/2 holdra	1·87	3·50
Kévék összerakása. Kötetlen kévék bekötése, 1/2 holdra 1 napszám	4·—	8·—
1/2 hold kézzel: 600 kg. termésből kiindulva. Békében 11-edén koszt nélkül arattak. Ma 10-edén koszttal. Békében tehát 27 kg. volt a rész. Ma pedig 30 kg. és a koszt ára 1/2 holdra	—	3·—
Arató rész hazavitele, hordása, a mag szállitása 1/2 fogatnap	2·30	6·70
11. *Hordás.* 1 holdat behord 1 kettes ökörigа	4·60	13·40
12. *Cséplés.* Ezelőtt 3%, ma 5%. Békében kiadtunk 573 kg.-ból 17·19 kg.-ot. Ma pedig 570 kg.-ból 28·5 kg.-ot. A *gépért* 4%-ot szokás fizetni szenen kivül. Tehát 600 kg. után (mert az arató részt is el kell csépelni) 24 kg. szén 42 K.	4·80	10·08
Szénért 100 kg.-hoz kell 5 kg. salgói darabos szén 600 kg.-hoz 30 kg., békében 2·20 K., ma 4·50 K.	—·66	1·35
Zsák 1 holdhoz békében 20 f., ma 2 K. (200 zsák 1 szezón)	—·20	2·—
Vizhordás, etetők, rostálás, magtári kezelés	1·—	5·—
13. *Adók.* Állami, községi, vizszabályozási, ma hadiadó 2%	6·—	7·—
14. *Haszonbér.* A telektőke 4%, ezelőtt 600 K. után, ma 1000 K. után	24·—	40·—
15. *Trágyázás.* Trágyázásból eső hányad a buzára 30%, 1 holdra kell 120 q trágya, 50 f. = 60 K., kihordás és elteregetés 15 K., ezelőtt 75 K., ennek 30%-a	22·50	—
Ma a trágyaérték 1 K., kihordás és elteregetés 40 f. = 160 K., 30%-a	—	48·—
16. *Felügyelet.* Tiszti költség. Biztositás tüz és jég ellen, valamint az egyéb rezsiből a buzára eső 20% hányad	8·—	16·—
17. *Szállitás.* Vasutra. Eladható lesz 400 kg. Ezelőtt 30 f., ma 1·50 K.	1·20	6·—
	127·88	304·76
18. *Szalma.* Miután a trágyát értékeltük, le kell vonni a szalma értékét, amely békében q-ként kb. 1 K. volt ab major, ma értéke préseletlenül ab major 2 K., miután a trágya értékét is csak 1 K. vettem — kétszerese a szalmának — (préselés, szállitás kb. 5 K.-ba kerülne), 600 kg.-nál 12 q szalmát felvéve	12·—	24·—
Összes költség	115·88	280·76

Egy métermázsa buza előállitási ára:

600 kg. brutto termésből békében kiadtunk (1/2 hold kézi után) 27 kg. aratórészt és 17·19 kg. cséplőrészt. Maradt netto 555·8 kg., ez került 115·88 K.-ba, 1 q buza tehát békében került	19·95	—
600 kg. brutto termésből ma kiadunk (1/2 hold kézi után) 30 kg. aratórészt és 28·5 kg. cséplőrészt. Marad netto 541·5 kg., ez került 280·76 K.-ba, 1 q buza tehát ma kerül	—	51·87

Fenti számokból látjuk, hogy mig a háboru előtti 2 évben 6 q.-ás holdankénti (1200 □-öl) termésnél az előállitási költség 20 K.-t tett ki mázsánként, ma 51·87 koronánál is többe kerül ugyanilyen termés mellett. Magyar holdanként 6 q. = kat. holdanként 8 q.-nak felel meg; ez pedig elég tisztességes termés és jóval magasabb, mint az országos átlag. Látjuk tehát, hogy a buzatermésből (a szántóföld 35—40%-a van buzával elvetve) a gazdának még 52 koronás ár mellett egyáltalában nem marad semmi jövedelme, ezzel szemben viseli azt az óriási kockázatot, amelyet egy kis termés jelent a számára.

A számvetés semmiesetre sem lesz előnyösebb, ha az ökörigát lófogattal pótoljuk. Mert ha a lófogat teljesitménye 30%-kal nagyobb is, mint az ökörigáé, de viszont a tartása erős 40%-al többe is kerül.

És ami elő áll az igavonó állatok megmérhetetlen magas árának várható csökkenésében, ami feltétlenül beáll azonnal, amikor ismét nyugalmasabb állapotok elé nézhetünk.

Add Uram Isten, de mindjárt!

(Szászberek.) *Blantz Jenő.*

Országos kötelező védekezés a kukoricamoly ellen.

F. évi február hó 26-án megjelent a m. kir. földmüvelésügyi miniszternek 31.000. számu körrendelete, amely a kukoricamoly ellen való országos és kötelező védekezést kimondja. E körrendelet lényeges veleje ez. A miniszter az 1894

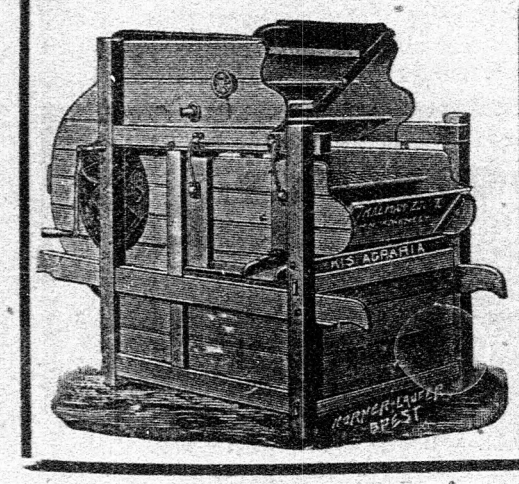

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek. !!

Európaszerte első helyen elismert kitünő szerkezetü és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“ és „Herkules“ tengerimorzsolók

Ezévi ujdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és Társa, Hódmezővásárhely

különleges terménytisztitó gépgyár és vasöntöde.

évi XII. t.-c. 58. szakasza alapján kimondja, hogy a kukoricamoly (*Botys nubilalis* Schiffm., vagy ujabban *Pyrausta nubilalis* Schiff.) kártokozó és irtásáról köteles minden törvényhatóság első tisztviselője gondoskodni. A kötelező irtás az, hogy minden néven nevezendő gazda, akinek birtokában előző évi termésből való kukoricaszára (kórója), csutkája, tuskója (Bácskában csumája) birtokában van, köteles azt minden évi április hó utolsó napjáig felhasználni (feletetni, elvermelni, trágyába fojtani, vagy feltüzelni), hogy vele együtt elpusztuljon a bennelevő kukoricamoly hernyója is. Az alispánnak ezen „rendelkezése felebbezésre való tekintet nélkül végrehajtható". Ha a kukoricakórónak és részeinek eme felhasználására, illetőleg megsemmisitésére kötelezett gazda e rendelkezésnek április végéig nem tesz eleget s ezt figyelmeztetés esetén három napi záros határidőn belül sem teszi jóvá, a hatóság a mulasztó terhére hatóságilag végezteti az irtást s egyuttal megindittatja a mulasztó ellen a kihágás miatt való eljárást. A közigazgatási hatóságok határozatai ellen lehet ugyan felebbezni, de a felebbezés az elrendelt irtást nem gátolhatja meg. Aki a fenti rendelkezéseket megszegi, az a mezőrendőrségi törvény 95. szakaszának k) pontja alapján büntetendő. A rendőri büntető biráskodást az 1901. évi XX. t.-c. 13. §-ában megjelölt hatóságok — harmadfokon a földmüvelésügyi miniszter — gyakorolják.

*

A fönnebbi rendelet, kivált a mai viszonyok között, olyan kérdést érint, amely sok gazdára nézve legalább is meglepő. Hogy Bács-Bodrog vármegye és utána szomszédja, Torontál is, éppen a mai viszonyok között felvették a harcot a kukoricamoly ellen, már ezek a hirek is gondolkodóba ejtettek sok-sok gazdát: mennyivel lepheti meg őket akkor az a hir, hogy most már nem részleges, hanem országos védekezésről van szó!

A kukoricamollyal szemben t. i. valóban ugy vagyunk, hogy ahány a faj, annyiféle a felfogás is. Van gazda, aki talán el sem tudja képzelni, hogy moly nélkül is meg lehetne lenni, másik feltétlenül kártékonynak tartja, de beéri, ha hernyóját kikopácsolják a szárból itt-ott az ég fekete szárnyas seregei és viszont Bácska gazdái beszélnek évi és országos 400—500 milliónyi kárról is, kivált abban az esetben, ha jobb termésü esztendők termésére gondolnak s ha annak értékét a kukorica mai nagy ára szerint számitják.

Hogy tehát tisztában legyünk a kérdéssel s másrészt, hogy a gazda lássa mi a célja a fönnebb idézett körrendeletnek, szükségesnek tartom hogy e kérdéssel bővebben foglalkozzam.

Aki egyik-másik régebbi esztendőből nem tudta, hogy a kukoricamoly milyen nagy ellensége hazai kukoricatermesztésünknek, az megtudhatta azt a legutóbbi két esztendőben, amikor kukoricatermésünk éppen akkor, amikor arra nemcsak a magyar népnek, hanem egész Középeurópának legégetőbb szüksége volt, bizony kevés volt. Érdemes visszagondolni arra is, hogy a kukoricatermés eme elmaradásának közfelfogás szerint mi az oka? Az első évben — 1915-ben — azért nem volt kukoricánk, mert nagy és tartós volt az esőzés, holott egy évre rá, 1916-ban, azzal akartuk megnyugtatni magunkat, hogy a baj okát a tartós szárazságban kerestük. Nem szándékszom, hogy ezen ellenmondás okát bőven részletezzem és csak röviden jegyzem meg, hogy a baj forrása bizony nem az időjárás örökké változandó természetében rejlik, hanem kukoricatermesztésünk régi és állandó ellenségében, a kukoricamolyban rejlik, amely néhány évig nagy tömegben, majd utána kisebbszámban, de állandóan és évről-évre bántja és rongálja a várva-várt nagy, de a valóságban mindig kicsi termés mennyiségét és minőségét.

Az igazság az, hogy a kukoricamoly okozta kárt az ország kukoricatermesztő gazdái eddig vagy egyáltalában nem akarták észrevenni, vagy ha észre is vették, időszakos előfordulása miatt vele szemben a segélyt csak a természetes erőkben látták, a mi gyarló közfelfogásunk szerint annyit is jelent, hogy majd csak elmulik az magától. Mások felfogása meg az volt, hogy e rejtőzködő kártevővel szemben az emberi védekezés részben kivihetetlen, részben olyan hogy az az elérhető haszonnál többe kerül.

Ezzel az utóbbi felfogással, ha csak az elmult két esztendő kártételére is gondolunk, nekünk okvetetlenül szakitanunk kell már azért is, hogy az ma nemcsak általános jelszóként hangoztatott, hanem az égető közszükségtől már régen feltétlenül megkövetelt többtermesztésnek szolgálatába léphessünk. Az ut, amelyre az ország gazdáinak a kukoricamoly ellen való védekezés dolgában lépniök kell, első pillanatra talán szokatlan, de mindenképpen eredménynyel biztat.

Hogy a most kötelezővé vált védekezés miként jutott a megvalósulás állapotába, annak rövid története — ez!

Egy bácskai gazda, *Lelbach* László dr., cservenkai földbirtokos, felkeresett 1916. év tavaszán és egészséges, nyilt nyerseséggel elmondta röviden, hogy a kukoricával 1915-ben baj volt s ez lesz 1916-ban is. Elmondta, hogy a bajt a hivatalos utmutatóból megállapitotta, de elmondta — noha tudta, hogy a kezében tartott utmutatónak én vagyok a szerzője — hogy az nem ér semmit: mihez fogjon tehát? Adjak más tanácsot. Válaszképpen elmondtam neki, hogy a *Rovartani Állomás* készségesen felajánlja neki a segitséget, ha hajlandó a további kutatásra helyet engedni nekünk, mert mitüréstagadás, a kukoricamoly ügye nálunk mindig csak azon feneklett meg, mert — de elég! Egyszerüen: mindig megfeneklett. *Lelbach* dr. erre biztositott helyet saját gazdaságában Cservenkán s eleinte magam néztem szét, hogy ott mihez fogjunk, majd — mikor a bemutatott munkatervet a felettes hatóságom jóvá hagyta — folytatta a munkát *Bakó* Gábor adjunktus. A cservenkai munkából s az annak révén szerzett tapasztalatokból csakhamar nyilvánvalóvá vált az ut, amelyet hazai viszonyaink között követnünk kell. Meg kell jegyeznem, hogy a kukoricamoly csak a kukoricatermő vidéknek s annak is csak nálunk, Oláh- és Oroszországban az ellensége; előfordul elvétve másutt, pl. Franciaországban, Olaszországban, de a kukoricában rendesen csak csekély mértékben és hasonlóképpen némely más gazdasági növényben (kölesben, cirokban, kenderben, komlóindában).

A védekezésre követendő ut mindenesetre szokatlan, mert az a rendes szokástól eltérőleg *nem a kártevő kukoricamoly közvetetlen irtásában rejlik, hanem abban, hogy mi e molynak a jövőben való tömeges elszaporodását közvetett uton már előre is lehetetlenné tegyük.* Abba bele kell törődnie minden gazdának, hogy a *kukoricamoly életfolyása során előforduló összes fejlődésbeli alakjának (tojás, hernyó, báb, pille) közvetetlen módon való irtása lehetetlen.* A kukoricamoly tojása, illetőleg tojáscsomója olyan parányi s olyan rejtett helyen van, hogy azt felfedezni a szakértő szemének csak a legtüzetesebb, de nyugodt kereséssel is csak laboratoriumi eszközzel sikerülhet. *Bakó* adjunktus csak tavaly (1916-ban) Cservenkán találta azt. A gazda emberei és eszközei erre a keresésre teljesen alkalmatlan s ha itt-ott akadna is valaki, aki e munkára vállalkoznék, az már e munka nagy lassusága és szaporátlansága miatt sem adhatna gyakorlati értékü eredményt.

Hasonlóképpen vagyunk a kukoricamoly hernyójával. (L. az ábrán *b*-t.) Mikor még parányi, 2—3 mm hosszu és befurakodik a fiatal, ötvenszáz centiméter magas kukoricanövény belsejébe, hogy részint a még elrejtett cimer (zab, zászló, vitorla) egyes ágaiban, részint a már elálló alsóbb levelek vastag középbordáiban rágjon és bennük éljen: akkor mindig olyan helyen van, hogy ott emberi erővel meg nem közelithető és természetesen meg sem semmisithető. Általában addig, ameddig a kukoricanövény lábon áll, a kukoricamoly hernyója a növény sérelme nélkül — amennyire a helyzet most megitélhető — semmi eszközzel, semmi anyaggal és semmi módon meg sem semmisithető.

A kukoricamoly bábja pedig szintén ott tartózkodik, ahol a hernyó nagyra nőtt, tehát a szár belsejében, igy tehát szintén nem férhetünk hozzá, hacsak nem ugy, hogy vele együtt, vagy ami még biztosabb, a hernyójával együtt megsemmisitjük a rejtekhelyül szolgáló kórót is. Ez kétségtelenül az egyedüli megsebezhető pont a kukoricamoly életfolyásában s azért e pontra alább még többször visszatérek.

Ami pedig a kukoricamolynak pillekorában (l. az ábrán *á*-t) való irtását illeti, az szintén kivihetetlen. A kis sárga, vagy ibolyás-sárga pille este és az éj elején elhagyja eddigi tanyáját, a kukoricakórót, a kukoricacsutkát, a kukoricatuskót s eleinte a harmatos gyepes helyeket, pl. a lucernát, kivált ha virágzik, keresi fel, hogy utána az immár a cimer- (zab-) hányás idejéhez közel lévő uj vetésü, már-már az ember kötéséig érő, vagy még ennél is magasabb kukoricát megszállja, tojását rátojja s azt ekképpen megfertőzze. E szálló pillét elfogni, éjjel világitó fénnyel olyan mennyiségben törbe csalni, hogy az igy elpusztuló pillének meg legyen a számbavehető haszna: mai eszközeinkkel nem lehet.

Ezek az itt felsorolt körülmények s a kukoricamolynak ezen, mindenképpen biztositott életmódja az, amely egyrészt lehetetlenné teszi e kártevő olyan közvetetlen irtását, mint amilyen pl. a répabarkóknak (répabogaraknak) barkósóval (klórbáriummal), cserebogaraknak összeszedésével, a hernyófészkek kora tavaszi leszedésével lehetséges és másrészt ugyanezen életmód az, amely ezen állat határtalan elszaporodását s annak révén nagy kártékonyságát lehetővé teszi.

Ebben a körülményben keresendő annak az oka, hogy a most hivatalosan elrendelt kötelező védekezés is a boldogulás és a siker utját nem a kukoricamoly közvetetlen irtásában keresi: a kukoricatermésünk megvédésére olyan módot jelöl ki, amely még a mai sulyos viszonyok között is nemcsak megvalósitható, de biztosabb

KAPHATÓ használt, de teljesen üzemképes és jókarban lévő gőzekegarniturához való 7 cinkes munkaszélessége több mint két méter, **továbbá 5 ekevasu**

GRUBBER

BILLENŐEKE

mely a ráma beoszthatósága folytán variálható 4, vagy 6 ekevasura is, használható mély- és sekélyszántásnál. Elsőrangu csehországi gyártmány, valamint 16 lóerős gőzekegarniturához való különféle alkatrész.

Cséplőszekrénynyel kapcsolható uj kétgéprendszerü

MOTOREKE 8077

elsőrangu németországi gyár gyártmánya, őszi szállitásra kapható. A motor 4 cylinderes és 35 lóerős. Könnyüsége és szerkezeti előnyeinél fogva láptalajban igen eredményesen használható, mert nem süpped és kötött, agyagos talajban is kielégitő munkát végez. Ezen motorekét szállithatom cséplőszekrénynyel kapcsolatosan, mivel mindkét motor külön-külön is alkalmas egy-egy cséplőszekrénynek üzemben tartásához, miáltal a gazda azon előnyös helyzetbe jut, hogy egyszerre csekély költségtöbblettel nemcsak motoreke-, hanem cséplőgarniturája is van. Egyéb mezőgazdasági munkálatok elvégzésére is alkalmas, u. m.: szecskavágásra, darakészitésre, vontatásra stb.

Békési Lajos elsőrangu németországi mezőgazdasági gép- és eszközgyárak vezérképviselete, gőz- és motorekekereskedés, Budapest, VII., Almássy-tér 8.

s ezen fölül gazdasági értelemben véve hasznos is.

Említettem már, hogy a kukoricamolynak sebezhető pontja a bábállapot s általában a bábállapotot megelőző ama hernyó-korszak is, amely akkor kezdődik, amikor őszszel a kukoricaszárt levágják és halomba (csomóba, kazalba) hordják s eltart addig, ameddig a hernyó a tavasz második felében bebábozódva, májustól junius végéig tömegesen látható; juliusban már nemcsak rajzik, hanem látható a tojása és az uj kukoricának nagyobb leveleiben található parányi hernyója is.

Aki ilyen rajzáskor — pl. junius derekán, vagy végefelé — este a sötétség kezdetén felkeresi a kukoricakorókazlat s óvatosan közeledik feléje, láthatja a kazal körül és közelében a verdeső szárnynyal repkedő pillét. Ha azonban az ilyen kórókazal napkeleti oldalát hosszu bottal megmegverdesi: százával-ezrével kap szárnyra a pille, amely mind egytől végig szintiszta kukoricamoly, amely bábból kibujva, a kazal szerte szét lógó kukoricaszárán pihent, hogy azután utra kelve, felkeresse és megfertőzze az uj kukoricát.

A kukoricamoly nem egyszerre az egész országban, sőt még csak egy helyen sem rajzik annyira egyszerre, hogy rajzásának vége egyszerre és rövid időn belül bekövetkezhetnék. Mult évi junius hó 22-én pl. Cservenkán a kukoricamoly már rajzott. A kukoricaszárkazal külsején és főleg napsütötte oldalán lévő kukoricakóróban már csak bábot és üres bábhéjat találtam. A kazal belső, tehát még kevésbbé felmelegedő részéből kihuzott szárban báb és hernyó akad és valószinü, hogy a 3—4 méter magas kazal még belsőbb és alsóbb, tehát fokozatosan hüvösebb részeiben aránylag fokozódó mértékben több hernyó és kevesebb báb lehetett. Akkori becslésem szerint junius végén a kukoricamoly 10—20%-a már javában rajzott, 30—40%-a báb volt s a többi 40—50%-a pedig még hernyó lehetett. Midőn pedig ugyanabban az időben az esti homály beköszönte előtt e kukoricakazalhoz közel eső burgonyát, lucernát és az uj vetésü kukoricát is harmadmagammal bejártam s a kukoricamolyt felzavartuk, a bejárt területen még csak valami 62 drb molyt láthattunk, amelynek 66%-a him, a többi pedig nőstény volt. Midőn pedig julius hó 2-án — tehát csak 10 nappal később — ugyanott *Bakó* Gábor megjelent, ő az uj vetésü kukoricában már körülbelül egy hetes hernyók nagy tömegét találta. Akadt akkor még tiszta kukoricató is, a legjobban megfertőzött kukoricaszárakon, amelyek tövüktől hegyükig majdnem egyformán meg voltak lepve, már 20—25 hernyó is volt. A korai kukorica akkor — julius 2-án — hányta ki cimerét, holott a késői fajták még messze voltak attól.

A kukoricafejlődésnek ez a gyorsasága nyilvánvaló bizonyitéka annak, hogy a cimer levágásával, minthogy az még meg sem volt fertőzve, holott a kukoricanövénynek többi része már majdnem tele volt vele, e kártevő ellen eredményesen védekezni nem lehet.

A kukoricamoly hernyójának eme tavaszi állapotából láthatjuk, hogy nekünk, ha meg akarjuk semmisiteni a kukoricaszárban ősztől a pillének tavaszi rajzásáig tartózkodó hernyót és bábot: akkor a megjelölt határidőig fel kell használnunk a fertőzött és jövőben ismét fertőző anyagot, a molyos kukoricaszárat, hogy vele együtt semmisüljön meg a benne lévő kártékony állat is.

Ámbár a kukoricaszár általában véve nem tartozik az elsőrendü gazdasági termékek közé és mint takarmány is bizonyára a szegényebb takarmányaink egyike, de azért az nemcsak a mai kivételes, hanem általában a mi alföldi állandó viszonyaink között is olyan melléktermék, amelyet mint kisegitőtakarmányt nemcsak a

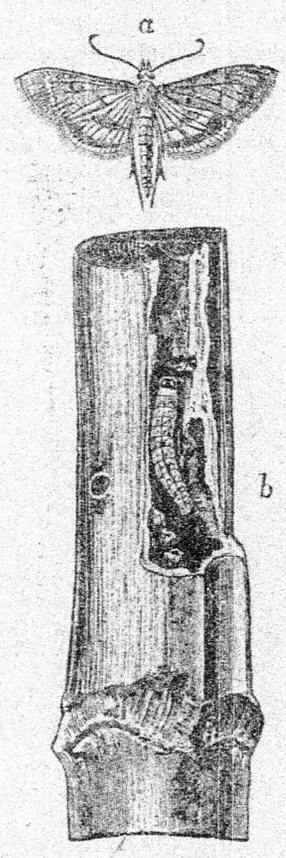

14. ábra. *A kukoricamoly. a* A kifejlődött pille, *b* egy darab megfertőzött (őszszel kirágott) kukoricaszár, benne egy hernyóval. (Term. nagys.)

kis- és a nagygazda egyaránt használ, hanem — sajnosan — ugyancsak rá is szorul. Némely helyen pedig, kivált a kisgazdák és a cselédség, a kukoricacsutkán és a gyökértuskón kivül a szárt is télen-nyáron fütőanyagnak használja.

Ez lévén az állapot, senki sem követelheti, hogy a gazdák az ősszel, vagy a tél elején levágott kukoricaszárt a kukoricamoly ellen való védekezés kedveért azonnal tüzeljék el, hanem tekintettel a szár felhasználható takarmányértékére, minden egyes gazda saját kettős érdeke kivánja, hogy használja fel e kórót lehető legteljesebb mértékben mint eddig is, de siessen annak felhasználásával akként, hogy e koró akkor, amikor a kukoricamoly hernyója már bábbá kezd átalakulni, sőt már közel van a pille rajzásának ideje is, fel is használódjék, vagy már olyan állapotban legyen, hogy abban a hernyó feltétlenül el is pusztuljon.

Ez utóbbi, a feltétlen elpusztulás akkor következik, ha a jószág a kukoricakóró elfogyasztható részét megette és a fenmaradó izék pedig a trágyába kerül és ha azt a trágyalé átitatja. Az állat lábától összetiprott, a trágyalétől nedves szárban alig maradhat élő hernyó.

Ugyancsak elpusztul a hernyó az elvermelt és savanyu erjedésben levő szárban, kivált a csalamádéban is. Itt egy különösen fontos és nagy gyakorlati jelentőségü teendőnk előtt állunk, amely a kukoricamoly irtása szempontjából is nagy figyelmet érdemel s ez a szártépővel felapritott szárnak akár magában, akár egyéb anyaggal való együttes elvermelése. Az igy szétfoszlatott szárban nem marad meg a kukoricamoly hernyója élve. Azonban ügyelni kell, hogy a szártépéskor kiszabaduló kihulló, s elmászó hernyó el ne meneküljön, hanem összeseperve és tüzbevetve szintén megsemmisüljön. Az összetépett és a hernyótól megtisztitott szár meghagyható a későbbi, tehát az április után való etetésre is.

Ami pedig azt a kukoricaszárt illeti, amely tüzelésre van szánva, azzal április végéig nincs baj, de ami későbbre volna hagyandó, az már sok aggodalomra ad okot: annál nagyobbra, mennél több és mennél fertőzöttebb az erre a célra megmaradó kóró. A mostani időben azonban számolni kell a kisgazdákkal és kivált azzal, hogy a tüzelő megszerzése nemcsak annak nagy árán, hanem a szállitóeszközök állandó hiányán, a szüntelen forgalmi zavarokon is mulik. Ámde még ezen oknál fogva is, amig a folyó évi nyári tapasztalat e tekintetben nem tájékoztat, ajánlom, hogy kiki tartózkodjék a fertőzött szárnak tüzelőanyagul való meghagyásától. Ezt — ismétlem — fel kell használni május hó elsejéig, egyéb fütőanyaggal (szalma, fa, szén) pedig akként kell takarékoskodni, hogy az májustól kezdve a nyári időszakra annál nagyobb mennyiségben maradjon. A takarékosság és a helyes felhasználás megkezdésével — sajnos — a folyó évre részben megkéstünk, mert kétségtelenül jobb lett volna, ha ahhoz már mult évi november elején fogtunk volna hozzá és fél év alatt bizonyára többre mentünk volna mint most 1—1½ hónap alatt. Ez egyébiránt nemcsak a fütőanyagra, hanem a takarmányra is vonatkozik, amelyből szintén többet takarithattunk volna meg, ha e célra előbb a kukoricakórót igyekeztünk volna felhasználni. Igy azonban nem marad egyéb hátra, minthogy a gazda esetleg korábban nyuljon az uj, zöld takarmányhoz (takarmányrozshoz stb.). Azonban, miként emlitettem is, e pont egyelőre nem egészen világos s az 1917. évi vizsgálatnak a feladata, hogy világosságot vessen arra, hogy vajjon nincs-e mód, hogy a kisgazda kezén nyári tüzelőanyagul legalább kisebb mennyiségü kukoricakóró meg legyen hagyható, pl. 30—40 cm-es darabokra vágva

Case amerikai gőzkukoricamorzsoló

igen nagy teljesitményre, azonnal szállitható.

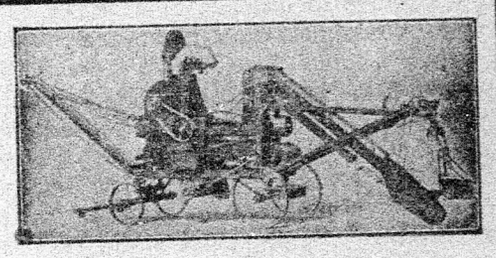

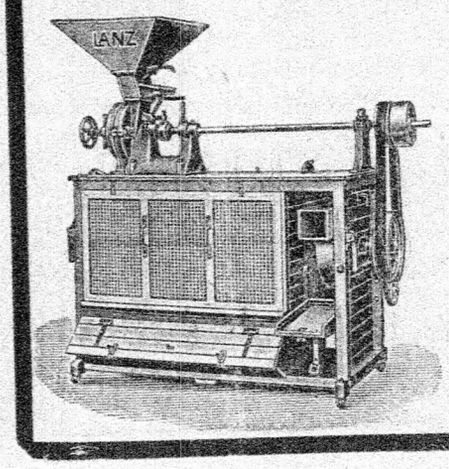

Eredeti német **Lanz-** ... féle ...

darálók, szecskavágók, őrlőmalmok, répavágók.

Ajánlattal szolgál a vezérképviselet: **Hahn Arthur és Társai**

Budapest, VIII. kerület, Üllői-ut 52/K. szám.

és felhasitva, hogy a hernyó egy része kihullhasson helőle.

Csekély százalékban telel a kukoricamoly hernyója a kukoricacsutkában és a kukoricaszár kivágása után a tarlóban maradó gyökértuskóban is: védekezéskor tehát gondoskodni kell ezekről is. Ami a csutkát (a lemorzsolt cső belső részét) illeti, ha arra, mint nyári tüzelőre szükség nincsen, május hava előtti megsemmisitése nagy nehézségekbe nem ütközik, mert a szem lemorzsolása után a csutka elégetése vagy az ujabb viszonyoknak megfelelő jobb felhasználása (megőrlése) során a hernyó feltétlenül elpusztul. Egyébiránt hogy a góréba (kosárkába), vagy téli elrakásra másként kerülő kukoricacsövekben, helyesebben mondva, a cső csutkájában ne maradhasson hernyó, arról gondoskodhatik jövőben minden gazda már a kukoricatöréskor és a kukoricahántáskor is. Hiszen ilyenkor minden egyes letört cső külön-külön kerül a munkás kezébe s akkor a molyrágta cső könnyen elkülönithető az egészségestől, korábban lemorzsolható és csutkája idejében felhasználható, vagy megsemmisithető.

Ami a kukoricatuskót (levágáskor a földben maradt részt) illeti, az addig, ameddig a kukoricakóró levágása olyan módon történik, hogy a gazdák 90%-a őszszel a kukoricagyökéren fölül 20—40 cm magas szárdarabot is hagy a kukoricatarlón, az állandóan némi veszedelmet fog rejteni magában, még pedig annál nagyobbat, mennél hosszabb ez a meghagyott szárdarab. A gyökérben és a gyökérkoronában nincs hernyó, de a felettük lévő kóródarabban igen. E baj orvoslása ma az, hogy az ilyen gyökértuskót tavaszszal a talaj megszikkadása után felszedik s akár a tábla szélén, akár otthon feltüzelik. Ez, ha április végéig megtörténik, helyes: de baj forrása ott, ahol azt boglyába rakva még a nyáron is érintetlenül hagyják. Kivételes helyzetben, ahol csakugyan baj van a tüzelővel, inkább az hagyandó meg, mint az igen fertőzött szár.

Sokat segithetne ez utóbbi nehézségen, ha a kórovágó munkások a hosszu szár meghagyása helyett a kórót az arra alkalmatos szárvágóval, egy kis kézi kapa formájára átalakitott baltával a föld alatt, közvetlenül a gyökerek elágazása felett, olyan mélyen vágnák el, hogy az esetleg molylakta szárrész feltétlenül a kórón maradva, azzal együtt eltávolitható s az ajánlott módon megsemmisithető legyen.

A kukoricán kivül él a kukoricamoly csekély számban más gazdasági hasznos növényben is s ebben tehet esetleg kárt is; igy a cirokban, a kölesben, a kenderszárban (vadban és termesztettben egyaránt) s a komlóindában. Ebben az esetben azonban a bajt okozó hernyó részben az illető fertőzött növények ipari felhasználása (cirokszár, cirokszakáll, kenderszár), részint a rendes gazdasági munka (a kölestarló felszántása, a komlóinda elégetése) utján semmisül meg s igy ez a legközvetetlenebb irtásuk is.

Egyébiránt, hogy a védekezés munkája miként bonyolitandó le, arról ki fog adni a *Rovartani Állomás* egy külön *utmutatót*, amely részletesen elmondja, hogy mi és hogyan hajtandó végre. De már az eddig elmondottakból is nyilvánvaló, hogy noha a kitüzött cél uj, a munka azonban, amelyet e cél érdekében végeznünk kell, semmiesetre sem uj és nem terhes. E munkát, a fertőzött kóró felhasználásáról van szó, eddig — sajnos — rosszul, talán roszkor és lassan végeztük s a vége az lőn, hogy a kukoricatermesztő vidék megmérhetetlen nagy kárára az elszaporitott kukoricamolyban olyan veszedelmet növesztettünk, amely ma már elviselhetetlen helyzetet teremtett, avagy kell-e nagyobb baj, mint az, amikor az ember arra virrad, hogy amiből ezelőtt sok és jelentékeny kiviteli felesleg is volt, ma már annyi sincs, amennyi jómagunknak is elég volna?

A mai nehéz viszonyok között talán az ellen lehetne szót emelni, hogy a kukoricamoly kötelező irtása rossz időben kezdődik. Az én meggyőződésem az, hogy ezt nem lehet komoly kifogásnak vennünk. Annyi bizonyos, hogy e nagy baj orvoslását előbb-utóbb, de meg kell kezdenünk, hogy mennél előbb végezzünk is vele. Az előttünk levő munka, a kukoricakóró észszerü felhasználása, nem kiván külön munkaerőt és nem külön férfikezet, amelyben most nagy hiány van, amit a kötelező irtás követel, az bizvást elvégezhető a meglévő erővel is s ahol valamely előttem nem képzelhető oknál fogva mégis valami külön segitség kell, azt — minthogy könnyü és aránylag rövid ideig tartó kiegészitő munkáról van szó — elvégezheti nemcsak a női napszámos, hanem 14—15 éves gyermekkéz is.

Ennyi az, amit a kukoricamoly ellen való kötelező védekezés végrehajtásáról hamarjában tudnunk kell; ha csak lehetséges lesz, a *Köztelek* következő számai egyikében közlöm a már sajtó alá kész utmutató szövegét is.

Annyi bizonyos s azt tudja minden gazda, hogy a védekezés sikere nem a miniszteri rendeleten és *nem* a *Rovartani Állomás* utmutatója betüin fog mulni, hanem elsősorban csak a gazdák munkáján és másodszor a közigazgatáson. Ez utóbbira a jelenlegi ügyben sulyos feladat vár! Hogy sulyos feladatán segitsek, engedje meg a t. közigazgatás, ha én, a szakemberek legszerényebbike, magam részéről jóindulatába a következőket ajánlom.

1. A vármegye fejének első feladata, hogy a kötelező rendeletet és a végrehajtására vonatkozó utmutatót az érdekelt gazdáknak mennél előbb s utána mennél többször is, adja tudtára. Igenis — a közmondás ellenére — a pap (ez egyszer alatta a közigazgatás emberét értem), most prédikáljon mennél többször! A rendelet és az utmutató rövid foglalata ott legyen olvasható minden község összes nyilvános középületén (községházán, iskoláján, korcsmáján, vasuti állomásán), a község és város járt utcáinak számos helyén s olyan nyelven, hogy azt megértse mindenki, mert a rác kukorica jó lesz nemcsak az oláh, hanem a magyar gyomornak is! Ez a hirdetés történjék többször, hol dobszóval, hol a községházáról, hol az Isten hajlékából. Az Isten áldja meg az olyan papot, aki erre is kinyitja az ajakát!

2. A járási főszolgabirák, a községi jegyzők gondoskodjanak róla, hogy hatóságuk területén minden gazda, még a vasuti bakter is, tudja meg idejében, miről van szó, mit kell tennie és miért? A város, a község, a tanya népe mind tudja meg, mit jelent ez a kötelező védekezés. A gazdatiszt, a pap, a tanitó és mindenki, aki tudja már, hogy miről van szó és ura a nyelvének, az emelje fel szavát és tanitsa a tudatlanokat és győzze meg az aggodalmaskodókat. Ne csak szóérvekkel álljon elő, vegye elő a fertőzött, hernyós kukoricaszárat, mutassa meg nyilván, hogy mi él benne és hogy mindez már a jövő évi, tehát még el sem vetett kukoricára vár, hogy azt elpusztitsa előlünk és segitse meg ellenségeinket az ellenünk meginditott halálos harcban.

3. E munka háramlik harmadsorban a *gazda- és egyéb társadalmi körökre* is; a pénzintezetek jól tudják, hogy a kukorica milyen jó pénz: segitsenek tehát most a városi, a falusi bankok, részvénytársaságok és takarékpénztárak!

4. Az ismeretek terjesztésére felhasználandó az összes sajtó, a vármegyei hivatalos és nem hivatalos lapok, heti lapok, napilapok, szaklapok, hogy közöljék röviden a kötelező irtás és a védekezés hirét — ismétlem: röviden, de gyakran. A kukoricamoly ellen való védekezésről irjanak, hozzanak hirt — de rövidet, állandóan. Ma nem telik hely 10—15 soros közleményekre, elég legyen 2—5 sor, de ez azután meglegyen. E kérdes iránt a gazdákat állandóan ébren kell tartani, ha nem akarjuk, hogy ez a kötelező irtás is csak a — papiroson maradjon! A vidéki sajtót e tekintetben vezesse a vármegye, annak feje, esze gondoskodjék, hogy pl. az oda beosztott gazdasági felügyelő, vagy az egyesület titkára, vagy mindaketten kezükben tartsák ezt a kérdést és gondoskodjanak róla, hogy a sajtónak mindig jusson valamely rövid, de tartalmas hir. Itt vállvetve dolgozhatik a közigazgatás és a gazdasági egyesület. Sohasem elég az egyszer elhangzott szó! Többször kell azt szóval és irással ismételni. De ezt sem szabad egyszerüen a jó szándéku emberekre bizni, hogy majd valaki csak megteszi. Az alispán névszerint bizza meg az illetőket, akik az előttünk lévő küzdemet, szóval, irással vezetik és akik erről kötelesek beszámolni is. Mutassuk meg a világnak legalább most, hogy tudunk küzdeni kenyerünkért magunk is!

5. A közigazgatás nagy és kicsi embere, a gazdasági egyesület, a mindenféle nemü és nevü gazdabizottság tagja, mindenki, aki valamelyes hivatalt visel, a gazdakörök tagjai, mindenki aki él és még mozog, nyitott szemmel járjon most, hogy lássa, vajjon minden ember végzi-e idejében a kötelességét és eleget tesz-e a reá rótt kötelességnek. A vármegyei központi hatóság ne érje be a futólagos megnyugtatással, hanem százfelől is kérjen felvilágositást ugyanerre a községre, városra, tanyára, szállásra, hogy vajjon ott rendben van-e minden?

— Nagy időket élünk, nagy munkát követel tőlünk a világ: legyünk tehát méltók e nagy időhöz és végezzünk napjainkhoz méltó munkát is.

Jablonowski József.

A tejtermelésről.

Mult év julius elején a „Köztelek“ hasábjain a tejgazdaságok helyzetét fejtegettem az akkori viszonyokhoz mérten. Cikkekben rámutattam a tejgazdaságok nehéz helyzetére és megjövendöltem az elkövetkezendő bajokat, melyekben bent vagyunk.

Mondjuk ki őszintén: ezideig nem történt semmiféle intézkedés e rendkivül fontos kérdés megoldására, a tejtermelés biztositására. Az igaz, hogy foglalkoztak vele, mert a főváros, legalább területére, rendezte a tejkereskedelmet és a fogyasztást, — sajnos, azonban ez intézkedésből haszna nem lett — mivel oda jutott, hogy az akkori napi 150.000 liternyi felhozatal leapadt csaknem a felére.

Önkéntelenül arra gondolunk, hogy valami nagy bajnak kell közbejátszani ennél és okvetlen orvoslást igényel sürgősen valami. Mert habár háboru közepette állunk — tehát gazdasági gépezetünk nem müködhet oly biztosan, mint békében, — de a gépezetünk, hála Istennek, mégis müködik és produkál. Mi akasztja tehát

MAGYAR ÁLTALÁNOS KŐSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 2—4. sz.
SZÁLLIT:
tatai, tokodi, dorogi akna-, dara-, darabos és cséplési szenet.
tatai tojás- és tégla-brikettet.
felsőgallai és miskolc-diósgyőri darabos és építkezési meszet.
felsőgallai M. Á. K. .·. védjegyü portland-cementet

BORSODI SZÉNBÁNYÁK RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA
BUDAPET, V., ZOLTÁN-UTCA 2—4. sz.
SZÁLLIT:
Királdi
Sajószentpéteri
Sajókazai
Rudolftelepi és
Kazinci
akna-, cséplési és darabos SZENET

e gépezetet! Nyugodt lélekkel felelhetjük — hogy elsősorban és mindenekelőtt a hiányzó hatósági támogatás, tervszerü intézkedés, másodszor az érdekellentét. Az első akadálya a termelésnek, a második akadálya a kereskedelemnek.

A hatóság részéről hiányzik az abraktakarmánybiztositó intézkedés, annak tervszerü igazságos elosztása. Nem uj jajkiáltás ez.

Irodalom keletkezik a többtermelésről, a tejárak méltányos és gyökeres megállapitásáról és ameddig azon folyik a harc, hogy ki keres többet egy liter tejen a gazda vagy a kereskedő, a tej fogy és apad.

Állithatom, hogy nagyon sok uradalom csak becsületbeli kötelességből tartja tehenészetét fenn ma, mert módjában lenne takarmányföldjein oly terményeket termelni, melyeknél száz percenttel jobban kihasználhatnák a földet, mint a tejnél és emellett ezeknek termelése fele boszusággal sem járna, 150%-ra taksálják egy tejgazdaság beszerzési cikkeinek békeári differenciáját a kereskedelmi körök, tehát az 50 filléres tejár szerintök megfelel a jelenlegi háborus konjunkturának. Ajánlom, próbáljanak ők termelni — mi is megadjuk az 50 filléres árat — azonban biztositom arról, hogy rohamosabban apadna a tej, mint eddig. Ma ez az ár nem *hoz*, hanem *visz*. Ily mederben természetesen nem követelhető, de el sem érhető a nagyon hangoztatott többtermelés. Végtére mindennek alapja az egyszeregy. Ha jövedelmező lett volna a tejtermelés az 50 filléres ár mellett, valószinü, hogy a tejhozam nem esett volna le a felére. Hány tejgazdaság van, melynek magasabb árat kinál fel és fizet a kereskedő, csakhogy biztositsa azt! Kérdem, vajjon volt-e eredménye ennek a többtermelés szempontjából!? Nem. Mert nem is ezért fizeti felül az 50 fillért — hanem azért, mert maga is tisztában van az egyszeregvgyel — s igy méltányosnak tartja.

A tejnél ma nem lehet irányadó a fizetett békeár — mert ha el is fogadom a Pesti Kereskedelmi és Iparkamara közélelmezési szakcsoportja előterjesztésében hangoztatott 150% emelkedést a takarmánybeszerzést illetőleg — *ez a lefejőtehenészeteknél béke, vagy a háborus időszak első felében még fennállott 7—8 literes fejési átlaghoz viszonyitva állhat csak meg;* azonban ma a termelési átlag legfeljebb 5—6 literre tehető, igen sok tejgazdaságban ennél is jóval kevesebb. Ez esés oka keresendő a hitványabb kezelőszemélyzetben, az abraktakarmány silányságában, a kevesebb adagolásban és keresendő az uj fejős és a lefejt mustratehén vétel és eladási árkülönbözetében is, mert a gazda 3—4 literes tehenet is tartani kénytelen. Tejtermelés szempontjából *pénzértéket* ennél a *kevesebb adagolás* képvisel. Tehát elvettem az abrakból $1^1/_2$—$2^1/_2$ kilót, ez kitesz pénzben 60 fillért vagy 1 koronát, tejben azonban vesztettem 1·50—2·— koronát, tehát legméltányosabb számitásnál is ez egy liter tej termelési költségét 10 fillérrel emeli fel.

A fentemlitett kamarai szakcsoport véleménye szerint a gazdák nem a tejért tartanak tehenészetet, hanem a trágyáért és a trágyanyerés végett folytatott tehenészet költségeinek jelentős része megtérül a tej és a hus értékelése által.

Egy kis fogalomzavar van e pár sorban. Mert habár tényleg trágyatermelés és helykihasználás rugója lehet egy tehenészet fentartásának, azonban a hus értékelése a tehenészet jövedelmét csak oly mérvben érintette, ahogy egy lefejt jószág kövérebb, vagy soványabb lett. Azonban ez az üzemnél mindig csak veszteséggel járhatott, miképp ma is avval jár, de háborus arányban.

A tejtermelőgazdaságokat nem lehet egy kalap alá venni, mert más helyzete volna egy letejő és más helyzete egy állatnevelő tejgazdaságnak. Az elsőnek egész termelése piacra jön, a másiknak pedig csak az elnem használt feleslege. Az első tehát állatot vesz beállitásra, a másik meg magának nevel.

Ma bár mindkettő fontos szerepkört tölt be, de tejhiány idején a lefejőtehenészetnek van fontosabb szerepe a városok szempontjából s Budapest körzetében éppen ezek találhatók.

Igazán kiváncsi lennék, arra a számitásra, mely e tehenészetek (50 filléres tejárnál) költségtérítését megtalálja — pláne hus értékelése által — mikor ma egy lefejt és friss fejőstehén között 800—1000 korona veszteségi különbözet van a békeidő 50 koronás veszteségével szemben.

Adjon el a gazda ma 10 mustratehenet és vegyen 10 friss fejőstehenet — 8000 korona vesztesége lesz. Tessék most ez összeget a tejen behozni! Számitsa be a tisztelt ellenvélemény ezt az 50 filléres tejárba, ha tudja. Azonban megemlithetem, hogy gyakorlat szerint a lefejőtehenészet $^1/_3$-ad állatállománya cseréltetik friss fejősre, vagy legalább is $^1/_3$-ad része mustra lesz.

A kereskedelmi és iparkamara tehát nagyon téved, ha azt állitja, hogy az 50 filléres tejár megfelel a mai viszonyoknak. Szinte alig lehet ma egy liter tej előállitási költségét megtalálni. Mult évi idézett cikkemben egy tejgazdaság évi termelését vettem számitásul és a mainál olcsóbb értékelés mellett, a ténynek megfelelően, majd $7^1/_2$ literes fejési átlag mellett 40 fillér jött ki egy liter előállitási költségéül.

A mult gazdasági év azonban felemelte minden téren a takarmányárakat. Ha a szabad forgalomban levő takarmányok piaci árát venném kiinduló pontul — tehát a széna 30, szalma 15, répa 10 koronás árát (pedig ez tényleg ez áron lenne értékesithető), egy tehénnek csak takarmányozási adagolása: 8 kg. széna à 30 f. = 2·40 K., 6 kg. szalma à 15 f. = 90 f., 20 kg. répa à 10 f. = 2 K., összesen 5·30 K.-t vesz el, — tessék számitást tenni, miképp értékesül tehát nekem 34 kg. takarmányom, mikor a fejési átlag 5—6 liter között mozog?

Valótlant állitok-e, ha a gazdatársadalom hazafias cselekedetének minősitem a tejtermelés biztositását, midőn az értékesitésnek veszteséggel járó és emellett nehezebb üzemét tartja fenn?

Mindazonáltal, hogy nehéz egy liter tejnek előállitását kiszámitani, mivel a takarmány termelői árát pontosan meghatároznom nem lehet, de meg ez évi fejési átlag ismeretlen — összehasonlitást teszek a mult évi üzemköltség és a jelenlegi között.

Mult évben a következő üzemszámitást tettem egy tehén jövedelmezőségét illetőleg:

2	kiló korpa	à 22 + 2 = 24	48	fillér,
$1^1/_2$	„ konkolydara	à 26 + 3 = 29	43	„
$^1/_2$	„ olajpogácsa	à 46 + 3 = 49	25	„
5	„ széna	= 8	40	„
3	„ tav. szalma	= 5	15	„
5	„ alom	= 4	20	„
15	„ répa	= 1·50	23	„
Só			1	„
Cselédbér 1 napra 4 K. (15 tehenet ellát)			27	„
1 tehén értékének 3000 K. 5%			41	„
Orvoslás, szerszámkopás, világitás			6	„
Elhullás 2% (3000 K.)			16	„
		összesen	305	fillér.

Nem számitottam istállófenntartás, amortizálás, tüz- és állatbiztositást, bikatartást, adót és tiszti költséget, mi egy 3000 K.-ás tehénre esik.

Ezen tényleges adagolással a valóságnak megfelelő fejési eredményt bemutatom 1915. junius és 1916. május hó közötti időben.

A 12 hónap alatt 92,601 tehén fejetett, melytől 629,544 liter tej lett, vagyis átlag 6·8 liter. Ezen 92,601 fejőállat között 7559 darab volt hasas és borjas állapotban, melyek mivel fejés szempontjából figyelembe nem jöhetnek, tényleg 85,042 tehénre számitandó, amely esetben a fejési átlag 7·4 liter.

Ha tehát a borjuszaporulatot jövedelemnek veszem, az esetben a fejés 6·8, ha nem, akkor a fejés 7·4 liter.

Vagyis jövedelmezett egy tehén a mai minimális tejár szerint à 35 fillér × 7·4 = 2·59 K. Ehhez hozzá jön, mint jövedelem, a trágyaérték, mely gazdasági felszámitás szerint felér a szalma értékével, jelen esetben 8 K. szalmáéval = 35 fillér, jövedelem 2·94 K. Ebből azonban levonandó a tejhütési költség, melyre 1 liter tej után legalább 1 fillér számitandó, tehát le 8 fillér, jövedelem 2·86 K.

Ha pedig a borjut jövedelemnek veszem, kaptam 6·8 liter tejért à 35 fillért = 2·38 K.-t, trágyaérték 35 fillér, borjuérték 22 fillér, összesen 2·95 K., le a hütési költség 8 fillér, jövedelem 2·87 K.

100 tehén után 50 borju számitható, mely, ha 40 kg.-os sulylyal jön a világra, 4 K.-val értékelem, egy tehénre évi 80 K. jövedelmet jelent, melyből egy napra 22 fillér esik.

Tehát akár igy, akár ugy számitom, egy liter tej előállitása 50 fillér körül jár ma, de hogy az uj gazdasági év áralakulásánál valamivel több lesz, arra számitani lehet. (1916. junius.)

Az idén e számitás igy módosul:

1	kiló korpa à 24 f.	24	fillér
$^1/_2$	„ konkolydara à 27 f.	14	„
$^1/_2$	„ pogácsa à 40 f.	20	„
8	„ széna à 15 f.	120	„
3	„ tavaszi szalma à 10 f.	30	„
5	„ őszi szalma à 8 f.	32	„
15	„ répa à 3 f.	45	„
cselédbér		27	„
1 tehén értékének 3200 K., 5%		44	„
orvoslás stb.		8	„
elhullás 2%		18	„
	összesen	382	fillér

HALDEK IGNÁC UTÓDA
MAGNAGYKERESKEDÉS.
Budapest, VI., Nagymező-utca 43. sz.
Cégtulajdonos: GREINER SOMA
a Haditermény Részvénytársaság főbizományosa.
Sürgönycim: HALKLEE.
Telefon: 18—62.
Vásárol: Nagyarankás, tisztitható és arankamentes LÓHERÉT.
Tavaszi bükkönyt és kölest
miniszteri engedély alapján, nemkülönben minden szabad forgalomba eső gazdasági magvakat.
Ajánl: Elsőrendü északnémetországi
cukor- és takarmányrépamagvakat.

Ezzel szemben, hogy a költség nagyobb, okvetlen áll az az eset is, hogy a fejési átlag megközelitően sem a mult évi, vagyis 7·4 liter. Vegyük, hogy legfeljebb 6 liter lesz az átlag.

Jövedelem tehát:

6 liter tej à 50 f.	3·— korona
trágyaérték	0·82 „
összesen ...	3·62 korona

3·82 korona költséggel szemben 3·62 korona áll.

Gazdai vélemények szerint is e körül variál ma a tejtermelés költsége, ami el is fogadható nagyjából, mert a mondottakon kivül reális adatot ölel fel e számitás.

Csak e szám körül lehet állitani azt, hogy a tejgazdaságok jövedelmezősége ottan áll, hol háboru előtt volt, csak ily szám körül remélhető a többtermelés elérése, de azt is csak akkor, ha a termelő erélyes hatósági támogatást talál, mert enélkül, sajnos, több tej nem lesz.

Változtatni kell az abraktakarmány széjjelosztáson. Gazdaságok ne aszerint kapjanak abraktakarmányt, hogy *hány állatjok van*, hanem aszerint, hogy *mennyi tejet produkálnak*. Tessék fejős állatok után 5—6 liter tejet követelni. A tejkereskedő utján könnyen igazolható az és igazolható a vasuttal is, mely a tejet szállitja, hogy a termelő mennyi tejet szállit. Tessék megállapitani, hogy 6 liter tej után a termelőnek hány kiló abraktakarmányra lesz igénye, ez alapon növekedni fog a termelés és egyuttal megszünik a jelenleg uralkodó igazságtalan széjjelosztás. (Ilyirányu javaslatot már tett az OMGE. a Közélelmezési Tanácsban. *A szerk.*)

Ha a tehenészetek jövedelmezők lennének, nem oszlatnák fel számos gazdáink e jövedelmező vállalatukat — ez üzemágukat — de feloszlatni kénytelenek, mert ammellett, hogy ez tőlük áldozatot kiván, annyi utánjárást és boszuságot okoz és mindez eredménytelenül, hogy inkább szabadulnak tőle.

A gazdák a tej fogyasztási árára befolyást sohasem gyakoroltak. Sohasem szabták meg, hogy kereskedőink mily áron adják el tejöket, — tehát éppugy illetéktelennek tartjuk, hogy kereskedőink állapitsák meg a tej termelési árát. Hogy számolni mi is tudunk — rosszneven venni nem lehet.

Azon kifejezés ellen tehát, hogy az 50 filléres tejár felemelésével nem szabad lehetőséget nyujtani, hogy most még többet keressenek „a gazdák a tejen", a gazdatársadalom csak tiltakozhat, mert ha a gazdatársadalom köszönetet nem vár a tejgazdaságokra hozott áldozatokért, ellenben szenved az iparcikkek áralakulásának rendezetlen viszonyai miatt, elvárhatná azt, hogy nem ellene, hanem vele karöltve igyekezzék a kereskedelem megoldani e fontos feladatot. Ilyformán szolgálatot tenne a köznek és nem növelnék az alapnélküli káros ellentéteket. A gazdaközönség jogos érdeklődéssel várja tehát az Országos Közélelmezési Hivatal idevágó, égetően sürgős országos intézkedését!

(Káposztásmegyer.) *Sziliczei Szakáll Kálmán.*

A korai burgonya termesztése.

Torontál vármegye felső (északi) részének jelentékeny területén a szántóföldeken nagyarányu kerti gazdálkodás folyik. Nagyban termesztik a mezőn a dinnyét, uborkát, korai burgonyát, káposztát, paprikát, paradicsomot, már kisebb arányokban a zöldborsót, zöldbabot, a salátát, spenótot és a különböző zöldségféléket stb. Ezen szántóföldi kerti gazdálkodásban a legjelentékenyebb területet a korai burgonya termesztése foglalja el, mely Torontálnak egyik legnevezetesebb különlegessége már évtizedek óta. Itthon eddig nem is volt akkora hirneve, mint a külföldön. Midőn néhány évvel ezelőtt éppen a korai burgonyát termesztő gazdáink szövetkezetei érdekében Berlinben jártam, ott a kereskedők egyszerüen „Ungarische Frührosen" név alatt általánosan ismerték mind. Mig azonban mostanáig a korai burgonyát bizonyos mérvig inyenctáplálóknak lehetett tekinteni, addig ma, az általános élelmezés szempontjából főtényezővé emelkedett. Termesztésének minél nagyobb arányban való felkarolása tehát országos érdek, s éppen ezért készséges örömmel teszek eleget a „Köztelek" szerkesztősége felkérésének, midőn az alábbiakban annak termesztését röviden ismertetni fogom. Ezen ismertetésnél nem terjeszkedem ki sem élettani, sem tudományos fejtegetésekre, hanem tisztán gyakorlati szempontból ismertetem az eljárást, ugy amint azt, a mi derék sváb gazdáink már évtizedek óta üzik.

Az ősz folyamán különös gonddal kiválogatott vetőgumókat vermekben teleltetik át. A vermekből közvetlenül a tavasz kezdete előtt — rendes években február végén — szedik a burgonyát elő. A kiszedésnél rögtön átválogatják s a vetőgumóknak kiszemelteket a csiráktól gondosan megtisztitják. Az átválogatás után nagy kosarakba rakják, s előcsiráztatás szempontjából egy erre a célra előkészitett, fagytól védett helyiségbe viszik. Ilyen rendszeresen berendezett, állványokkal felszerelt előcsiráztató helyiség helyett azonban általánosságban istállókban végzik az előcsiráztatást. Ha azonban az időjárás hirtelen melegre fordul s igy az ültetéssel sietni kell, ugy a gazda lakószobájában történik az előcsiráztatás. Ez kellemetlen szagot idéz ott elő, rontja a levegőt s egészségi szempotból egyáltalában nem helyeselhető, de mindenesetre jellemzi azt a nagy gondot, melyet a mi gazdáink a burgonya előcsiráztatására forditanak, mert tudják, hogy ebben rejlik fáradságuk sikerének legfőbb biztositéka.

A korai burgonya termelésére a könnyü mivelétü földek a legalkalmasabbak. A talaj előkészitése őszi trágyázásból és mély őszi szántásból áll. A mi gazdáink az őszszel megszántott földet tavaszszal, közvetlenül az ültetés előtt sekélyen ujból megszántják, azért, mert a korai burgonyát sikerrel, csak teljesen porhanyó, apróra mivelt s rögmentes talajban lehet termelni. Az ültetés kezdetét veszi rögtön, mihelyt annyira kitavaszodik az idő, hogy mivelhető a föld. Ekkor az előcsiráztatott burgonyát otthon kosarakban gondosan kocsikra rakják, vigyázva, hogy a csirák le ne töredezzenek és kiviszik a mezőre. Minél korábban kezdődik az ültetés, annál biztosabb a siker, annál korábban hozható piacra az uj burgonya. Ültetésre csak erőteljes csirájú burgonya alkalmas. Legmegfelelőbbek a középnagyságu gumók, de a nagy gumók is jók. Ezeket némelyek hosszában kettévágják s igy ültetik el. Sőt sokan tapasztalatból azt állitják, hogy a hosszában ketté vágott burgonyagumók után rendesen nagyobb szokott lenni a termés. Szerintük a ketté vágott burgonya csirái gyorsabban s erőteljesebben fejlődnek s ebből magyarázzák, hogy az ilyen gumó után nagyobb a termés. A csirák rendszerint a gumók egyik részén mutatkoznak. Ezért sokan a gumók csirátlan részét le is szokták vágni. Ha ültetéskor a csirás gumók már fonnyadni kezdenek, ez ne okozzon gondot. Sokak szerint ezen fonnyadt gumók adják a legnagyobb terméstt, mig azon gumók után, melyek ültetéskor üdék és erőtől duzzadók, egyesek állitása szerint kisebb szokott lenni a termés.

Az ültetést nagybani termesztésnél, ha a talaj tökéletesen porhanyóra van müvelve, ugy lehet eke után is végezni. Ez esetben az eke után jár az ültető, ki a kosárban levő előcsiráztatott burgonyából egy-egy lépés távolságra gondosan a barázdába helyez egy-egy gumót, nagyon ügyelve arra, hogy a burgonya csirái felfelé álljanak. Az ily módon elültetett gumót az eke a forduláskor betakarja. Vagyis minden második barazdában történik az ültetés.

Az igazán jó és tökéletes ültetés azonban a „fészekbe" való ültetés. Ennek kivitelénél egy munkás egy-egy láb (30 cm., de esetleg 40 cm. is lehet) távolságra kapával elkésziti a fészket. Utána jár az ültető, ki a kosárból kiveszi az előcsiráztatott burgonyát s csiráival felfelé gondosan fészekbe helyezi a gumót. Erre most óvatosan a (hogy a csira le ne törjön) porhanyós földet hint, hogy tökéletes legyen a takarás és ne maradjon üreg a gumó körül. Arra nagy gond fordítandó, hogy a gumó tul mélyre ne kerüljön a talajba. Legmegfelelőbb a 8—10 cm. mély ültetés, de ugy, hogy a csirák felett legfeljebb 3 cm. vastag legyen a földtakaró, hogy ily módon a nap melege jobban hozzájuk férhessen és gyorsan megindulhasson a fejlődés.

Az ültetésnél a sortávolság 2 láb (60—70 cm.) a növénytávolság pedig, mint már előbb emlitettem, 1 láb (30—35 cm.). A mi gazdáink azért alkalmazzák a 60—70 cm. sortávolságot, mert a sorközökbe, mihelyt a burgonya kibujt, — tehát az első kapálással egyidejüleg — kukoricát ültetnek. A korai burgonyát ugyanis május végétől junius végéig kiszedik, ily módon tehát kettős termelést üznek. És ez is egyik magyarázata annak, hogy korai burgonya alá még a háboru előtti években is 200 korona haszonbért fizettek holdankint, pedig nemcsak 1—2 hold volt ily áron bérbeadva, hanem néhány ezer. A korai burgonyatermesztés ugyanis Torontálban sok ezer holdon történik. Termesztésével éppen a legszegényebb kisgazdák foglalkoznak, kik a gazdagabb földmüves gazdáktól avagy egyes uradalmaktól szokták e célra bérbevenni a földeket.

Ha a burgonyahajtások kibujtak és láthatók már a sorok, kezdetét veszi az első kapálás, mely inkább csak a megkérgesedett talaj szétporlasztására irányul. Ezután jön a második

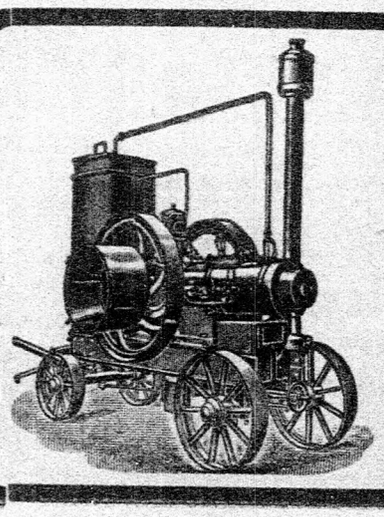

WOHANKA ÉS TÁRSA

Budapest, V. ker., Vilmos-császár-ut 76. szám.

Nyersolajmotorok, nyersolajlokomobilok

minden nagyságban

azonnal szállithatók.

Olcsó üzem, tökéletes szerkezet, tartósság, nyugodt járás, egyszerü kezelés stb.

Gazdasági malmok

nyolcféle nagyságban gyorsan szállithatók.

Malmaink tészta-, főző- és kenyérlisztet, finom és lisztes darát állitanak elő a legmagasabb kiaknázás mellett.

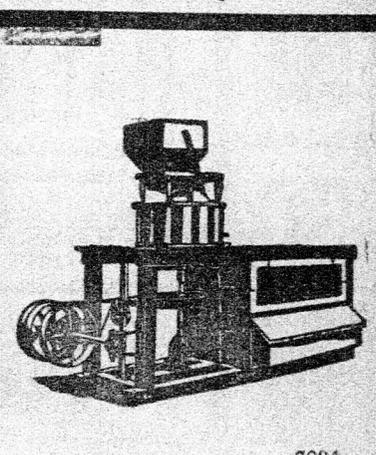

7034

kapálás és végül a töltögetés. A töltögetést a virágzás előtt kell végezni. Az a legjobb, ha a töltögetést közvetlenül eső után végezzük. Ha kimarad az eső, ugy kénytelenségből a száraz földdel kell feltöltögetni a burgonyát, ez azonban nem tökéletes. Éppen ezért, számitva esetleges száraz időjárásra, tanácsos már az első kapálás alkalmával, mikor a hajtások még csak 10—15 cm. magasak, egy kevés földet az egyes tövek körül felhalmozni.

A szedés a virágzás után kezdődik. Ha kedvező a tavaszi időjárás, ugy Torontálban május 20-ika táján kerül ki az első uj burgonya a föld alól. Ezek még átlagosan csak diónagyságuak és nagy viztartalmuknál fogva a messzire való szállitásra még nem alkalmasak. Budapestig azonban elszállithatók. Ezután a szedés a kereslet arányában fokozatosan mindig emelkedik és junius második felében tetőpontját éri el. Torontálban szinte kizárólagosan a rózsaburgonyát termesztik, melyet Németországban általánosságban „Ungarische Früh-Rosen“ név alatt ismernek. Ócsanád és Nagycsanád községeinkben a sárgaburgonyát is ültetik, s egyik-másik helyen elszórtan a hópehelyt.

Sajátságos dolog, hogy Torontál mezőgazdaságának ezen egyik legszebb gyöngyét: a korai burgonyatermelést, a kereskedői visszaélések a háboru előtti években már-már a megsemmisülésbe kezdték dönteni. Ismerem a kereskedelem fontosságát és végtelen nagyrabecsülöm a tisztes kereskedői elemet, mint az ország közgazdaságának olyan tényezőjét, mely a termelésnek kiegészitője és hozzá kapcsolja azt a lüktető élet forgatagához, de az a tisztességtelen üzérkedés, melyet a korai burgonyakereskedők igen jelentékeny része a mi józan értelmü és szorgalmas, de tanulatlan sváb kisgazdáinkal müveltek, az meghalad minden képzeletet. A mi kisgazdáink „die Bluthegel“ (vérpiócák) elnevezéssel tisztelték meg őket. Azt hiszem, e név mindent megmagyaráz. Nos hát, hogy ezeknek kezei közül kiragadjuk a termelőket és megmentsük e szép termelési ágat, a torontálmegyei gazdasági egyesület a termelőket értékesitő szövetkezetbe tömöritette. Ez történt 1914. év január-március havában, amidőn is 1500 termelő lépett be a szövetkezetbe tagnak. Leirhatatlan az, hogy ezen szövetkezet ellen milyen hajsza indult meg és milyen érdekösszeesküvések történtek ellene! Mint a megalakitott szövetkezetnek elnöke, Kaufmann István igazgatóval s a szövetkezetnek még néhány lelkes vezetőjével valósággal emberfeletti munkát és türelmet kellett kifejtenünk. Legtöbb bajt a budapesti és bécsi burgonyakereskedők okoztak. A berlini és egyáltalában a németországi kereskedőkkel kifogástalanul és simán bonyolitódott le minden összeköttetés. A szövetkezet még ezen első esztendei müködése alatt kiütött a háboru, amelynek következtében a nehézségek tetőpontra emelkedtek. De ezeket legyőztük mind s a második és harmadik üzletév alatt teljesen talpraállt a szövetkezet s ma uralja a helyzetet. Hogy a kezdet ezernyi nehézségeivel meg tudtunk küzdeni és hogy a szövetkezet elé tolt akadályokat el tudtuk háritani, abban végtelen becses támogatást nyujtott a szövetkezetnek a földmüvelésügyi minisztérium. *Ottlyk* Iván államtitkár, *Szomjas* Lajos és *Ferdinándy* Bertalan min. tanácsosok annyi érdeklődést, annyi méltánylást és támogatást nyujtottak a szövetkezetnek, hogy nem zárhatom le rövid ismertetésemet anélkül, hogy e tényt itt fel ne emlitsem.

Természetes, hogy a kezdetben megalakitott szövetkezet egész szervezete az idő tapasztalatai nyomán lényegileg teljes átalakuláson ment keresztül. Formailag ezen átalakitást a háboru következtében még nem tudtuk keresztülvinni, de azért az egész üzletvezetés már az uj szervezet s az uj rendszer szerint történik.

Marton Andor.

Termeljünk sok lucernát és lucernamagot.

II.

Feltéve, hogy az arankamentes lucernamagot arankamagtól tiszta földbe vetjük el, annak a legveszedelmesebb ellensége az Alföldön az u. n. *lucernaböde (Gonioctena)* s ennek fellépte lucernatermelésünket igen sok helyen már-már teljesen kétségessé látszott tenni, mignem az ellene való védekezés, természetesen a megfelelő következetességgel, kitartással és türelemmel végrehajtva, a sok küzdelem ellenében mondhatom, eredménynyel járt. Ezért is *Jablonowski* Józsefet illeti elismerésünk pálmája.

Elsőben a bogárfogó hálókkal, jobban mondva, zacskókkal történő u. n. „lehálózás“ már magában is megfelelő eredményre vezetett, amit később a klórbáriummal való permetezés egészitett ki, illetőleg tett teljesebbé. Jól tudom, hogy a mai és a közel jövőben várható viszonyok egy cseppet sem kedvezők az efféle müveleteknek kézi erővel történő végzésére, de viszont éppen semmi okunk nincsen arra, hogy e védekező eljárásoknak fogatos erővel való kiviteléről lemondjunk. Én már a háboru előtt is fogatosan végeztettem ezeket a müveleteket, mert igy ezek sokkal kevesebbe kerültek, de eredményükkel azért meg voltam elégedve.

A Gonioktena lehálózását az u. n. *„bogárfogó-talyiga“* igénybevételével végeztettem, amelyet a következőképpen állitottam elő: az 5 m. hosszu, 8×13 cm. erős tengelytest két végére megfelelő tengelycsapokat erősitvén fel, ezekre egy-egy, mintegy 60 cm. átmérőjü, megfelelő ráillő kereket (ilyenek szoktak az egyes ekék barázdás kerekei lenni) helyeztettem fel, a tengelytestet három helyen, felülről lefelé néző, megfelelő méretü vésettel láttam el. Két szál 5 m. hosszu, 27 mm. vastag és 13 cm. széles deszkából hosszában egymással mintegy 85 foku szög alatt összeszegelve, csatornát készitettünk, ezt a csatornát az emlitett véseteknek megfelelő három helyen, lapos vassal, ugy vasaltattam át, hogy ezek a vasak, a csatorna egyik szélét mintegy 30 cm.-rel meghaladó, szabad véggel tulérték, ezeknek a befogadására szolgál az imént emlitett három vése. Hogy tehát azoknál fogva a csatorna is a tengelytestre, még pedig változtatható magasságban, felerősithető legyen, ezeket a tartóvasakat, minden 5 cm.-nyire 6—7 mm. átmérőjü lyukakkal láttuk el és az ezeken átdugott szegek segélyével történt a felerősités. Továbbá, hogy a deszkacsatorna eredeti alakja, a deszkák elvetemedése esetén is nagyjából megőriztessék, abba minden méterre egy-egy és a csatorna két végébe, a csatorna alakjának megfelelő alaku deszkadarab szegeztetett bele. A ló befogására szolgáló villásruddal és hámfával pedig az igy összeállitott eszköz ugy szereltetett fel, hogy a deszkacsatorna nyilásával előre és felfelé nézzen. Ezzel az egész készen is állott a használatra. Evégből a csatorna belső falát 2 kg. legolcsóbb olaj és 1·2 kg. szijgyanta összeolvasztása által készült kenőcscsel bekentük, a vele dolgozó gyerek az eléje fogott lóra ült és rendes lépésben haladt azzal. A csatorna a lucerna magasságának megfelelőleg állittatott be a tengelytesten, hogy abba a lucernán fent tanyázó Gonioktenákból a lehető legtöbb belehulljon és azon addig megragadva, fogva tartassék, amig további sorsuk ideje el nem következik. Ez akkor van, amikor a csatornában sok bogár gyült össze, de annak a bogárfogóképessége még teljes, vagyis amikor még a belehullott bogár megfogva is marad. Ez a bogarak számától függ. A megfogott bogarak felvételére szolgáló gyüjtőedények tehát ehhez képest helyezendők el a táblán. A csatornában felgyülemlett mindenféle rovart és lárvát az ócska zsákokból összetákolt ponyván lekapartuk és gyüjtőedénybe helyeztük, a csatornát pedig ujból bekentük s a munka az előbbiek szerint haladt tovább.

Amint talán a leirás rövidsége ellenére is kivehető: a ló a fogócsatorna előtt megy, igy járása közben lábaival a lucernán fennlévő bogarakat leveri. Hogy ezt elkerüljük, a talyigán a fogócsatorna mögött ugy szereltem fel az elegendő hosszura szabott villásrudat, hogy a közéje befogott ló az egészet maga előtt tolta. Hogy a csatorna a szilárdan felerősitett rud következtében ne legyen a ló járása által előidézett himbálásnak kitéve, hanem az a szükséges, megkivántató magasságban nyugodtan haladhasson, nemkülönben, hogy annak a talajhoz való állása is szabályozható lehessen, a tengelytestet a közepén, de közvetlen a csatorna előtt fel- és leszabályozható mankóskerékkel alátámasztottam. E kerék ugyan szintén lever némi bogarat, de ennek egy része a csatornába esik és sokkal kevesebb kerüli el a fogót, mint azelőtt.

A lucerna lehálózására vonatkozólag tudni szükséges, hogy a harmatos, vizes lucernában a ragacs kárbavész és a munkánk hiábavaló, ugyszintén napnyugta felé és szeles időben is; legeredményesebb lesz fáradozásunk csendes napos időben és közvetlenül eső előtt. A rovarok összegyüjtésére akkora edényeket használjunk, amilyenek az egész napi zsákmány befogadására elégségesek, hogy az elégetésükkel ne kelljen napközben, amikor eredménynyel bogarászhatunk, időt tölteni, ezt munka után végeztessük. Az edényeknek tehát jól záródóknak is kell lenniök, hogy a bogarak fel nem ragadt

Jobb és megbizhatóbb gazdasági és konyhakerti magvak

nem is ajánlhatók, mint aminőket 44 év óta szállit

MAUTHNER ÖDÖN :-: cs. és kir. udvari magkereskedése :-: Budapesten, VII., Rottenbiller-utca 33. sz.

Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

része közben el ne illanhasson. Különben az olajos-gyantás rovartömeg könnyen és jól elég. A ragacsra nézve megjegyzem, hogy készitéséhez melegebb időben valamivel több gyantát, hüvösebb időben pedig több olajat veszünk.

Tudvalevőleg *nem* a kifejlett Gonioktena-bogár maga, hanem ennek lárvája vagy hernyója az igazi kár okozója. Ettől és a kártól az eléggé élesszemü gazda — ha azt még idejében észreveszi — még éppen a tizenkettedik órában, azáltal igyekszik megszabadulni, hogy lucernáját gyorsan, a lehető alacsony tarlóra lekaszáltatja és a tarlót a megterhelt tövisboronákkal, hengerekkel, vagy tüskéshengerekkel megjáratja, igy igyekezvén a hernyók nagy számát gyériteni. Mert hiszen nyilvánvaló, hogy a lucerna lekaszálásával csak az eleséget vettük el a hernyók szájából és a további kárnak momentán veszszük ugyan elejét, de a hernyók tovább élnek, ha elpusztitásukról egyébként nem gondoskodunk. Ugyanis a hernyók az élő, friss lucerna hiányában a törzsön képződő, alig feslő levélrügyeket teszik mohón tönkre, ugy hogy ennek következtében jó ideig hiába várjuk lucernánk kizöldülését, kezdetben foltonként, később pedig táblaszámra is, az csak kópasz és fakó marad mindaddig, amig ez a bestia rajta lakmározik. Ez okból szükséges és kivánatos a hernyók elpusztitása, tönkretétele.

Megfelelő jó eredménynyel jár a hernyóknak sertésekkel, tyukokkal és pulykákkal való összeszedetése. (Jó szolgálatot tesznek itt a kerekes ketrecek, különösen, ha a baromfiak számára friss ivóvizről helyben gondoskodunk.

A legteljesebb eredményt azonban a hernyóktól ellepett lucernatarlónak 2%-os klórbáriumoldattal történt megpermetezésével értem el, mert ettől azok elpusztultak. A még le nem kaszált lucernában a permetezés (persze fogatos permetezőt használván erre a célra) már annálfogva is kivihetetlen, mivel a hernyók tudvalevőleg a lucerna hajtását fent a fej-, vagyis a virágbimbók alatt rágják be, a növénynek ez a helye itt a permet által jóformán hozzáférhetetlen. Azonban ha megfigyeljük és ha jó szemünk van, észre is veszszük, hogy az u. n. hernyófoltok hol terülnek el, ezeket a foltokat megjelöljük és a permetezést csak ezekre a foltokra korlátozzuk. Itt a védekezés nemcsak feltétlenül kevesebb költséggel, hanem aránylag nagyobb biztonsággal is fog járni. Mondhatom, hogy a Gonioktena az Alföldön nagy veszedelme a lucernának, ahol a kevesebb csapadék következtében nem képes a lucerna olyan erélylyel fejlődni, hogy a Gonioktena által okozott károsodást ellensulyozza; de azt is mondhatom, hogy *a védekezésnek minden német következetesen, erélylyel és kitartással alkalmazásba véve, a veszedelmet alig érezhetővé csökkenthetjük.* A lehálózással a legtöbb kész Gonioktenát és egyéb kártevőt (Apion, lucernaormányos) is pusztitunk, ha azt állandóan, vagyis mindenkor igénybeveszszük, amikor csak annak alkalmazása eredménynyel jár.

Tekintve már most az emlitett védekezések költségeit, azok még manapság sem lehetnek olyan magasak, hogy azt a lucerna termelése el ne birná vagy más szóval: *a Gonioktenának a megfelelő türelemmel és kitartással végzett, alapos irtása olyan müvelet, amely a gazdát fáradságáért teljes termésekben busásan megjutalmazza.*

Ha azután a lucernánk a rovarok veszedelmes sokaságától megszabadult, nemcsak gazdag szénatermésekben, hanem az időjárási tényezők alakulásához mérten *gazdag magtermésekre* is számithatunk, ami mellett még a mai maximált áraknál is nagyon érdemesnek látszik magot termelni, bár annak, mint takarmánynak, az értékesitése is nemcsak nagyon jövedelmező, de fölöttébb kényelmes is. De ennek ellenére is ama meggyőződésben élek, hogy a mi arankamentes lucernamagunknak, mint vetőmagnak — éppen a háboru által teremtett helyzet következtében — a teljes áru és készlet hiánya miatt kereskedelmi értéke mindenkor — épp ugy, mint más egyéb maximált áru és használati cikk ára is — jóval a maximált árak fölött fog állani, viszont pedig bizva az általános jobb termésekben is, de meg a várvavárt béke közeledtében is, remélnünk szabad, hogy a takarmányok mai árai is csökkenni fognak és azt hiszem, hogy még az átlagos magtermést véve is számitásba, *nagyon érdemesnek fog mutatkozni lucernásainkról magot fogni, ha a kártevők ellen észszerüen védekezünk*, mert ennek nyomán feltétlenül nagyobb termésekre is tarthatunk számot.

De a szépen kötött lucerna magját is igen gyakran a nagyban elszaporodott Apionok serege teszi tönkre, épp ugy, mint a heremagot szokta. Bár, amint emlitettem, a Gonioktena lehálózása alkalmával ezt a kártevőt is lényegesen kevesbitjük, azonban a leggyökeresebb kiirtására és felülmulhatatlan eredményre eddig a következő eljárás vezetett: az Apionoktól meglepett virágzatu, elsőkaszálásu lucernát jól elhagyjuk virágozni és vénülni, hogy abba az Apionok minél nagyobb számmal belepetézhessenek. Ekkor azt lekaszáljuk, nyomban bezsombolyázzuk, aminek következtében az abba betelepitett minden pete, lárva és legtöbb bogár el fog pusztulni és igy a második kaszálásról, amelyben már az Apion olyan kárt nem tehet, magot foghatunk. Ezt az eljárást azért is ajánlom, mivel az Alföldön leginkább második kaszálásu lucerna „megkötése" szokott biztosabb lenni, de meg ennek a takarmányképpen történő betakaritása is aránylag kritikus időszakra esik. A vörösheretermő vidékeken is, ahol az Apion már nagyon elszaporodott, érdemes lehetne ezt az eljárást ugy kipróbálni, hogy — mondjuk — a termés egyrészét lábon hagynók, a teljes elvirágzás utáni időkig, ameddig ugyanis a környékbeli Apionok tulnyomó részben abba beleözönlenek és lepetéznek, ekkor azt lekaszáltatván, bezsombolyáznók. Hiszem, hogy az áldozat és fáradság itt is megfelelő eredménynyel járna és a következő évben sikerülne a területről jó magtermést fogni.

Itt kell megemlitenem azt is, hogy a szénáskertekben és egyéb rakodóhelyeken, ahol a zsombolyai kazlainkat rakjuk, a baromfi milyen hasznos rovarirtó tényező. Ugyanis a kazlakba bekerülő sok kártevő ezekből, különösen a felmelegedéskor, kimenekül és ösztönénél fogva a szántóföldre visszagyekszik, ezeket tehát az ott legelésző baromfi szépen összeszedheti.

A lucerna és a lucernamag termelését már a háboru előtti időben is, *olyan kevéssé kockázatos és nagyon szépen jövedelmező üzletnek ismertem az Alföldön a mezőgazdasági többtermelés szempontjából, hogy* a zöldjében elfogyasztott korai, közbenső, másodtermésü és kései takarmánynövényektől eltekintve, *jóformán az összes takarmányszükségletem kielégitésére* — majdnem kizáróan — a *lucerna szolgált, ami amellett még az évről-évre* majdnem fokozatosan *emelkedő magfogás utján nagyon tekintélyes pénzbevételhez is jutottunk*, ugy hogy a lucernamag árában befolyt összeg az egész lucernát termő területnek (pedig ez a birtok területének 15—16%-át tette ki) tőkekamatjövedelmét nemcsak fedezte, hanem kedvező betakaritás esetén azt lényegesen felül is multa.

Lucernamag terméseim közönséges vetés mellett kat. holdanként 61 és 420 kg. között ingadoztak, de az utóbbi évek átlagai mindinkább a maximum felé közeledtek.

Arról is megemlékezem még, hogy a lucernának ritka sorokba való vetésével és a sorközök megmüvelésével (fogatos kapálásával) is foglalkoztam és ez a müvelési mód kat. holdanként 290—430 kg. széna- és 110—300 kg. magterméstöbbletet eredményezett, a müvelési költség pedig az 1910. évig bezárólag nem került kat. holdanként 204—290 fillérnél többe, tehát akkor még az, bár váltakozó, de átlagban szép jövedelemmel jutalmazta fáradságomat. Ezt követelőleg azonban a kapálási költség tetemesen emelkedett, ugy hogy azzal kénytelen voltam felhagyni és a régi vetési módra tértem vissza.

A sok, jó lucernás a mezőgazdasági többtermelésnek egyik sarkköve és boldogulásunk egyik kutforrása az Alföldön! Vessünk tehát sok lucernát!

(Debrecen.) *Váradi Szabó János.*

Tökmagtermelés.

Békében a töktermelésnél annak magjára, csak mint vetőmagra forditott a termelő némi gondot. Annyit tett félre, amennyi saját vetőmagszükségletét fedezte. A kiválóbb fajták magjából kisebb mennyiséget esetleg magkereskedők vásároltak, legnagyobbrészt azonban az egész töktermést maggal együtt felapritva, feltakarmányozták. A háborus viszonyok a figyelmet a tökmagra is ráterelték, mint az ország kiterjedt töktermelése után nyerhető oly mellékterményre, mely nagy olajtartalmánál fogva, a belőle előállitható kiváló olaj révén a megnövekedett zsiradékszükségletet, illetve hiányt részben pótolhatja. A vagonszámra összegyüjtött tökmagot egyes nagyobb ipari olajgyárak ma már tényleg fel is dolgozzák és számottevő olajmennyiséget állitanak a tökmagból elő. Mig békében a töknek magjával együtt való feltakarmányozásánál a tökmag szinte nyomtalanul eltünt, ma már jelentékeny mennyiségben, mint ipari feldolgozásra jutó melléktermény a belőle előállitott nagyértékü olaj és pogácsa révén az államvagyon gyarapodása mellett a közszükséglet kielégitését szolgálja. Ennek a terménynek felkarolásánál ma még csak a kezdetén vagyunk, amelynek, — mint azt *Sigmond* Elek dr. müegyetemi rendes tanár az elmult év folyamán e lap hasábjain és másutt is több izben részletesen kifejtette és adatokkal támogatta, — nagyobb uradalmak

DEBRECZENI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T. GYÁRTELEP ÉS IRODA: VARGAKERT, DÉLISOR 19.

Ajánlja: Toló-rendszerű „HORTOBÁGY-DRILL", kanalas rendszerű „HAZAI-DRILL"
műtrágyaszóróval kombinált „NAPOLEON-DRILL" vetőgépeit, melyek sorba vetnek és sorba trágyáznak.

Gazdasági szekereit, szénagyüjtőit, továbbá egyetemes acélekéket, SV jegyü 2-, 3-, 4-tagu boronákat, tárcsás répavágókat, dobrendszerü szecskavágókat, kukoricaültetőket és morzsolókat.

Szíveskedjék ajánlatot kérni. 6869

által létesitendő mezőgazdasági olajgyárak révén, magára mezőgazdaságunkra lenne elsősorban többoldalu számottevő jelentősége.

Hasonló esettel állunk szemben a tengerinél is, melynek jelentősége a nagyiparban a belőle előállitható nagymennyiségü olaj révén azonban már jóval nagyobb. A tengeri csirája ugyanis átlag 35% olajat tartalmaz. A tengeriből külön választható csira átlag 10%. A tengeri összsulyát tekintve, belőle átlag 2% olaj nyerhető. Ez ugyan elég alacsony eredménynek mondható, de ha tekintetben vesszük azt, hogy Magyarországon, mint a tengeritermelő országok sorában termés tekintetében a harmadik helyen álló államban, évente 40—45 millió métermázsa szemes tengerit termelnek, melynek, ha csak egyharmadát, kereken 15 millió q-át csirátlanitjuk csupán, ebből a mennyiségből 2%-os olajnyeremény mellett 300,000 q tengeriolajat állithatunk elő, melynek mai értéke 1000 koronás megállapitott legmagasabb egységár mellett 300 millió koronával növelné az államvagyont évente. Erre csak azért mutattam rá, hogy lássuk, mily rendkivül magas értékek szunnyadnak egyes termékekben, melyeknek kiaknázását eddig elmulasztottuk.

A statisztikai adatok szerint a tököt hazánkban tiszta vetésben évente átlag 15,000 kat.

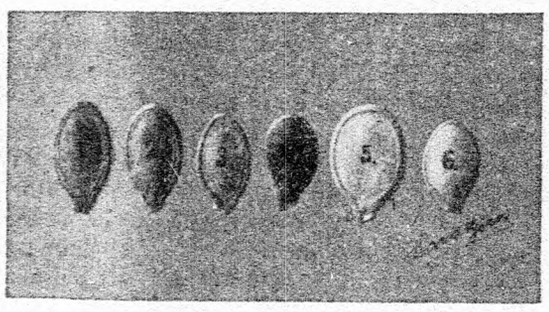

15. ábra. Különféle fajta tökmagvak; 1. vörös héju paraszttök, 2. zöldesfekete héju paraszttök, 3. sárga héju spárgatök, 4. szürke héju sütőtök, 5. szürke héju mázsástök, 6. tarka, márványozott héju tök magja.

holdon, más növények közé vetve pedig mintegy 1.200.000 kat. holdon termelik. A tiszta vetésnél kat. holdankénti 150 K.-ás országos átlag termés mellett 2.250,000 q, a kapás növények közötti termelésnél a kat. holdankénti 14 q-s átlagtermés mellett 16.800.000 q, mindösszesen tehát kereken 19 millió q töktermésre számithatunk. Mint a mellékelt kimutatásokból látható, a légszáraz magtermés a tök sulyának átlag 1·5—2%-át teszi. Eszerint évente az országban mintegy 285,000 q tökmagot lehetne kitermelni. Ha ennek csupán a felét, mintegy 150 000 q tökmagot számitunk ipari feldolgozásra, 20%-nyi olaj kivonása esetében, az előállitott 30,000 q tökmagolaj 625 koronás megállapitott egységár mellett a mai viszonyok között évenként 18—20 millió koronával emelné az államvagyont. Ha azonban tekintetbe veszszük azt, hogy az eddigi elérhető rendes tökmagtermésnek csak felét számitottam feldolgozásra, ennek is csak 20%-át a kitermelt olajra, holott melegsajtolással 25%, sőt ennél több olaj is kivonható az átlag 35% olajat tartalmazó tökmagból, mindezek számitásba vétele mellett és mezőgazdasági olajgyárak felállitása esetén az ezzel járó kiterjedtebb tisztavetésü töktermelés, illetve az ezzel összefüggő tökmagtermeléssel az államvagyont 18—20 millió korona helyett mintegy 50 millió koronára lehetne évente emelni.

Mivel a tökmagtermés mennyiségére, illetve a töktermés és magja közötti arányra vonatkozólag sem az irodalomban, sem termelőknél adatok nem állottak rendelkezésre és egyik helybeli nagyobb magkereskedő-cégnek tavaszszal bemondott tulmagas adatai kétségesnek látszottak, a folyó évben termesztett mintegy hat tökfajta ezirányu megvizsgálását kivánatosnak tartottam.

A bemutatott kimutatások szerint a vizsgálatoknál kiterjeszkedtem a töktermés és egyes részeinek suly és százalékos megállapitására, továbbá a légszáraz mag és részeinek egymáshozi arányára. A megvizsgált fajták a következők voltak: 1. *Sötétsárga héju, szennyes fehér magu paraszt- vagy disznótök*, melyet takarmányozáson kivül a vidéken étkezésre is használnak. 2. *Sötét zöldesfekete héju, szennyes fehér magu paraszt- vagy disznótök*, olyan mint az 1. számu. 3. *Világossárga héju, szennyes fehér magu étkezési spárgatök.* 4. *Szürke héju, barnássárga magu étkezési sütőtök.**) 5. *Szürke héju, hófehér magu, takarmányozási mázsástök.* 6. *Tarka, vörösszürke márványozott héju, hófehér magu takarmánytök.*

Az 1. sz. kimutatásban a sulyeredmények, a 2. számuban a százalékeredmények, a képen a a különböző fajta tökmagvak láthatók.

A vizsgálat eredményei alapján a töktermésnek szerényen átlag 1·5%-át számithatjuk tiszta száraz magtermésre. *Ha tehát k. holdaként 250 q töktermést veszünk alapul, légszáraz tiszta tökmagból 3—4 q termésre számithatunk.* Miután a tökmagnak mai ára 125 korona, a répa helyett takarmányozásra teljesen megfelelő és a gazda-

*) Az elkorcsosult magja hófehér.

1. számu kimutatás.

Tökfajta	Töktermés: Egy darab összsulya	Töktermés: Összes belső rész	Töktermés: Tiszta mag frissen	Töktermés: Tiszta mag szárítva	Töktermés: Érett magvak száma	100 légszáraz mag: Teljes sulya	100 légszáraz mag: Maghéj	100 légszáraz mag: Magból
	kilogramm				drb	gramm		
Vöröshéju paraszttök	9·80	0·25	0·25	0·13	480	27·0	6·0	21·0
Vöröshéju paraszttök	7·65	0·25	0·25	0·18	678	25·5	5·0	20·5
Zöldesfeketehéju paraszttök	8·00	0·25	0·25	0·12	430	29·0	7·5	21·5
Zöldesfeketehéju paraszttök	8·50	0·25	0·25	0·17	620	26·5	7·0	19·5
Sárgahéju spárgatök	5·70	0·20	0·20	0·10	550	18·0	4·0	14·0
Sárgahéju spárgatök	6·00	0·25	0·25	0·08	440	19·0	5·0	14·0
Szürkehéju sütőtök	7·00	0·55	0·20	0·15	525	28·0	11·5	16·5
Szürkehéju sütőtök	7·75	0·65	0·30	0·25	700	36·0	8·0	28·0
Szürkehéju mázsástök	34·70	2·20	0·60	0·31	755	46·5	12·5	34·0
Szürkehéju mázsástök	22·50	1·95	0·65	0·32	768	41·5	11·5	31·0
Tarka, márványozott héju tök	5·70	0·70	0·35	0·21	695	30·0	6·0	24·0
Tarka, márványozott héju tök	5·60	0·30	0·20	0·13	577	22·0	5·0	17·0

2. számu kimutatás.

Tökfajta	Töktermés: Egy darab összsulya	Töktermés: Összes belső rész	Töktermés: Tiszta mag frissen	Töktermés: Tiszta mag szárítva	Töktermés: Érett magvak száma	100 légszáraz mag: Teljes sulya	100 légszáraz mag: Maghéj	100 légszáraz mag: Magból
	kg.	%			drb	gr.	%	
Vöröshéju paraszttök	9·80	2·6	2·6	1·3	480	27·0	22	78
Vöröshéju paraszttök	7·65	3·3	3·3	2·4	678	25·5	20	80
Zöldesfeketehéju paraszttök	8·00	3·1	3·1	1·5	430	29·0	26	74
Zöldesfeketehéju paraszttök	8·50	2·9	2·9	2·0	620	26·5	26	74
Sárgahéju spárgatök	5·70	3·5	3·5	1·8	550	18·0	22	78
Sárgahéju spárgatök	6·00	4·2	4·2	1·3	440	19·0	26	74
Szürkehéju sütőtök	7·00	7·9	2·9	2·1	525	28·0	41	59
Szürkehéju sütőtök	7·75	8·4	3·9	3·2	700	36·0	22	78
Szürkehéju mázsástök	34·70	6·3	1·7	0·9	775	46·5	27	73
Szürkehéju mázsástök	22·50	8·7	2·9	1·4	768	41·5	28	72
Tarka, márványozott héju tök	5·70	12·3	6·1	3·7	695	30·0	20	80
Tarka, márványozott héju tök	5·60	5·3	3·6	2·3	577	22·0	23	77
Átlag	—	6	4	2	600	29	25	75

Gazdaközönségünk figyelmébe!

Mindennemü mezőgazdasági gép és eszköz irodámban megrendelhető és kapható, u. m.

egy- és kétgéprendszerü motorosszántógépek és gőzszántógépek,

lokomobilok, cséplőgépek, ekék, vetőgépek, aratógépek, száritók, szalmaprések, szalmaelevátorok, stb.

Fontos azonban, hogy a gazdák szükségletüket már a legközelebbi napokban megrendeljék, mert csak ez esetben lehet a pontos szállitási időt betartanom. Ezen mezőgazdasági gépek és eszközök mind elsőrangu németországi gyáraknak gyártmányát képezik, melyeknek kiváló szerkezetéért és tartósságáért én és gyáram jótállást vállalunk. Ezen gyáraknak magyarországi vezérképviseletét én birom és gyártmányaikból a közel jövőben megnyitandó raktáramban készletem is lesz.

Bárminemü felvilágositással szolgál:

BÉKÉSI LAJOS elsőrangu németországi mezőgazdasági gép- és eszközgyárak vezérképviselete, gőz- és motorekekereskedés,

Budapest, VII. kerület, Almássy-tér 8. szám. 8077

ságban visszamaradó töktermésen kivül az ipari feldolgozásra eladott tökmagért k. holdanként még 400—500 korona mellékjövedelme lehet a termelőnek. *Az eredményeket egybefoglalva, a töktermelésnek 1—2, átlag 1·5%-át számithatjuk tiszta száraz magra. Minden érett töktermés 450—750, átlag 600 érett magot ad. A száraz magnál 20—40, átlag 25% esik a héjra, 60—80 átlag 75% esik az olajdus bélre. A mag olajtartalma átlag 35%. Hidegsajtolással 20%, melegsajtolással átlag 25% olaj nyerhető. Az olajnak megállapitott ezidőszerinti legmagasabb egységára q-ként 624 korona. A visszamaradó 10—15% olajtartalmu olajpogácsának megállapitott ára q-ként 45 korona.* *Havas Géza.*

IRODALOM.

„Országos Méhész Zsebnaptár 1917." A világháboru harmadik esztendejében megtanultuk, hogy a szükségtelen dolgokat mellőzzük és csakis az értékes dolgokat becsüljük. Még a kis hasznos méhecskéknek is a világháboru hozta meg az igazi becsülést, mert észrevették a tejhiány miatt nélkülöző gyermekek, a kórházakban gyógyuló betegek. A méhészet iránt országszerte érdeklődés tapasztalható, a csendes, egyszerü, szerény méhészekről tudomást szerez a világ, még a hadvezetőség is méhészkedésre tanitja rokkant hőseinket, mert ennek hasznosságát ugy táplálóktermelés szempontjából, mint jövedelmező foglalkozást nyujtása révén belátták. Az *„Országos Méhész Zsebnaptár"* immár a hatodik esztendeje jelenik meg *Szilassy* Zoltán az Országos Magyar Méhészeti Egyesület ügyvezető-alelnöke szerkesztésében s szolgálja a magyar méhészet jobb sorsra és több figyelemre érdemes ügyét. A Zsebnaptár hónapról-hónapra közli a méhész rendes tennivalóit, figyelmeztetve a régi méhészt, tanitva a kezdőket. A naptári rész rendes és gazdag tartalmán kivül a következő cikkek és képek vannak az 1917. évi Országos Méhészeti Zsebnaptárban: Visszapillantás 1916. évre (Ferenc József, Károly király és Zita királyné képeivel). Deák Imre méhész (képpel). Várbogyai Csepy Pál (képekkel). Karácsonyi Árpádné Bacsits Etelka (képpel). A magyar méhfajta nemesitéséről. *Erdös* Lajos. Az erlangeni méhészkert, *W. Cydlik*-től (8 képpel). Állitsunk fel anyanevelőket méheseinkben, *Hartwiger* Ágostontól. Szabad méhcsalád, *Erdös* Lajostól (3 képpel). A méhre vonatkozó élettani adatok (4 táblázat). A méhésztársadalom és a rokkantak jövője, *Reinbach* Bélától. A méhkas téli hőmérséklete, *P. Lederle*-től. A németországi erdészkaptár (5 képpel). Biztositsunk árnyat méheinknek, *Hartwiger* Ágoston. A méhek tulkései etetése. A méhek védelme hasmenéses méhvidékeken, *Erdös* Lajos. A méh, mint időjós, *Péterfy* Tamástól. Cikk a mütrágyáról. A 25 éves Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, *Jeszenszky* Pál vezérigazgató arcképével. A méz országos értékesitése. Gazdák Biztositó Szövetkezete. A „Gondviselés" Társulatról. Méhészeti Közigazgatás. A „Hangya." A gazdag tartalmu *„Országos Méhész Zsebnaptár 1917."* füzetének ára 2·50 K., megrendelhető a *„Pátria"* könyvesboltban Budapest, IX., Üllői-ut 25.

LEVÉLSZEKRÉNY.

E rovatban csak a közérdekü kérdésekre adjuk meg a választ, ezért tessék állandóan figyelemmel kisérni a „Szerkesztői üzenetek"-et is.

A szerkesztőséghez csak a lap szellemi részére vonatkozó levelek intézendők, hirdetési, lapreklamálási, cimváltoztatási stb. ügyekben tessék egyenesen a kiadóhivatalhoz fordulni.

Házinyultenyésztés. *14. kérdés.* Milyen fajta házinyulat tenyészszünk husnyerés szempontjából és hol lehet azt legolcsóbban beszerezni?
H. I. és K. B.

Felelet a 14. sz. kérdésre. A nagytestü husnyulat, mert ez a fajta a legszaporább, legjobban értékesiti a felvett takarmányt, tehát aránylag a leggyorsabban nő, igen hustartó, szőrméje dus és mindennemü prémre alkalmas. Ezen nagytestü házinyul a belga óriásfajta házinyulból lett hazánkban kitenyésztve és szinezetre nézve van tiszta fehér, koromfekete, kék rókához hasonló szinezetü és a mezei vadnyulhoz hasonló szinü. Lehet tehát a szinben válogatni. Mindenütt jól honosul, termékeny s rossz szokásoktól teljesen mentes ezen fajta, amelynek tenyésztését azért ajánlom, mert benne minden kivánalmat a tenyésztő feltalál, tehát minek kisérletezzünk más nagytestü fajtákkal.

A kisebb testü házinyulak közül csakis az ezüstszőrme házinyulat ajánlom, amely szapora, szintén igen jó hustartó és szép szőrméjü állat. Husa éppen olyan jó, mint a husnyulé, természetesen sokkal kevesebb, mert a kifejlődött ezüstszörmenyul legjobb esetben csak félakkora sulyu, mint az ugyanolyan koru husnyul.

Másfajta, fajtalan, vagy korcs, az ugynevezett istállónyul tenyésztését, különösen pedig istállókban való tartását nem ajánlom, mert ez a vele való foglalkozást sem fizeti vissza s az istállókban tartott nyulak husa, a trágyás földalatti odukban való tartózkodás következtében büzös és igy élvezhetetlen, mig a kulturházinyulé tápláló és igen kellemes izü.

A hus- és szőrmenyerést mindenkor össze kell kötni, mert ezidőszerint a szép gereznának, amelyből könnyen értékes szőrme állitható elő, nagy értéke van.

Nem kell *olcsó* házinyulakat keresni és venni, mert az olcsó — rossz és viszonylagosan az drágább, mint a drágább, de jó tenyészanyag. Olcsó husnak hig a leve.

Mielőtt akár olcsó, akár drágább házinyulakat tenyészteni kezdünk, olvassuk el Hreblay Emil a *„Házinyultenyésztési Utmutatás"* cimü most megjelent II. kiadását, amely Eperjesen a szerzőnél egy korona előre való beküldése után bérmentve kapható. Fajnyulak beszerzési forrásai ezen füzetben feltalálhatók. *bl.*

Fertőző hüvelyhurut. *15. kérdés.* Hogyan lehet a tehenek fertőző hüvelyhurutját kigyógyitani?
R. K.

Felelet a 15. sz. kérdésre. A tehenek u. n. fertőző hüvelyhurutjáról már jó ideje kiderült, hogy egyáltalában nincsen az a jelentősége, amelyet neki tulajdonitottak s ezért nem is érdemli meg azt a figyelmet és fáradságot, amit éveken keresztül az orvoslására fordítottak. A valóságban, ritka esetektől eltekintve, egészen ártatlan helyi baj, mely sem az állat általános egészségi állapotát nem zavarja, sem a fogamzást nem igen akadályozza, *elvetéléseket pedig már éppenséggel nem szokott okozni.* Érthető ez már abból is, hogy az apró göböcskék az őket kisérő, rendszerint egészen enyhe hurutlal együtt kizárólag a hüvely nyálkahártyájára szoritkoznak s ezért nincsen is befolyással a jóval mélyebben, a méh belsejében elhelyezett magzat fejlődésére és a rendes időben való megszületésére. Erre való tekintettel általában feleslegesek is azok a különféle orvoslási eljárások, melyekkel a göböcskéket a méh nyálkahártyájából eltüntetni iparkodnak, sőt a különféle irrigálások, kenegetések, valamint a sokféle gyógyszeres golyók és pálcikák behelyezése nem egyszer ártalmasak is, amennyiben nyugtalanitják az állatokat s esetleg az enyhe hurutot még sulyosbitják is. Igazi hasznuk valójában csak a gyárosoknak volt és van belőlük, amelyek nagy reklámmal, mint ujabb „biztos" orvosszereket forgalomba hozták és jó magas árakon értékesitették a gazdák körében. Egészben véve ritkák azok az esetek, amidőn a sulyosabb hurutos jelenségek és az állatok nyugtalankodása csakugyan megokolttá teszi a hurut gyógyitását.

Elvetéléseket legtöbbször a *méh* betegségei okoznak, a tehénállományokban sürübben jelentkező elvetélések pedig majd mindig fertőzésből erednek. Az tehát, hogy elvetélő tehenek hüvelye hurutos, éppenséggel nem bizonyitja, hogy ez a hurut okozati összefüggésben áll az elvetélésekkel, hanem a dolog rendszerint ugy áll, hogy az ártatlan hüvelyhurut mögött más baj lappang a háttérben, mint az elvetélések igazi oka. Erről az u. n. *fertőző vagy járványos elvetélésről Hetzel* Henrik m. kir. főállatorvos a *„Köztelek"* 1913. évi 73., 75. és 77. számaiban egészen részletesen tájékoztató közleményt irt, mely a most feltett kérdésre is megadja a szabatos feleletet. Minthogy rövid felelet keretében nem adhatnók meg a kivánt utbaigazitást, ezt a közleményt ajánljuk a kérdésttevő figyelmébe.
—y—

Sertések rühössége. *16. kérdés.* A sertések rühösségének gyógyitására nézve kérek felvilágositást.
Z. J.

Felelet a 16. sz. kérdésre. Különösen a mangolicasertések között a rühösség nagyon elterjedt, anélkül azonban, hogy a vakaródzáson vagy dörgölődzésen kivül más bajt okozna. Ha azonban az ilyen sertések szervezetét gyöngitő, valamely behatás éri, nevezetesen az állatok valamely belső betegségen esnek át vagy roszszul, illetve nem megfelelően takarmányozzák, piszkos vagy nedves istállóban tartják őket, az azelőtt szinte közömbös rühösségük annyira sulyosbodhatik, hogy tömeges elhullásukat is okozhatja. Amennyiben tehát az áthajtott falka elhelyezésére szánt istállóban nem voltak azelőtt rühös állatok, különösen rühös sertések, a bőrbetegség pedig valóban rühösség, ugy mégis nagy a valószinüség abban az irányban, hogy a sertések a rühösséget jelentéktelen alakjában uj tartózkodási helyükre magukkal hozták és ott azután bajuk valamely gyöngitő befolyás következtében sulyosbodott.

A sertések rühösségének gyógyitására alkalmasak a 2%-os kreolinoldatban (2 rész tisztitott kreolin 100 rész vizre) való fürösztés, me-

8212

50 HP.

„Big Four" traktorok

azonnali szállitással, ingyenes gépkezelői betanitással, előnyös árban, kedvező fizetési feltételek mellett **kaphatók:**

Központi Kereskedelmi és Iparbank Részvénytársaság

Telefonszám: 86—97. **géposztályánál, Budapest, V., Vilmos-császár-ut 26. sz.** Sürgönycim: Centralis.

Kiváló anyagból épitett igatárcsásboronák kaphatók.

lyet meleg istállóban, szükség esetén az ököristállónak egy elrekesztett részében kell a tél folyamán végrehajtani, nehogy a sertések megh ü l j e n e k. Az állandóan körülbelül 37° C. melegen tartott folyadékban egy-egy állatot legalább három percig kell tartani, ugy hogy csak az orra és a szája maradjon kint a folyadékból s eközben két ember két-két lábát összefogja és hátával lefelé a folyadékba mártja, egy harmadik pedig a fejét fogja és megakadályozza, hogy a fickándozás- és visitásközben a fürösztőfolyadék az orrába vagy szájába jusson, aminek mérgezés vagy tüdőgyulladás lehetne a következménye. A sertést azután a fürösztő folyadékban vagy egy más üres edényben lábra állitva, szőr- vagy körömkefék segitségével jól ledörzsölik, majd ujból alámártják és azután szabadon eresztik, hogy a már előzetesen a fürösztés helyén magasan felszórt, száraz szalmába bujhasson és ott megszáradjon. Az eljárást egyheti időközökben legalább kétszer megismételni és az első fürösztéssel egyidejüleg a sertések állandó tartózkodási helyét fertőtleniteni kell. Nagyon varas állatok testét a fürösztés előtt jó zöldszappannal bekenni. Használható továbbá a kresolkenet (1 rész Liquor kresoli saponatus, 2 rész zöldszappan és 17 rész viz), melylyel egynapi időközben előbb a test hátulsó és azután annak elülső felét kefével bekenik, kétnapi pihenés után a bekenést megismétlik és további három nap mulva az állatokat meleg vizben megfürösztik. *M. J. dr.*

Gazdanagyhét Berlinben.

Február hó 17—25. napjain tartották meg a németbirodalmi gazdák idei nagyhetüket, amely a háboru kitörése óta a leglátogatottabb és legmozgalmasabb volt. A legtöbb birodalmi jellegü gazdatársadalmi testület erre az időpontra tüzte ki közgyülését és fontosabb szakosztályi üléseit, ugy, hogy a gazdahét folyamán 96 gazdaösszejövetel volt Berlinben s ezek közül 50 nagyobbszabásu, nyilvános jellegü. A gazdagyülések látogatottsága nem érte persze el a békés idők arányait, de igy is pár ezer gazda sereglett össze a birodalmi székvárosba, akik nagy buzgósággal és érdeklődéssel vettek részt a háborus termelési, állattenyésztési, takarmányozási és értékesitési viszonyok megvitatásában. Mert hiába, a német gazda olthatlan tudásvágya e gyülekezetek képén is visszatükröződik, mintha egyetemi előadásokon járnánk, ugy sereglenek a hallgatók egy-egy elméleti vagy gyakorlati gazdasági szaktekintély köré s ugy jegyzik nagy szorgalmasan a hallottakat. Növénynemesitési, állattenyésztési, üzemi vagy egyéb gyakorlati kérdések tárgyalása iránt oly nagy érdeklődés mutatkozott, hogy a több száz hallgató befogadására szánt gyüléstermek akárhányszor szüköknek bizonyultak. Általában pedig a német gazdák idei nagyhetét, a sürün látogatott gyülések hangulatát bizonyos mérséklet és a gazdasági kitartásra való áldozatos eltökéltség jellemezte, amely a minden oldalról megnyilatkozó tudásvágyat méltóképpen egészitette ki.

A berlini háborus gazdanagyhét kiemelkedő mozzanatai a birodalmi gazdatanács teljes gyülése s a Bund der Landwirte, valamint a Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft közgyülései voltak. Az elsőről, ahol *Schwerin-Löwitz* gróf elnök a végső győzelemig való kitartásra tett az egész birodalom gazdái nevében ünnepies fogadalmat s ahol *Helfferich* államtitkár kimondta, ami azóta szállóigévé vált, hogy a háboru a szántóföldeken dől el, már a multkor megemlékeztünk. A birodalmi gazdasági egyesület közgyülésén az idei burgonyatermesztés és a nitrogéntrágyabiztositás kérdéséről tárgyaltak s a vitaban *Schorlemer* báró porosz földmüvelésügyi miniszter is résztvett, majd a különféle szalmafeltárási eljárásokat ismertette takarmányozási szempontból *Hansen* tanár. Nagyérdekü tanácskozások folytak a D. L. G. egyes szakosztályaiban is. Igy az állattenyésztesi szakosztályban *Richardsen* bonni tanár a tehenek és hizóállatok háborus takarmányozásáról tartott érdekes előadást, amelyhez beható eszmecsere kapcsolódott. Az üzemi szakosztályban a háborus rendeletek egyes következetlensegeinek és a hatóságok tulságos beavatkozásának birálata keltett általános érdeklődést, majd *Fröhlich* hallei tanár előterjesztései alapján kimondották, hogy a mezőgazdasági termelés fokozását nem termelési- és munkakényszerrel hanem a gazdasági termények arányos és méltányos határárszabásával lehet csak biztositani — a termelési eszközökkel üzött uzsora meggátlásával kapcsolatban. Az állattenyésztési szakosztályban *Lehmann* tanár a jubtenyésztés és gyapjutermelés fellenditésének feltételeivel, *Stoever* a lótenyésztésre vonatkozólag megállapitható háborus tapasztalatokkal foglalkozott. A központi választmány gyülésén *Thiel* dr. titkos tanácsos és *Soden* gróf alelnök méltatták melegen az igazgatósági elnöki tisztet tiz éve betöltő *Freier* kamarás érdemeit, majd *Hillmann* dr. az iskolásgyermekeknek a gyomirtásnál való közremüködéséről, *Hansen* tanár pedig a tejelést ellenőrző egyesületek tejelési adatának az állatdijazásoknál való figyelembevételéről tartott előadást. Nagyérdekü eszmecserék folytak még a többi szakosztályokban a mütrágyahiány ellensulyozásának lehetőségéről, szőlészeti, vetőmagtermesztési és takarmányozási kérdésekről s végül az idei mezőgazdasági munkálatok végrehajtásának nagyfontosságu haditervéről.

Jellemző, hogy a háborus gazdasági kormányintézkedések birálatánál csaknem szóról-szóra ugyanazokkal a panaszokkal és kifogásokkal találkozunk, mint nálunk idehaza. Kivált a Bund der Landwirte február 22-iki nagygyülésén elhangzott, egyébként igen mérsékelt hangu és a német gazda áldozatkész hazafiságáról fényesen tanuskodó beszédekből nyerhetjük ezt a benyomást. A nagygyülés, amely a háboru kitörése óta az első volt s amelyre csak korlátolt számu tagot bocsáthattak be, Berlin egyik leghatalmasabb hangversenytermében, a Philharmoniában folyt le, de az egybegyült gazdák befogadására ez is szüknek bizonyult. A nagygyülest *Wangenheim* báró elnök nyitotta meg, aki kifejtette, hogy a német gazdaszövetség már évekkel ezelőtt sürgette a vámtarifa hiányainak pótlását s ha ez megtörtént volna, ha továbbá a Kanitz-féle inditvány értelmében elegendő gabonatartalékról idejében gondoskodás történt volna: mennyivel kedvezőbb gazdasági helyzetben volna ma a Németbirodalom. Böles előrelátással megmondotta már évekkel ezelőtt II. Vilmos császar a birodalmi mezőgazdasági tanácsban, hogy a német mezőgazdaság meg tud felelni és meg is kell, hogy feleljen hazája közelelmezésével szemben fennálló kötelezettségének. Ma a nemet gazdak bizalommal várván a buvárhajóharc kedvező eredményét, hiven teljesitik-e kötelességüket. *Roesicke* Gusztav dr., a Bund der Landwirte másik elnöke, a termelesi és élelmezési nehézségeket, majd az ipari és mezőgazdasági termekek arányos árszabását tette szóvá. Nagy tetszés közepette behatóan birálta a kormány egyes gazdasagi intézkedéseit, de egyuttal kifejtette, hogy Hindenburg ismert leveleivel teljes egyetértésben, a német gazdák minden áldozatra készek a közélelmezés iránt tartozó hazafias kötelességük teljesitésében, csak tegyek számukra a termelő munkat lehetővé. Végül a falusi és városi népesség kölcsönös jobb megértését mondotta kivánatosnak, mert hiszen nehézségekben és nélkülözésekben mindkettőnek egyaránt bőven van része. Az iparosszövetség képviseletében felszólalt *Rötger* azt fejtegette, mily fényesen igazolta a háboru a nemzeti munka védelmének politikáját s hogy éppen e tanulságok nyomán elérkezettnek látja a történelmi pillanatot a mezőgazdasági és ipari érdekek szorosabb szövetkezésére. Még *Wildgrube* dr. beszélt a politikai helyzetről és a háboruban való gazdasági kitartásról, mire egyhangulag elfogadta a német gazdák nagygyülese az előterjesztett határozati javaslatot, amely mintegy megpecsételi azt az ünnepélyes fogadalmat, hogy minden német gazda teljes erejével és odaadásával fog továbbra is az ellenség kiéheztetési törekvései ellen küzdeni; hogy felismerve a helyzet komolyságát, készek mindent feláldozni, mindent megtenni, minden nélkülözést és elkerülhetlen korlátozást elszenvedni a végső diadalért és Németország jövendőjéért.

M. E. dr.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma: Oldal

Az OMGE. közleményei ... 351
Egyről-másról ... 352
A buza előállitási költsége a háboru alatt ... 355
Országos kötelező védekezés a kukoricamoly ellen 357
A tejtermelésről ... 360
A korai burgonya termesztése ... 362
Termeljünk sok lucernát és lucernamagot ... 363
Tökmagtermelés ... 364
A gazdanagyhét Berlinben ... 367

Virág- és Bibó Kálmán, Budapest, V. ker., Lipót-körut 7. sz.

Telefon: 107-23. ◆◆ Sürgönycim: Virabibo-Budapest.

GAZDASÁGI BESZERZŐ ÉS ÉRTÉKESITŐ VÁLLALAT

Szállitunk: olajakat, kocsikenőcsöt

:: és minden egyéb gazdasági eszközt és anyagot. ::

Terményt és állatokat legjobban értékesitünk.

Ajánlunk eredeti flórenci után termelt cirokvetőmagot. Kisholdanként vetésre 5 kilogramm elegendő. A termeltcirokszakállt napi árban beváltjuk.

	Oldal
Irodalom	366
Levélszekrény	366
Vegyesek — Tenyészbikaárverés Magyaróvárott. — Magyar nemesség. — Halálozások. — Kerekrépa közélelmezési célra. — Helyreigazitás. — A Csanádvármegyei Gazdasági Egyesület. — Jásznagykunszolnokvármegyei Gazdasági Egyesület. — A székelykereszturi bikavásár. — Bérszántás. — Gyakran megismétlődő kérdések. — A Rokkantügyi Hivatal. — A „Nimród". — Bikavásár	367–369
Kereskedelem, tőzsde	370
Szerkesztői üzenetek	371

Tenyészbikaárverés Magyaróvárott.

A Magyaróvári Szarvasmarhatenyésztő Egyesület folyó évi február hó 27-én tartotta évi rendes I. tenyészbikaárverését. Ez alkalommal 24 drb a szimmenthäli fajtához tartozó bika került eladásra, melyek apai, anyai ágon legalább 3000 litert meghaladó évi tejelést mutathattak ki.

Árverésre 12 levéli kisgazda 15 darab, 4 szolnoki 6 darab, 1 mosoni egy darab bikát állitott és hogy a jobb tenyésztők érdeklődése is fokozottabb mértékben ide vonassék, az óvári akadémiai gazdaság is 2 telivér szimenthäli bikát állitott az árverésre. A bikák erősebbek és jobbak voltak a multévieknél, átlag 19 hónaposak, 135 cm. magasak (tavaly 130 cm.) 550 kg. (tavaly 492 kg.) sulyuak voltak, melyekért átlagosan 4261 korona folyt be. (A mult évben 2439 korona.) Legmagasabb áron az akadémia 19 hónapos telivér szimmenthäli bikája kelt el 7300 koronáért, de 7000 koronát kapott Schmickl András levéli biró uram is, 6700 koronát Hofbauer János öreg biró uram, 6800 koronát Nitsch Mária levéli kisgazda. A legmagasabb áron eladott bikák mindenikében az akadémia tenyészetéből származó vér csörgedezik. A legjobb bikákat a szabolcsvármegyei gazdasági felügyelőség vásárolta. 10 drb-ot átlag 5227 koronáért.

A mosonmegyei községek közül csak Levél 1, Mosonszolnok 2, Mosonszentjános 2, Pusztasomorja 2, Mosontarcsa 1, összesen tehát 8 drb bikát vásároltak. Némi haladás van ugyan az előző évhez képest, amidön csak 2 mosonmegyei községünk vásárolt, azonban aránylag még mindig kevés érdeklődést tanusitanak a többi mosonmegyei községek ezen legjobb beszerzési forrásunk, árverésünk iránt. Igaz, hogy aránylag magasabb árakat fizetnek talán ezen az árverésen, mintha másfelé szerzik be szükségleteiket, de az is bizonyos, hogy ilyen adatokkal, mint a mi árverésünkön, kevés helyen kapnak nemcsak az országban, de még a külföldön is apaállatot.

Uradalmak ezidén kevesebb számban vásároltak, mint az előző években. Csak a szigetvári hitbizományi béruradalom, a zayugróci uradalom és a szentkereszti apátsági uradalom Barátudvarról vásároltak. Az összes többi állat a köztenyésztés részére vásároltatott meg.

Az egylet második árverése folyó hó 13-án Magyaróváron déli 11 órakor ugyancsak a „Vörös ökör"-vendéglő udvarán tartatik meg. Itt azok a bikák kerülnek eladásra, melyek az első árverés mértékét akár leszármazás, akár kor tekintetében meg nem ütötték. Erre az árverésre külön katalógust nem ad ki az egyesület. *Ujhelyi Imre.*

Magyar nemesség. A király *Tervey* Imre földmüvelésügyi minisztériumi miniszteri tanácsosnak a maga kérelmére történt nyugdijaztatása alkalmából sok évi hü és buzgó szolgálata elismeréséül a magyar nemességet Kiskinizsi előnévvel dijmentesen adományozta.

Halálozások. Gyömörei és teölvári *Gyömörey* Vince dr., ügyvéd és földbirtokos. Zala vármegye volt főjegyzője, nyug. kir. törvényszéki elnök, az OMGE tagja, életének 82-ik évében meghalt Ukkon. — Felsőrásztokai *Matuska* Béláné, született svahovai Sváby Anna, Matuska Béla okleveles gazdász, az OMGE tagjának felesége, életének 45-ik évében meghalt Budapesten.

Kerekrépa közélelmezési célra. A legnehezebb időszak közélelmezésünkre nézve előreláthatólag a május—julius hónap lesz, amikor a mult évi növényi termékek már fogytán lesznek s uj termés még csak kisebb tömegekben kerül forgalomba. Fontos dolog tehát, hogy minél több korai zöldségfélét termeljünk erre az időszakra. Ebből a szempontból felhivjuk a gazdaközönség figyelmét a *kerekrépa* (Brassica rapa var. rapifera Mtzg), turnips, fehér-, ugar-, vagy tarlórépa néven ismert növény termelésére, mint olyan növényre, amelynek rövid a tenyészideje s igy hamar nagytömegü, főzelékkészitésre alkalmas termést szolgáltathat a piac számára. Kedvező időjárás mellett már március végén elvethetjük, de ha április elején vetjük is, akkor is juniusban már szedhető. *Cserháti* szerint a vetőmagszükséglet kat. holdanként, soros vetés mellett, 0·6—1·2 kg., a vetőmagalátakarás mélysége 1·5—2 cm., a termés 200—250 métermázsa. A legjobban a könnyebb talajokon terem. Termelése egyébként a takarmányrépáéval megegyezik. A főzelék ára olyan magas, hogy a nagy tömeget adó, étkezésre alkalmas kerekrépának termelése jövedelmezőségi szempontból is rendkivül ajánlatos.

Helyreigazitás. Lapunk f. hó 3-án megjelent 9-ik számában a földadókataszter kiigazitásáról szóló 1909. évi V. t.-c. végrehajtását ismertettük és az ismertetés összegezésénél közöltük azokat a számadatokat is, melyek a régi és az uj kat. tisztajövedelem és adókulcs alapján a földadó régi és mai mértékét tüntetik föl. Az ott közölt számokról már akkor jeleztük, hogy a valóságos állapottal nem egyeznek meg. Hivatalos részről most megkaptuk a tényleges adókivetés adatait és ezek szerint a kataszter kiigazitása sokkal kedvezőbb helyzetet teremtett, mint azt a multkor jeleztük, mert az 1909. évben a régi kataszter és adókulcs alapján kivettetett *75.059,157* korona földadó, mig az 1909. évi V. t.-c. alapján végrehajtott kiigazitás alapján 1912-ben *69.403,995 korona*, vagyis *5.655,162 koronával kevesebb* földadó vettetett ki. Az átlagos tisztajövedelem egy kat. holdon a legmagasabb Bács-Bodrog megyében 18·09 K., Csanád megyében 17·12 K., Torontál megyében 16·06 K., Békés megyében 15·05 K., Pozsega megyében 12·59 K., Sopron megyében 12·53 K., Tolna megyében 12·43 K., Fejér megyében 12·19 K., Moson megyében 11·79 K., Jásznagykunszolnok megyében 11·49 K., Csongrád megyében 11·36 K., Pozsony megyében 11·25 K., Temes megyében 10·92 K., Nyitra megyében 10·72 K., Hajdu megyében 10·43 K., Esztergom megyében 10·04 K.

A Csanádvármegyei Gazdasági Egyesület február hó 24-én tartotta igazgatóválasztmányi gyülését *Hervay* István alispán alelnök elnöklete alatt. *Tőkey* Jenő egyesületi titkár előadása révén tárgyaltatott a makói pénzügyigazgatóság átirata, melyben az egyesület részéről a földhaszonbérek kimutatását kérte. Az egyesület által beszerzett adatok nyomán megállapitott földhaszonbéreket a pénzügyigazgatóság nem tartotta elfogadhatóknak, ez okból az egyesület ugy határozott, hogy a háboru előtt megállapitott földhaszonbérekhez 100% ot számit hozzá és igy fölemelve terjeszti a pénzügyigazgatóság elé. A kormány által szőlőpermetezésre 60 mm. rézgálic bocsájtatott a szőlősgazdák rendelkezésére, amit tudomásul vettek. A gazdasági munkák elvégzésének biztositására szóló kormányleiratot a közönség tudomására hozták. A szükséges manilla biztositására, mivel itthon ez nem sikerült, Eckhardt Vilmos választmányi tag a semleges külföldre utazott, hogy a 2—3 vasuti kocsi manillát lehetőleg beszerezze. A jelentkező és kilépő tagok ügyének elintézése után *Hervay* elnök a gyülést befejezettnek jelentette ki.

Jásznagykunszolnokvármegyei Gazdasági Egyesülete igazgatóválasztmánya *Almássy* Imre gróf dr. egyl. elnök elnöklete mellett gyülést tartott. A gyülés a jövedelemadóról s a vagyonadóról szóló törvény végrehajtási rendelete értelmében megállapitotta a vármegyében szokásos földhaszonbéreket, kijelölte az értékmeghatározó bizottság tagjait és elhatározta, hogy a földbirtokba fektetett üzemtőke átlagos értékének megállapitása céljából ujabb gyülést tart, amelyre meghivja az értékmeghatározó bizottságba megválasztott tagokat is. Lépéseket tesz a választmány az iránt, hogy a hadügyi kincstár által hizlalásra kiadandó sertések felhizlalásában az egyesület tagjai is részt vehessenek és hogy a gazdasági üzemekhez, különösen a gőzekéhez szükséges szén az egyesület tagjai részére biztositva legyen. A választmány a cikóriatermelésnek a vármegyében való terjesztéséhez hozzájárul s az egyesületnek a magyar gazdaszövetség rendkivüli közgyülésén való részvételéről gondoskodott.

A székelykereszturi bikavásár. Február hó utolsó napján tartotta meg az *Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület* szokásos és hires magyar erdélyi fajta bikavásárját Székelykereszturon. A rendezőség előre tudta, hogy a nagy háboru pusztitó hatása szinte lehetetlenné teszi a vármegye ünnepségszámba menő, hagyományos bikavásárjának rendezését, de a folytonosság megtarthatásáért mégsem állt el a rendezésétől. A vármegye hires erdélyi magyarfajta törzstenyészetei szétszóródtak a menekülés alatt. Ezokból a kiállitáson résztvevők a községek és a kistenyésztők voltak. Kiállitott 11 kisgazda

SZEMERE ÉS GYÖRGY
gazdasági magnagykereskedése, Budapest, V., Széchenyi-utca 7.
A Haditermény R.-T. magbizományosa.

Sürgönycim: SZEMERGY, BUDAPEST.

Telefon: 32—88.

VESZÜNK: **lóhere-** és **lucernamagot** maximális árakon, teljesen arankamentes magot beküldendő minták alapján **külön megegyezés szerint,** minden egyéb heremagot és gazdasági vetőmagot a legmagasabb napiáron. Kérünk mintákat a mennyiség és ár megjelölésével.

ELADUNK: **ólomzárolt lóherét, lucernát** legjobb minőségben maximális árakon, teljesen megbizható **északnémet répamagvakat,** továbbá **fümagvakat** és **minden gazdasági vetőmagot** a legolcsóbb napiáron. Tessék tőlünk mintázott ajánlatokat kérni.

15 darab, egy község egy darab magyar erdélyi fajta és hat kisgazda hét darab különböző koru és jellegü nyugati fajta bikát, amely utóbbiak az egyesület szabályai szerint akkor sem jöhettek volna tekintetbe a dijazásnál, ha azok elsőrendü, tisztavérü állatok lettek volna. Odavaló illetékes szakkörök véleménye is az, hogy tekintve a körülményt, miszerint évről évre szaporodnak azon községek a vármegye területén, amelyekben *a nyugati fajtának a köztenyésztésbe való bevezetése engedélyeztetik*, előbb-utóbb szakitani kell a hagyománnyal, számolni kell az élettel és ezek dijazását is fel kell venni, már csak azért is, hogy egységet hozzanak a nyugati fajták tenyésztésébe. Kiosztatott hat bikadij, 80, 50, 40, 30, 20, 80 K.-val, mely összeget az Erdélyrészi Kirendeltség vezetősége adományozta és *Haller* János gróf nyug. főispán adományából két darab üsző, illetve borjas tehén között 50 és 30 K., az e cimen befolyt kétévi összegből fennmaradt még 120 K. A bikák közül eladatott hat darab 31,200 K. árban, *a legmagasabb árat 6200 K.-t Vári Dénes firtosmartonosi gazda kapta szimmenthali bikájáért*, melyet Segesvár részére vettek meg, a legkisebb árat, 4000 K.-t, Hodgya község fizetett Simon János bogárfalvi birtokosnak. Ime az idők intő keze, a szomoru napok alatt, amikor a háboru tüztengerében az anyag összeolvadott az elpusztult vidékeken, a szarvasmarhatenyésztés irányára rámutat ebben a legmagasabb bikaár elérésében. Itt a példa és az idők kényszerhatása szükségessé teszi, hogy a gyorsfejlődésü nyugati szarvasmarhafajta a székelység körében is tért hóditson s a jövedelmezőbb belterjes gazdálkodás felé vezesse a székely gazdákat.

Bérszántás Veszprém vármegyében. A *Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület* mozgalmat inditott, hogy a vármegyében egy talajmivelőtársaságot alakitson, melynek célja motorekéket vásárolni és azokkal a megyebeli gazdák földbirtokát bérért megszántani. A háboru után a talajmivelőtársulat más oly gépeket is fog beszerezni, amit a kisgazdák közösen használhatnak. Az egyesület ezeken kivül gépjavitómühely felállitását is tervezi.

Gyakran megismétlődő kérdések. Ujabb időben sürün ismétlődnek a kérdések ugyanazokról a tárgyakról, pl. a rühösség és a mételykór gyógyitásáról. Erről arra lehet következtetni, hogy sokan egyáltalában nem olvassák lapunkat. Ha pedig a „*Kérdések*“ és „*Feleletek*“ rovatát, valamint a Szerkesztői üzeneteket is elolvasnák, mielőtt valamit kérdeznek, előbb utánanéznének, a tartalomjegyzékek nyomán is, hogy nem jelent-e már meg a kivánt felelet az utóbbi évfolyamokban, sokkal hamarább megkaphatnák a szükséges felvilágositást.

A Rokkantügyi Hivatal IX., Timót-utcai utókezelő-intézete Budapest közeli környékén, lehetőleg vasut mellett, 40—50 holdas bérletet keres mükaros rokkantak begyakorlására és saját élelmezésének ellátására. A területen, vagy annak közelében 30 ember elhelyezésére alkalmas épületnek kellene lenni.

A „Nimród“ képes vadászujság március 1-én megjelent számának tartalma: A magyar vadászat bajai: Bánáthi *Nagy* László. Volhiniai vadászataimból: Szentsimonyi *Biró* Bálint dr. A divizió kedvence (Tárca): u. *Kiss* Géza. Rókamegfigyeléseimből: *Kerpely* Béla. „Elébetartás“ „Elébelövés“: *Bársony* István. Hogyan készitsünk házilag serétet: *Braun* János. Gerezna értékesités. Vadászati tudósitások, megfigyelések, tapasztalások. Különféle.

Bikavásár. A *Szolnokdobokavármegyei Gazdasági Egyesület* a törvényhatósági mezőgazdasági bizottsággal, a földmüvelésügyi minisztérium és a vármegye támogatása mellett *Désen* március 19-én rendezi huszonhetedik erdélyi jellegü magyarfajtáju bikavásárját.

Pénzügyi hirek.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága a háboru okozta munkanehézségek folytán az eddigieknél sokkal később állapitotta meg az intézet mult évi zárszámadásait és azt a sajtó papirhiányára való tekintettel a következő tömör összefoglalásban ismerteti.

A bruttonyereség az áthozattal együtt *26.836,055·63 K.* (tavaly 23.303,033·30 K.); az üzleti költségek ebből 6.777,757·77 koronát emésztenek fel (tavaly 5.215,518·95 K.); igy *tiszta nyereség* gyanánt az áthozatot is beleszámitva, *20.058,297·86 K. marad* (tavaly 18.087,514·35 K.); az 1915. évről áthozott 2.053,291·30 K levonásával pedig az év tiszta eredménye 18.005,006·56 koronában áll előttünk. Ez a 64 millió koronányi *részvénytőke 28·15%-os kamatozásának* felel meg, mig tavaly a 62 és ½ millió K. részvénytőke 24·99%-ot hozott. Ez eredményt elérte a bank annak dacára, hogy ismét szigoruan tartalékolt és üzemi költségei 577,226·04 koronával duzzadtak meg, *hadijótékonyságra* és háborus kiadásokra pedig nem kevesebb mint *1.657,899·05 koronát* forditott (a hadirokkantak számára tett félmilliós alapitványon kivül.)

A bank nagyobb jövedelme, dacára annak, hogy a háborus helyzet ugy a kereskedelmi kihelyezésekben, mint most már a deviza-üzletben is, visszamaradást okozott, ügyfelei körének nagyfoku terjedéséből a nála elhelyezett *betéteknek* több mint *500 millióval való növekedéséből* és forgalmának igen nagy szaporodásából állott elő, melyek ugy a kamat- és jutaléktőkét, mint a fiókok üzleti eredményét megnövelték. A mérleg a folyóüzlet hasznán kivül *több pénzügyi müveletnek* nyereségét számolja el, melyek a következők:

A IV. és V. magyar hadikölcsönök jutaléka; az 1915. évi 5½%-os állami pénztárjegy; az 1914. évi 4½%-os törlesztéses járadék kibocsátási szindikátusa; az 1916. évi 5%-os márkaértékü és 5½%-os koronaértékü állami pénztárjegyek átvétele; Budapest székesfőváros 6%-os kölcsönének kibocsátása; az Első Budapesti Gőzmalmi R.-T., valamint egyrészt a Pesti Hengermalom Részvénytársaság, másrészt a bank vidéki malomérdekeltsége között való érdekközösség létrehozatala; az Első Budapesti Gőzmalmi R.-T., az Első Magyar Gazdasági Gépgyár, továbbá a Felsőmagyarországi Bánya- és Kohómü R.-T., az Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. és a Vereinigte Elektrizitäts A.-G. tőkeemelésében való közremüködés; a zágrábi közuti vasuttársaság részvényeinek eladása s a bukaresti Luther sörgyár részvényeinek értékesitése, ugyszintén a nagykanizsai Király-sörfőzde és a nagymihályi sörgyár kapcsolatának keresztülvitele.

Az igazgatóság azzal az inditvánnyal lép a *március 26-án megtartandó közgyülés elé*, melyen egyuttal *az intézet hetvenötödik évi fennállását ünnepli meg*, hogy a 20.058,297·86 korona tiszta nyereségből (a tavalyi 170 K-val szemben) *180 K. osztalék fizettessék* részvényenként, az *osztaléktartalékalapba 1.500,000 K.* helyeztessék (tavaly 1.750,000 K.) a *banképületek törlesztésére további 700,000 K.* forditassék (tavaly 843,000 K.). Ezenkivül a jubileum alkalmából *hadijótékonysági célokra 1 millió koronát*, a *tisztikarnak* jubileumi ajándékára, valamint a jubileummal összefüggő költségek fedezésére *600,000 koronát* szánt az igazgatóság. Ezenkivül *2½ millió koronát* a latens-tartalékból *a nyugdijalap erősitésére* forditott. Nyereségáthozatul az 1917. évre 2.025,446·75 korona marad (tavaly 2.553,291·30 K.). Ezen dotáció után a bank összes *nyilvános tartalékjai* az alaptőkefelemelés keresztülvitele alapján kerek összegben *153 millió koronára*, a banképület *értékcsökkenési alapja* pedig *8.399,000 koronára* emelkedik; a kimutatott belső értékgyarapodás részvényenként 23·5 koronát jelent, amelybe a jövő évre átvitt s részvényenként 25 koronát jelentő összeg nincs belefoglalva.

Keskenyvágányu gazdasági vasutak által vonóerőben elérhető megtakaritás. 350 kg. sulyu, azaz középerejü ló vizszintes pályán kilogrammban kifejezett következő terhek vontatására képes napi 10 óra munkaidőn át:

Földuton	Kavicsolt uton	Kockakövezeten	Faburkolaton	Aszfalton	Iparvasuton
kilogramm					
525	1750	3200	5625	7500	11,450

Mindennemü mezőgazdasági és erdei iparvasutak tervezésével és épitésével speciálisan foglalkozik *Láseló György* okl. mérnök, épitési vállalkozó (Budapest, II., Zsigmond-utca 6. Telefon 144—35.) és készséggel szolgál mindennemü felvilágositással.

A járványok elleni védekezés a mai nehéz viszonyok közepette a gazda egyik legfontosabb és egyben egyik legnehezebb feladata. Minden háboru kisérő jelensége az emberi és állati járványok rendkivül nagy mértékben való fellépése és elterjedése. A bakteriológiai tudománynak hatalmas fejlődése nagy diadala az emberi kulturának és a védőoltások alkalmazása valóságos csodája a mai háboru jelenségeinek, miután

FONTOS! **Még nem késő!** **FONTOS!**

A kévekötőzsineg teljes hiánya miatt!

Aratásnál elhasznált manila, sisal vagy kenderből került **zsinegvégeket** kifogástalan, használható **kévekötőzsineggé feldolgozzuk** és levélbeni megkeresésekre részletes felvilágositással szolgálunk:

MASSEY HARRIS Co. R.-T. **Budapest, V. kerület, Klotild-utca 22. szám.**

7149

FONTOS! Mert az elhasznált zsinegvégekből használható zsineget nyerünk! **FONTOS!**

segitségével sikerült ugy az emberek, mint az állatok millióit a fertőző betegségek romboló hatásával szemben oly mértékben megerősiteni és megvédeni, mint még eddig soha. A járványok elleni védelmi harc ilyen hatásos fegyverei az állami ellenőrzés alatt álló *Laboratórium Védőojtóanyagok Termelésére Részvénytársaság* (Budapest, IX., Lónyay-ucca 18/b.) kiváló hatásu *védőojtóanyagai* és *gyógyitó szérumai*. A legeltetési időszak bekövetkezése előtt felhivjuk minden okszerü gazda figyelmét a védőojtások mielőbbi végrehajtására.

NYILTTER.

(E rovatban foglaltakért nem vállal felelőséget a szerkesztőség.)

Szárítottfőzelékgyár részére
nagyobb mennyiségü
FŐZELEK KERESTETIK,
s hosszulejáratu kötések kedvező feltételekkel eszközöltetnek. :: Ajánlatok
Pliwa Ede cimére, Budapest, IX. ker., Telepi-utca 6. szám, II. em. 8396

Több száz hold
TAKARMÁNYRÉPÁT
óhajtok termeltetni
Miskolcz, Sátoraljaujhely, Ungvár, Kaposvár és Moson 100 kilométeres körzetében.
Magot kilónként 4 koronáért oda állitva adok, most kötendő szerződésre bankbiztositékot nyujtok, fejelt-répáért vasuti kocsiba rakva kilenc koronát fizetek 5% tisztasági levonással.
Érdeklődők küldjék vállalkozói ajánlatukat, amely a bevetni szándékolt terület nagyságát feltünteti kettős boritékban, a belsőn „Takarmányrépa 8394" jelzéssel a kiadóhivatalba. 8394

BÉRLEVÉL
a legujabb cselédtörvény kivonatával, az átadandó leltári tárgyak benyomásával, drb.-ként 9 fillérért szerezhető be a „Pátria" nyomda r.-t.-nál, Budapest, IX., üllői-ut 25. (Köztelek.)

Az Oesterreichische Zentral-Einkaufsgesellschaft
magyarországi képviselete,
Budapest, V. ker., Gizella-tér 3. szám, 8301
Telefonszám: 116—67.,
megvételre keres
hizott vagy félhizott
sertéseket.
Sürgönyeim: „Oesterreinkauf Budapest".

Nagyobb terület
felszántását
kettős rendszerü, 20-as Kemna-, Ganz-Danubius- és Heucke-féle gőzekegarnitúrákkal, valamint
tavaszi talajmüvelést
Kemna-féle uj gőzekekultivátorokkal.
vállalok. Utóbbiakat esetleg kölcsön is adom.
Erdélyi Márk,
Budapest, V., Csáky-u. 15., I. em. 1.
Telefonszám: 144—62. 6982

Uj magyar adótörvények
mezőgazdák használatára összeállitva.
I. Kötet:
A jövedelemadó.
Összeállitották:
Ormándy János és Szilárd Ferenc dr.
Ára portómentes Küldéssel, Kötve 9 K 80 f.
II. Kötet:
A jövedelemadó.
A vagyonadó.
A hadinyereségadó.
Összeállitották:
Ormándy János és Túry Zoltán dr.
Ára portómentes Küldéssel. Kötve 12 K 80 f.
A két kötet együtt kedvezményes áron portómentes küldéssel 20 koronáért kapható a "PÁTRIA" R.-T. szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

SERTÉSELESÉGET AZONNAL SZÁLLIT
Unio takarmánygyár részvénytársaság
Budapest, VII., Telep-utca 43. sz. Telefon: 115—92.
Minimálisan garantált 20% fehérjetartalommal és magas zsirtartalommal. 8134
Friss marhavér, husliszt és növényi rostok keveréke.

Kimutatás a ragadós állatbetegségek elterjedéséről.

(Eredeti jelentés a „Köztelek" részére.)

1917. március 7.

A betegség neme	Fertőzve volt		Multheti állapot		Multévi állapot	
	K.	U.	K.	U.	K.	U.
Lépfene	54	55	55	57	67	73
Veszettség	326	340	317	331	335	354
Takonykór	17	18	16	17	34	45
Száj- és körömfájás	296	3420	314	3817	125	328
Juhhimlő	8	15	10	21	4	4
Ivarsz. hólyagkiütés	4	6	3	5	5	13
Rühkór	454	927	403	860	689	1395
Bivalyvész	6	8	5	6	7	8
Sertésorbanc	71	183	78	212	16	21
Sertésvész	284	1089	300	1147	193	423

Ausztriában 1917. évi febr. 28-án fertőzve volt: veszettséggel 7 k. 7 u., takonykórral 13 k. 13 u., ragadós száj- és körömfájással 261 k. 1283 u., sertésvészszel 91 k. 571 u.

Németországban 1916. évi febr. 15-én fertőzve volt: takonykórral 25 k. 30 u., ragadós száj- és körömfájással 475 k. 967 u., sertésvészszel 491 k. 728 u., ragadós tüdőlobbal 1 k. 2 u.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Napijelentés a gabonatőzsdéről.

1917. március 9.

(A *Magyar Mezőgazdák Szövetkezete* gabonaosztályának jelentése a „*Köztelek*" részére.)

Gabonanemüekben üzletkötések nem történtek.

Budapesti takarmányvásár. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „*Köztelek*" részére.) Márc. 9.

Hozatalok és árak.

Szálastakarmányok.	Fölhozatal:	Árak métermázsánként fillérekben:
Réti széna I. rendü, ó	17 szekér	4000—4600
„ „ II. „ ó	30 „	2700—3900
„ „ I. „ uj (csak junius-juliusban)	— „	———
Réti széna II. rendü uj (csak junius-juliusban)	— „	———
Muharszéna	— „	———
Lucernaszéna	10 „	5000—5600
Lóhereszéna	5 „	5000—5600
Zabos-bükkönyszéna	— „	———
Takarmányszalma (árpa)	— „	———
Összesen szálastakarmány	62 szekér.	

Átlag 1300 kg. Összes suly 80,600 kilogramm.

Szalma s alomfélék.

Alomszalma	30 szekér	1300—1700
Zsupszalma	4 „	2000—2400
Szalmaszecska	— „	———
Rétiszéna III. r. csomagolásra	5 „	1600—2600
Összesen szalmaféle	106 szekér.	

Átlag 1200 kg. Összes suly 46,800 kilogramm.

A vásár irányzata s forgalma: Legtöbb széna érkezett Alsónémediről és Ócsáról. Legtöbb szalma érkezett Üllőről és Soroksárról.

A kinálat: szükös volt. A vevők száma: nagy. A kereslet: élénk. Az árak a vásár folyamán: emelkedtek.

Őrlemények és abraktakarmányok.

(A *Magyar Mezőgazdák Szövetkezete* abraktakarmányosztályának jelentése a „*Köztelek*" részére.)

Finom korpa } Határár 20·— K.
Goromba korpa } Határár 20·— K.
Rozskorpa } Határár 20·— K.

100 kg.-ként ab feladóvasutállomás.

Zsákokért 5·50 korona fizetendő 100 kg.-ként.

A szeszüzlet.

A szeszüzletben a héten is csendes volt az üzletmenet, egyrészt a teheráruforgalom korlátozása folytán és a gyér kinálat miatt. Nagyobb üzlet alig létesült és csak kisebb tételek kerültek forgalomba, maximális árban.

Denaturált szeszben a kereslet állandóan élénk, azonban a fogyasztás részére kevés jutott, mert az ipar részéről állandóan érkeznek be nagyobb rendelések, melyek elsősorban lesznek kielégitve.

A pálinka- és rumüzletben élénk a kereslet, azonban a kinálat prompt áruban gyér s főleg gyümölcspálinkafélék kerültek forgalomba tartott árakon.

Budapesti vágómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek" részére.)

1917. március hó 8.

Felhajtás: 4404 darab magyar, — darab boszniai, összesen 4404 drb nagy vágómarha, nevezetesen: 2247 drb magyar és tarka ökör, 1650 drb magyar és tarka tehén, —— drb boszniai ökör, —— drb boszniai tehén, 471 drb magyar bika, —— drb boszniai bika, 36 drb magyar bivaly, —— drb boszniai bivaly.

Minőség szerint: 5 darab elsőrendü hizott bika, 449 drb középminőségü bika és 17 drb alárendelt minőségü bika; 114 drb elsőrendü hizott ökör, 2069 drb középminőségü ökör és 95 drb alárendelt minőségü ökör; — darab elsőrendü hizott tehén, 1611 drb középminőségü tehén, 44 drb alárendelt minőségü tehén.

A felhajtás 694 darabbal több, mint a mult héten.

Az irányzat lanyha volt, jóminőségü bikák árai szilárdak maradtak, elsőrendü marháké változatlanok, mig konzerváruk és egyéb minőségek 15—20 koronával métermázsánként hanyatlottak.

Eladatlanul visszamaradt: — darab.

Budapesti juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek" részere.)

1917. március 5.

Felhajtás: 844 drb juh, ugymint: — drb hizlalt ürü, 55 drb feljavitott juh, 90 darab kisorolt kos, 694 drb kiverő és anyajuh, 5 darab bárány, — darab kecske, —— drb szerbiai juh.

Az irányzat élénkebb volt, jóminőségek árai 10—20 fillérrel kilogrammonként javultak.

Eladatlanul visszamaradt: 231 darab.

Budapesti szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek" részére.)

1917. március 6.

Felhajtás: 287 drb, ugymint: 246 drb élő belföldi szopós borju, 1 darab belföldi rugott borju, — darab éves növendék, —— drb galiciai szopós, —— drb galiciai rugott élő borju, 40 darab élő bárány, —— drb belföldi leölt, —— drb galiciai leölt- —— drb bécsi leölt borju, —— drb leölt bárány.

Az irányzat lanyha volt, elsőrendü minőségek árai 20—30, gyengébbek 40—50 fillérrel kilogrammonként csökkentek.

Budapesti lóvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek" részére.)

1917. március 8.

Fölhajtatott:		Árak: (drb.-ként kor.)
Jobb minőségü hátasló és csikó	26 drb	1300—3000
Könnyü kocsiló (jukker)	117 „	1000—3200
Nehéz kocsiló (hintós)	95 „	1300—3500
Igás kocsiló (nyugati vér)	83 „	2000—6000
Igás kocsiló könnyü	335 „	500—1200
Fuvaroslovak	— „	—— ——
Parasztlovak	— „	—— ——
Vágólovak	201 „	140— 660
Összesen	857 drb	
Eladatlan maradt	488 drb	

Irányzat: élénk. Székesfővárosi vágóra vásároltatott 130 darab. Vidéki vágóra vásároltatott — darab. Wieni vágóra vásároltatott 44 darab.

Bécsi sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek" részére.)

1917. március 6

Sertésfelhajtás nem lévén, sertésvásár nem tartatott. De vásáron kivül közvetlenül a vágóhidakra a lefolyt héten érkezett 2019 darab és pedig: zsirsertés 1036 darab és hussertés 983 darab. Ha összehasonlitjuk a multheti hozatalhoz, akkor 428 darab zsirsertéssel kevesebb és hussertés ugyanannyi volt a hozatal.

Hadifoglyoknak uradalmak és gazdaságokban

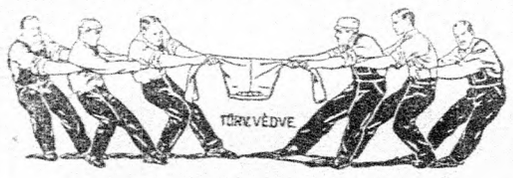

Téli meleg öltöny

Téli tricot ing és nadrág

Takaró

Keztyü Kapca
Szalmazsák

Lópokrócok

Gutmann J. és Társa
fogolyruházati osztályában
Budapest, Rákóczi-út 16.

Bécsi szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek" részére.)

1917. március 8.

Felhozatal:		Árak: (kg.-ként fillérekben tiszta sulyban) I. oszt.	II. oszt.
Magyarországból élő borju	— db	——	——
Magyarországból leölt „	— „	——	——
Ausztriából élő „	— „	——	——
Ausztriából leölt „	1469 „	470——	420——
Magyarországból leölt bárány	— „	680——	——
Ausztriából leölt „	314 „		
Magyarországból „ zsirsertés	— „	——	——
Ausztriából „ hussertés	433 „	780——	——
Magyarországból leölt juh	— „	——	——
Ausztriából „ „	127 „	640—750	540—600
Összesen	2343 db.		

Irányzat: a kinálat alig felelt meg a szükségletnek. Változatlan árak mellett a kinálat gyorsan elkelt.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek" részére.)

1917. március 5.

Felhajtás összege:	drb	Minőség szerint:	drb
Hizott s legelőmarhában felhajtás	947	Hizott marha	947
Csontozni való marhában felhajtás	456	Legelőmarha (Wiedew.)	—
Összesen	1403	Csontozni való	456
Eladatlan maradt	—	Összesen	1403

Származási hely szerint:		Nem szerint:	
Magyarországi	22	Ökör	616
Galiciai és bukovinai	—	Bika	134
Osztrák tartományokból	1381	Tehén	653
Boszniai	—	Bivaly	—
Összesen	1403	Összesen	1403

(Árak 100 kilogrammonként élősulyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

1917. március 5.	I. rendü	II. rendü	III. rendü
Hizott ökör	401—440	361—400	340—340
Galiciai hizott ökör	——	——	——
Tarka hizott ökör	——	——	——
Bikák	371—410	331—370	325—330
Hizott tehén	371—410	331—370	320—330
Hizott üsző	381—420	331—380	325—348
Kisgazdák hizó ökre	——	——	——
Csontozni való marha	——	——	——
Bivaly	——	——	——
Konzerváru (solt)	——	——	——

Irányzat: a kinálat megfelelt a szükségletnek. A multheti árak az összes vonalon megmaradtak.

Bécsi juhvásár.

1917. március 8.

Juhfelhajtás nem lévén, juhvásár nem tartatott.

Szerkesztői üzenetek.

I. B. *Ivád.* A leirt fekvés után itélve üde, igazi réttalajról van szó, ugy hogy rajta az ottani klimatikus viszonyok között az értékesebb fü- és herefélék diszelhetnek, természetesen feltéve, hogy a talaj jó erőben van, illetve trágyáztatik, mert kiélt földön a legmegfelelőbb növényekből összeállitott fümagkeverék sem fog jó retet adhatni. A füvetés sikerültéhez azonkivül beérett és apróra előkészitett, lehetőleg gyomtalan talajt kiván. Ha e feltételek megvannak, ugy a kérdezett 200 □-ölre a következő magvak keveréke vethető: árva rozsnok 3, francia perje 1, csomós ebir 1, angol perje 1, olasz perje 1, réti perje 0·5, tarackos tippan 0·25, fehér here 0·25, szarvaskerep 0·5 kg., vagyis összesen a 200 □-ölre 8·5 kg. magkeverék. A 3000 □-ölnyi darabra pedig vetendő: réti csenkesz 24, francia perje 28, csomós ebir 4, mezei komócsin 2, angol perje 11, olasz perje 9, réti perje 4, fehér here 2, korcshere 2 kg., összesen tehát 86 kg. —r—

B. F. *Nagyzerénd.* Hizómarhája számára megállapitott adagolásában csak félannyi a táplálóanyag, mint amennyit etetnie kellene s ezért a marha csak jelentéktelenül (naponta talán 0·1—0·2 kg.-ot) gyarapodhat. Ugyanis 480 kg. beállitási sulyra körülbelül 7 kg. keményitőértéket ajánlatos naponta etetni, adagolása pedig csak 3·6 kg.-ot tartalmaz. Épp ugy kifogásolható az is, hogy tulkevés fehérjét (0·22 kg.-ot) etet, holott körülbelül 0·7—0·8 kg.-ot kellene etetnie. Egyedül az adagolás szárazanyaga annyi, hogy a marha jóllakik a takarmánynyal. Hogy miképp javitson az adagoláson, azt csak takarmánykészletének ismerete után mondhatnánk meg. Ha lehet, etessen több répát és konkolyt. *Cs. I.*

D. F. *Nagybégány.* Gabonából kiválasztott vadbükköny naponta 1—2 kg.-nyi adagban etethető a lóval. Sokkal többet azért nem ajánlatos etetni, mert akkor étvágyát veszti a ló s leromlik. *Cs. I.*

Gyöngyöspata. Az amerikai tengerimüvelési módot ismerteti a következő füzet: „Utmutató a kukoricatermés fokozására", kiadta a Bächer-Melichar-gépgyárak vezérképviselője: Szücs Zsigmond, Budapest. Sziveskedjék e cimhez fordulni a füzetért. Nevezett munka a tengeri okszerü termelésére nézve sok figyelemreméltó adatot tartalmaz, de azért egyrészt a bár igen bőtermő, de későn érő amerikai tengeriknek termesztését bizonytalan beérésük miatt a kérdezett viszonyok közé nem ajánlhatjuk, másrészt az amerikai ültetési távolságokat sem, tudniillik az egyméteres négyzetkötésben álló fészkeket és egy-egy fészekben három tő meghagyását. A többtöves rendszertől gazdáink egyre jobban eltérnek, hogy miért, sziveskedjék lapunk idei 7-ik számában közölt következő cikkben utána olvasni: Gyárfás József „A kukorica kockás müvelése". Ugyancsak erre a müvelésre vonatkozóan lásd a következő közleményeket is: Elekes Árpád: Kockás kukoricamüvelési mód, „Köztelek" 1912. 22. szám és Szabó János: A fészkes tengerivetés, „Köztelek" 1915. 15. szám. A tengeri okszerü müvelését tárgyalja a következő munka is: Roessler: Kapásnövények termesztése; ára 50 fillér. Továbbá, hogy miként lehetne minálunk a kisgazdáknál is a kukoricaterméseket okszerü talajelőkészitéssel és a tengerinek sima müvelésével — azaz a töltögetésnek elhagyásával, de gyakori kapálásával — hathatósan fokozni; azt Kerpely Kálmán fejtegette nem rég, következő előadásaiban: A kapálógépek szerepe a többtermelésnél, továbbá: A tengeri jövedelmezőbb termelésének feltételei, melyek az Országos Többtermelési Értekezlet Naplójában jelentek meg: ára 2 korona. Mindkét munka kiadóhivatalunknál is megrendelhető. Az őszi vetések gyomossága ellen a legjobb védelem az azokat megelőző kapásoknak tisztán tartása, egyéb növényeknél pedig a tarlótörés. A buza tavaszi fogasolása is irtja a sekélyebben gyökeredző gyomok egy részét. A permetezéssel való gyomirtás iránt, valamint egyes gyomok (acat, konkoly, pipacs stb.) ellen való védekezésről a budapesti m. kir. növényélet- és kórtaniállomás (Budapest, II., Debrői-ut 17.) nyujt a hozzáfordulóknak dijtalan részletes felvilágositást. —r—

Nógrádi. Hogy az Unió-takarmánygyár sertéseleségének q-ja megéri-e ab gyár a 46 K.-t, csak akkor itélhetnénk meg, ha nemcsak azt tudnánk, hogy a szóbanforgó takarmány friss marhavérből, husliszből és növényi rostokból áll, hanem azt is, hogy micsoda a növényi rost, mert az szalma is lehet és hogy az emlitett három alkotórész mily arányban szerepel a takarmányban. A garantált 20—25% nyers fehérjéből azt következtetjük, hogy a vér és husliszt együttesen alig alkotják harmadrészét, mig kétharmada növényi rost, mely utóbbinak azonban bizonyára nem nagy a tápértéke. Sertéssel etetni kétségtelenül lehet, mert a sertés mindent evő állat s a sertés bizonyára sokat is képes belőle enni, de 46 K.-t csak akkor érne ez a takarmány, ha a keveset érő növényi rostok helyett valamely értékesebb takarmány volna a marhavéren és husliszten kivül benne. *Cs. I.*

V. J. *Lőkösháza.* Midőn a csicsókagumó csirázik, mérges anyag képződik a csirában, de ha a csira nemesak kinőtt a földből, hanem ha már levél is kezd rajta fejlődni, akkor a mérges anyag teljesen elvész. A csicsókaföldet tehát csak tavaszig ajánlatos sertésekkel legeltetni, később pedig akkor, midőn már kizöldült. *Cs. I.*

Kasza-ajánlat.

Legkisebb szükségletnél gyári ár!

Mindenki fedezze időben szükségletét, mert munkás és acélanyag hiányában az idény beálltával nem lesz áru.

Minden kaszáért, minden tekintetben teljes jótállás, a meg nem felelő díjmentesen uj jó kaszáért lesz kicserélve.

A kaszák minősége és ellenállóképessége a hazai viszonyokhoz és a gazdaságok nagy kihasználásához mérten lesznek gyártva.

Mintával készséggel szolgálok!

Legkiválóbb kaszák nagyobb gazdaságok és uradalmak részére, 100 drb rendelésnél bérmentes csomagolás és bérmentes szállitás.

„Szt. Antal", „Dewett", „Sárkány" vagy **„Tulipán" kasza ára 4 korona.**

Nagyság: 60, 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100, 110 cm. **Amergaui kaszakő,** természetes kő, 50 fillér. **Vegyikő** 30 fill. **Kettős kaszakarika** 50 fillér. **Egyes kaszakarika** 35 fill. **Kaszakalapálógép,** akár gyermek is pontosan és gyorsan kalapál, 6 K. **Kaszakalapács** 2·20 K. **Üllő** 1·80 K. **Kaszakőtartó** erős, zománcozott, 90 fill. 1-a **kaszanyél** keményfából 2·80 K. Törhetetlen acél **trágyavilla,** 4 águ, 3·40 K. Törhetetlen acél **széna-** vagy **trágyavilla,** 3 águ, 3 K. Minden egyes tárgyért a legmesszebbmenő jótállás. Ásókat, kapákat, lapátokat, mindennemü répalapátokat is, azonnal raktárról szállit, ugy utóbbi szállitására előjegyzéseket szállitási kötelezettséggel elfogad:

SOHR PÁI acélárucég, Somogyszill.

A Nagyméltóságu m. kir. földmivelésügyi minisztérium 1917. febr. 8-án kelt 143846. számu rendeletével a kávépótlék legbecsesebb és legfontosabb nyersanyagának a katáng, vagyis cikória termelésének felkarolását ajánlja, mint amely növények termelése különösen most, a háboru közben, nagy közgazdasági és közélelmezési fontossággal bir s a közigazgatási hatóságoknak, vármegyei gazdasági egyesületeknek s a megyei m. kir. gazdasági felügyelőségeknek elrendeli, hogy a rendelkezésükre álló minden eszközzel hassanak oda, hogy a gazdák bizonyos mértékü cikóriatermelésre vállalkozzanak.

Felkéretnek ennek folytán azok a gazdák, akik a kávéhiány miatt most teljességgel nélkülözhetetlen közélelmezési cikk — a katáng termelésével foglalkozni óhajtanak, forduljanak bizalommal

Franck Henrik Fiai

magyarországi gyáraihoz 8399

Kassa, Csap, Mosonszentjános, Nagykanizsa, vagy Zágrábba,

avagy a megyei gazdasági egyesületek titkári hivatalaihoz, szerződésmintáért, árajánlatért és termelési utasitásért.

ÖKÖRSZEKERET

mintegy **20 darabot keresünk.** Értesitéseket **Elek Ferenc és Dr. Elek István gazdaságainak központjába kérünk. Budapest, IV. kerület, Eskü-ut 5. szám.** 8346

A csanádi püspöki uradalom lelei gazdaságában eladó egy garnitura jókarban levő, 80 lóerejü MacLaren 8370

szántógép.

Bővebb felvilágositást ad **Jószágigazgatóság, Makó.**

MEGJELENT

a Köztelek Olcsó Könyvtára VII-ik évfolyamának 1—2. száma, a zöldséghiány miatt nagyon aktuális

BOLGÁRKERTÉSZET

Irta: VÉGH KÁLMÁN MÁTYAS

Ára portómentes küldéssel **2 kor. 20 fill.**

Kapható a "PÁTRIA" gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Mezei vasuti sinek

minden szelvényben, valamint mindenféle vasuti szerelvény és

görkocsik,

hordozható vágányok, mozdonyok

uj és használt állapotban **vételre** jutányos áron és feltételek mellett beszerezhetők.

SCHLESINGER ALAJOS,

görpályaosztály

Budapest, V. kerület, Váci-ut 32. szám. 6799

JÁRMOSÖKRÖT

minden gazda igyekezzék idejében beszerezni, mert csak igy kaphat prima, munkaképes anyagot.

Teljes garanciát

vállalunk jármos ökreinkért és a meg nem felelőt kicseréljük. ... ...

SZEN

mezőgazdasági és üzemi célokra vagontételekben és évi kötésre kapható legelsősorban **gőzekék, malmok és városi világitási üzemek** részére.

Eladó fümag:

1916. évi termésü csomós ebir, prima 180, másodrendü 100, harmadrendü 30 kor., sárga zabfü, prima 450 korona zsákkal 50 kg.-ként ab **Acsád** vasutállomás. 8378 **Vasacsádi uradalom.**

Mezőgazdasági Kereskedelmi R.-T.

Budapest, IV/6., Szervita-tér 5. szám;

Sürgönycim: **GAZDABANK 12028** BUDAPEST.

Alaptőke: 1,000.000 kor.

Telefonszám: 120-28. 8148

300 métermázsa szálastakarmányt

megvételre keres

8334 s ajánlatot kér **Acsádi uradalom,** Vas m.

GANZ ÉS TÁRSA-DANUBIUS

GÉP-, VAGON- ÉS HAJÓGYÁR
R·É·S·Z·V·É·N·Y·T·Á·R·S·A·S·Á·G
BUDAPEST, X., KŐBÁNYAI-UT 31.

Ajánlja:

Kétgépes gőzekéit

ugyszintén

Motoros szántógépeit

valamint mindenféle gazdasági üzemhez alkalmas

Benzinmotorait

Részletes költségvetéssel készséggel szolgál.

MEGJELENT

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán
az OMGE. igazgatója a GEOSZ. titkára
szerkesztésében a

KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR

1917. ÉVI FOLYAMA.

A „**KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR**“ huszonharmadik évfolyama **teljesen átdolgozva** két kötetben jelent meg. Az **első kötet** a tulajdonképpeni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaplót és a vásárokjegyzékéttartalmazza; a **második kötet**, amely szakközleményeket tartalmaz. A „**KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR**“ két kötetének ára portómentesen **6 65 K.**

Megrendelhető a
„PÁTRIA“ Rész.-Társ. szakkönyvkereskedésében,
Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

Üres olajos és petróleumos hordókat veszünk.

MAYER ÉS MOLLER OLAJ-, GÉPKENŐCS- ÉS VEGYIPARI-GYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, VI., Eötvös-utca 42
8387

A baranyaszentlőrinci uradalmi főbérnökségnél eladó 10 drb. 1½—2 éves, nagy tejelő anyáktól származó, jó kötésü

szimmentáli—bonyhádi tenyészbika

darabonként 3400—3800 kor. árban. Érdeklődőknek felvilágositást ad, kocsit az állomásra küld az **Uradalmi számtartóság Baranyaszentlőrincen.** 8343

Keresek bérbe

936

Budapesttől 100 kilométer körzetben (Fejér m. előnyben)

400 m. hold körüli birtokot.

Jóminőségü könnyebb talaj, urilak, kellő épületek, **300 hold szántóföld, jó rétek** és **legelő** legyen. Átvétel májusra vagy októberre felszereléssel vagy anélkül. Csak komoly és fentirt feltételeknek megfelelő ajánlatokat kérek „**Szakszerü gazdálkodás 936**“ cim alatt a kiadóhivatalba. Közvetitést siker esetén honorálom.

MAGYAR FÖLDBÉRLŐK SZÖVETKEZETE

Gépmintaraktár: VI., VILMOS-CSÁSZÁR-UT 45. SZ. Telefonszám: 58—60. **BUDAPEST** Irodák: VI. KERÜLET, ANDRÁSSY-UT 21. SZÁM. Telefonszámok: 152—66 és 59—29.

Állatkereskedelmi osztály:

Foglalkozik:

igásökrök és tenyészállatok beszerzésével és értékesitésével,

továbbá:

szarvasmarhák, borjuk, juhok és sertések

bizományi uton való eladásával.

!! Előleget nyujt méltányos kamatláb mellett !!

Szarvasmarha-, juh-, borjuküldemények:
„Magyar Földbérlők Szövetkezete Budapest, Ferencváros, Marhavásártér“ cimzendők.

Sertésküldemények:
„Magyar Földbérlők Szövetkezete, Budapest, Ferencváros, Sertésvásár“ cimzendők.

Mindennemü megbizások pontosan és lelkiismeretesen teljesittetnek.

Géposztály:

Mindennemü gazdasági gépek és müszaki cikkek állandó raktára.

Ajánlunk:

UJDONSÁG:

márciusi szállitásra 65 HP. **Daimler-motorekét** 6-vasu ekével,
azonnali szállitásra: 24/30 HP. „**Malcus**“ **svéd motoreket** 4-vasu ekével.
Eredeti Melichar-**vetőgepek.**
Külföldi marokrakó **aratógépek, fükaszálógépek** aratókészülékkel.
Ekék, boronák.
Svéd tejgazdasági gépek.
Szecskavágók, répavágók.
Szivattyuk és kutak.
Stabil motorok és lokomobilok.
Cséplőgarniturák.
Tizedes, százados mérlegek.
Kalmár-rosták, Heid-triőrök.

Müszaki cikkek:

A manila-zsineget legjobban pótló cérnázott kenderzsineg.
Kévekötelek.
I-a raffia. 8076
Gépszijak minden méretben.
Használt **gabonazsákok.**
Szijviaszk.
Gép-, henger- és motorolajok.
Rézkénpor stb., stb.

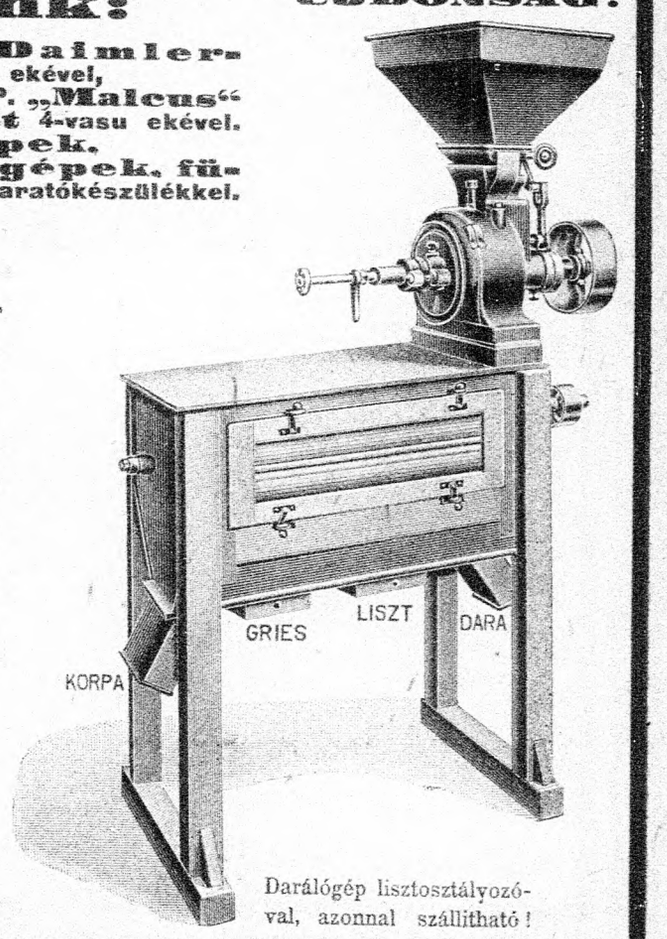

Darálógép lisztosztályozóval, azonnal szállitható!

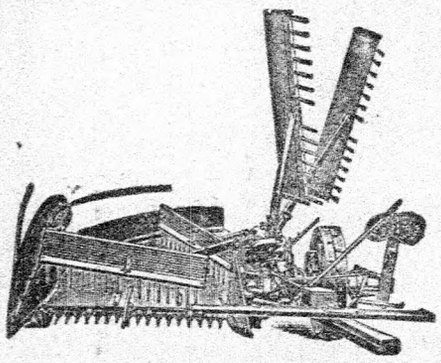

Aratógépeink és fükaszálóink

már megérkeztek, ajánljuk azokat szolid, erős kivitelben, **azonnali szállitásra.** Árajánlattal és felvilágositással szivesen szolgálunk. :: :: Ajánljuk továbbá összes mezőgazdasági gépeinket, u. m.: **ekéket, töltögetőekéket, boronákat, vetőgépeket, kapálókat.** Cséplési idényre: **motorlokomobilokat és cséplőket.**

Dénes B. Betétitársaság

Budapest, VI. ker., Vilmos-császár-ut 61/K. sz.

Elsőrendü minőségü lópatkót a jelenlegi vasáraknál olcsóbban szállitok, mig a készlet tart!

Könnyüló-patkó

Nagyságszám	0	1	2	3
Hossza mm.	140	155	170	185
Széles mm.	21	22	24	26
Vastag mm.	8½	9	10	11
Ár pe. 100 darab	Kor. 60·—	70·—	90·—	100·—

Igásló-patkó

Nagyságszám	1	2	3	4
Hossza mm.	155	170	185	200
Széles mm.	21½	24	26	28
Vastag mm.	12	12	13	13
Ár p. 100 d-rab	Kor. 80·—	100·—	120·—	150·—

A szállitás egy számból legkevesebb egy köteg, 25 darab. A patkók a lólábhoz mélyitve és lyukasztva vannak. Sok szenet, munkaerőt, pénzt takarit meg. Ugy nagy, mint kisebb gazdaságok részére sok előnyt nyujt. Megrendelhető

SOHR PÁL

acéláru cégnél,

Somogyszil.

Viszketeg,

rüh, sömör, bőrbaj, régi sebek 8110

Törv. védve. ellen biztos és gyors hatásu szer a .... **borókakenőcs.** Nem **piszkit** és teljesen **szagtalan.** Kis tégely 3 K., nagy tégely 5 K., családi tégely 9 K. használati utasitással. Készíti

Gerő Sándor gyógyszerész Nagykőrös, 31.

Akar hirdetni?

és pénzt, időt és fáradságot megtakaritani, akkor forduljon bizalommal az alulirottakhoz.

GYŐRI-NAGY

HIRDETŐ IRODA

Budapest, VII., Kertész-u. 16. .. (Saját ház.) ..

Stock-motoreke

gyárilag javitott, raktárról azonnal szállitható. Erdeklődéseket „Készpénzfizető 1002" jeligére a kiadóhivatalba kérek. 1002

ÁKÁCFA

ötéves, karvastagságu, 3—4 méter magas, szép koronával, sorfának és erdősitésre 100.000 drb., ezrenként 200 **eladó.** Nagyobb mennyiség korona árban vélete esetén külön árajánlat. **Delaware sima** és **gyökeresről,** 2—3 éves gyökeres oltványról tessék árajánlatot kérni. **Gyümölcsfaoltványok** darabonként 1 korona 20 fillérért kaphatók. Cim: 8197

Szücs Sándor fia

szőlőoltványtelep r.-t., Bihardiószeg.

Hizlalásra alkalmas

átvészelt és lehetőleg herélt

sertéseket

minden mennyiségben **veszek.** Pontos leirással árajánlatot kér: **Györgyevits Koszta,** Vukovár, Szerém megye. 8377

Perocid nyers.

Firnisz. Lakkok. Gyanták. Kenőolajok. Terpentinolaj.

Vajda Pál és László (ezelőtt: Vajda Pál), **lakk-, kencegyár,**

Budapest, V., Lipót-körut 4. :: Telefon 62—78.

Gyár: Erzsébetfalva. 8087

AJÁNLAT GAZDASÁGOK RÉSZÉRE!

Égőolaj:

bármely petróleumlámpában használható, 100 kg.-ként ... ... **250 K**
kb. 160 kg. nettotartalmu hordókban.

Gépolaj, desztillált minőségben:

3 viscositásu, 100 kg.-ként	**155 K**
4 „ „ „	**160 „**
5·5 „ „ „	**180 „**
Motorkenőolaj, „ „	**165 „**
Dieselmotorhengerolaj, 10—11 visc. 225/228 lobbanás, per 100 kg.	**250 „**

Fenti összes gépolajak ára raffinált minőségben 100 kg.-ként 45 K-val drágább.

Gőzhengerolajak:

225/230 C° lobbanási ponttal, 100 kg.-ként	**260 „**
230/235 C° „ „ „ „	**280 „**
240/245 C° „ „ „ „	**300 „**
250/260 C° „ „ „ „	**430 „**

Ugy a gépolaj, mint a hengerolajak, kb. 160 kg. nettotartalmu hordókban. A hordók égőolaj, gépolaj, hengerolajnál darabonként 20 K árban felszámittatnak, azonban 45 napon belül bérmentve nyugoti p. u.-ra visszaszállitva 28 K árban visszaveszem azokat.

Gépzsir:

I., minden nehezitők nélkül, 100 kg.-ként ... ... **360 K**

Szerszámkenőcs

1 kg.-os dobozokban is, per kg. ... ... **3·60 K**

Kocsikenőcs:

I. fekete, kátránymentes, 100 kg.-ként ... ... **100 K**

Ugy a gépzsir, kocsikenőcs, mint a szerszámkenőcs 60 és 25 kilós hordókban, teljsulyt tisztasulynak mérve (Brutto für Netto). Összes áraim helyt raktáram, azonnali készfizetés ellenében értetnek.

FENYŐ BÉLA müszaki nagykereskedő,

Budapest, V. ker., Csáky-utca 43. szám.

Telefon interurban: 121—64.

LÓSZERSZÁMOK

javitására használható katonaságtól kiselejtezett szijak és bőrdarabok

FÉLTALPAK

kitünő jó talpdarabokból, vizmentesen összeforrasztott kész féltalpak párja **7 K**

TALPVÉDŐK

elsőrendü tiszta talpanyagból kilója 12 és 15 korona, egy-egy pár cipőre való **1 K**

nagy mennyiségben kaphatók utánvéttel vagy a pénz beküldése ellen

HÖLZEL GYULA

cégnél, BUDAPEST, VI., Petőfi-u. 10.

Meg nem felelőt visszaveszek. 8421

Aratógép-KÉSEKET,

kévekötőkhöz Vásznakat

és egyéb **aratógéptartalékrészeket,** továbbá **csavarkulcsokat** stb. **szállitok,** nagyobb kötések folytán, **igen jutányos áron.** ::

Ha a háboru még hosszabb ideig tart, a nevezett cikkek árai jelentékenyen emelkedni fognak, sőt esetleg nem is lesznek kaphatók, miért is ajánlatos a szükséglet mielőbbi fedezete.

FERDINAND BERTRAM

Berlin, W. 30., Gleditschstrasse 14.

Német levelezést kérek.

8037

Cipők

impregnált **keményfatalppal**

erős hasitott marhabőr felsőrészszel

	18—21 cm.	22—24 cm.	25—27 cm.	28—30 cm.	31—32 cm.
páronként	K 12·—	K 14·—	K 17·—	K 19·—	K 21·—

marhabőrstráfokból

páronként	K 14·—	K 16·—	K 19·—	K 21·—	K 23·—

vizmentes fekete vitorlavászonból

páronként	K 6·—	K 7·—	K 8·—	K 8·50	K 9·—

Megrendelésénél elegendő a cipő hossza centiméterekben. Szétküldés utánvét mellett. 8257

Wiener Holzschuhindustrie, E. Ortony, Wien, V. Ziegelofengasse 29 II.

OLAJIPAR TÁRSASÁG

Központi igazgatóság:

Budapest, VI., Andrássy-ut 12. sz.

Gyártelepei:

Budapest—Rákospalota, Wien, Triest.

Telefon: II—62 és 141—27. Sürgönycim: **Olajipar Budapest.**

● ● ● 8046

Termékei: Repce- és egyéb égőolajok, különféle gépkenő- és hengerolajok, merev gépzsir, vaselin, petróleum, benzin, benzol, motorhajtó- és motorkenőolajok, autoolaj, étolaj. Különféle olajpogácsák stb.

Kétjáratu malom

faállványon fogaskerékrendszer, kőemelődaruval, egy készlet csavarkulcs, egy készlet kővágószerszám 10—13 drb-ból, transzmissziós szíjkerekekkel, két pár prima 36" francia kövekkel, teljesen felszerelve, teljesen uj, **azonnali szállitásra**

eladó

Zentai János és Fia gépnagykereskedőknél, **Szabadkán.** 8385

Ákácfák, ákácfacsemeték, körisfák, körisfacsemeték,

mindennemü egyéb

élősövény és erdei facsemeték, gyümölcsfák, vadoncok, sorfák, diszfenyők

Faragó Béla 8304

csász. és kir. udvari szállító **Magyar Magpergető Gyára,** erdészeti csemete-telepek, **Zalaegerszeg.** Árjegyzék, részletes árajánlat kivánatra!

Hagymamag

garantált nagy csiraképességü, sárga óriás,

kilónként 75 korona.

Kapható:

D. M. ANDERSEN, WIEN,

AUSSTELLUNGSSTRASSE 29. 8414

Takarmányrépamag

termelésre, néhány száz holdnyi területre, többéves kötésre **keresünk termelőket.** Szükséges anyamagot, utasitást, termés beállitását stb. stb. megadjuk, ajánlatokkal szolgálunk. 8321

Magyar Magtenyésztési Részvénytársaság, Monor.

SZABADALMAZOTT ÜREGES VASBETONFALAKKAL ÉPITETT GAZDASÁGI ÉPÜLETEK

legolcsóbbak, tüzbiztosak, állandóak.

KESSELBAUER ÁGOST MŰÉPITÉSZ,

Budapest, II. kerület, Zsigmond-utca 9. szám.

Kirschner

legujabb szabadalmazott

gyürüs-gabona-osztályozó hengere

gőzcséplők és osztályozógépek részére

a legjobb!

Kirschner A. gépgyára Leipzig 90.

Ajánlunk vételre, mig készletünk tart,

chlorbaryumot

helyt Budapesten.

FISCHER SÁMUEL ÉS FIA

Budapest, IV., Ferenc-József-rakpart 25.

8392

Gazdák figyelmébe ajánlok azonnali szállitásra vas és Sack-rendszerü **ekéket, boronákat, magtakaró boronákat,** tengeri-**kapálókat, morzsolókat, szecska-** és **répavágókat,** gazdasági **szekereket** és mindennemü Sack-eke és gazdasági **gépalkatrészeket.** 8318

Faekegerendelyek és fakerekek készen kaphatók. ☞ 25 szekér eladó. ☜

Gitye Demeter Fia gépgyára, Nagyvárad.

Elsőrendü fajtiszta, nemesitett

gyümölcsfák

jutányos áron kaphatók **Hoffmann Ignác, Szeged,** ujszegedi **mintagyümölcsfaiskolájában.** Árjegyzék ingyen és bérmentve. 8263

Cirokmag garantált csiraképes

vetőmagnak, szállit: 8100

KELL JAKAB Szeged, Iskola-utca 20.

Talpfának

alkalmas 1 méter hosszu hasábfélfát **kisvasuthoz** szállithatok. **Fischer Lajos tüzifanagykereskedő, Eger.** 8279

Vörös eckendorfi takarmányrépamag

97% tisztaság, 75% csiraképességgel garantálva, **eladó. Kuffler gazdaság, Ercsi,** Fejér megye. 8398

Hadikölcsönöket

akár elzálogositottat, részvényeket, sorsjegyeket, idegen pénzt **veszek.** Tőzsdei megbizásokat értékpapirok vétel, adására, **termények eladására, gazdasági szükségletek beszerzésére elfogadok.** Előnyös törlesztéses kölcsönöket folyósittatok. 8349

SZIRMAI IGNÁC

tőzsdebizományos, Budapest, VIII., Népszinház-u. 20. Telefon: József 8—15.

Tengeriszárt

egészséges, légszáraz állapotban, kévékbe kötözve prompt és folytatólagos :: szállitásra ::

veszünk.

Waggonokról, ponyvákról :: gondoskodunk. ::

Szénát

szintén prompt használhatnánk. Levélajánlatot fix értelemben kérünk. 8426

Kereskedelmi Ügynökség,

Budapest, V., Falk-Miksa-utca 10. sz.

Telefonszám: 54—11.

Maschinenfabrik **IMPERIAL** G. m. b. H. Meissen in Sa.

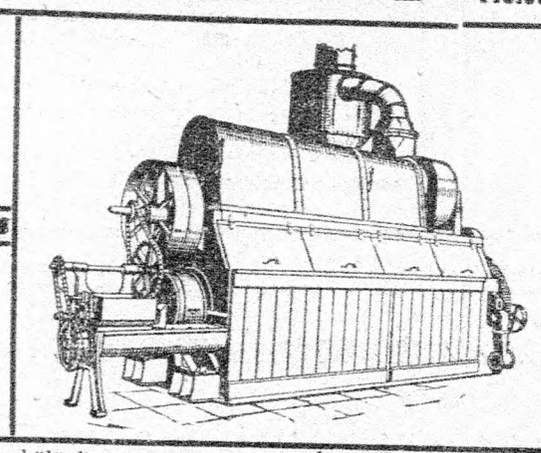

8050

Egyetlen különleges gyártmány: **SZÁRITÓBERENDEZÉSEK.**

Imperial szárító

hőlég és gőz részére. :: Mindenféle aratási termékek,
burgonya, répa, gabona, kukorica,
szőlő- és gyümölcstörköly,
sör- és **szeszfőzdei törköly, moslék** stb. részére.
Konyhai, vásárcsarnoki és vágóhidi hulladékok értékesitése.

Dr. KOPPER A. = Magyarországi vezérképviselő: = BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 68. SZ.

Özv. Dőry Vilmosné felsőleperdi szimmentáli tehenészetében van **20 darab** 1¼—2 éves koru tisztavérü 3671

tenyészképes bika eladó.

Felsőleperd, u. p. és vasutállomás: **Kocsola-Odaimand.**

Birtokvétel!

Körülbelül 1000 hold megvételre kerestetik.

Fővonal mentén, lehetőleg Budapest—bécsi vonalon, vagy Dunántul. 15—20-szobás urilak, kertiel szükségeltetik. Ajánlatok dupla boritékban **„O. F."** jelige alatt a kiadóhivatalba küldendők. 8384

Minden állattartó gazdának nélkülözhetetlen!

A ragadós és fertőző állati betegségek ismertetése, valamint az ellenük való okszerü és sikeres védekezés. Irta: **TATRAY JÁNOS** kir. tan., m. kir. állategészségügyi főfelügyelő.

Ára portómentesen 5·50 K. Kapható a "PÁTRIA" R.-T. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. sz.

A világhirü **„Eberhardt"** ekegyár gőzmagánjárókhoz és motortraktorokhoz való **3-, 4-, 5- és 7-vasu ekéi a legjobbak.**

Szállitás raktárról azonnal!

MERT: teljesen kovácsoltacélból készülnek, tehát aránylag könnyü sulyuk mellett szerkezetük rendkivül szilárd!
Vonóerőszükségletük a legminimálisabb!
Kezelésük rendkivül könnyü és egyszerü!
Az egész eke egyszerre könnyen kiemelhető!
Nincsen eltorlódás!
A szántás egyenletes!
A talaj megmivelése és porhanyitása az elismert legjobb mert bármily talajnemhez és szántási mélységhez, valamint bármily vonóerejü géphez speciális ekék szállithatók.

Minden traktortulajdonosnak érdekében áll bekérni ezen ekékről szóló részletes árjegyzéket, valamint árajánlatomat.

DRESCHER GYULA, BAJA.

Az Eberhardt Testvérek, Ulm, a/D. ekegyárának magyarországi vezérképviselője.

300 MAGYAR HOLD

tiszai legelő

megfelelő épületekkel, egy vagy több évre

bérbeadó,

esetleg arra legelőjószág darabonként vállaltatik. Rideg tartásra a legeltetési idényig a jószágok azonnal is elvállaltatnak. Cim: **Farkas József,** Budapest, VI., Andrássy-ut 5. sz.
8432

Eladó birtok

407 kat. hold nagyságu, kizárólag prima szántóföldből áll egy tagban, Temes megye legszebb vidékén. Vasutállomáshoz közel. Szép épületek és intsrukció. Levelek „BIRTOK" jeligére **Blockner** hirdetőjébe, **Budapest,** IV., Semmelweis-u. 4. sz. küldendők. 8430

Egészséges dughagymát

ajánlok

kötelezettség nélkül, míg a készle ből tart, ab vasut 100 kilogrammonként 950 koronáért. Postacsomagok vételénél ára kilogrammonként **bérmentve 10 kor. 60 fill.** Összeg fele előre fizetendő, hátralék feladási vevény ellenében küldendő **Leszámitoló-Bank józsefvárosi fiókjához VIII. ker., József-körut 50. szám.** 8433

Strem József, Budapest, VIII., Baross-utca 81.

SZÁZ DARAB HÁROM ÉVES TINÓNAK

MEGFELELO **NYÁRI LEGELŐT** KERESEK.

Engel Sándor, Budapest, V. ker., Báthory-utca 20.
8431

Bőrrel kombinált heveder.

Igáslószerszám

erős, tartós, nagy teherhordóképessége mellett is igen olcsó! Egy pár komplet garnitura 190 K. Gazdaságokban, épitkezési és kubikvállalatoknál nélkülözhetetlen.

Gál Mihály Budapest, VI., Lázár-utca 20. szám. (Operaház mögött.) 8365 Szétküldés utánvéttel.

Nem törik! **Nem** szakad! **Nem** reped!

a lószerszám, hanem tartós lesz, ha

BELLKA-SZERSZÁMKENŐCSÖT

használtat. 8177

Számos elismerő levél a gazdák és uradalmak részéről.

1 doboz ára 5 K., 2 doboznál **portómentes küldéssel.**

Gyógyszerészeti ipar és mezőgazdasági vegyitermékek laboratóriuma, Rum, Vas m.

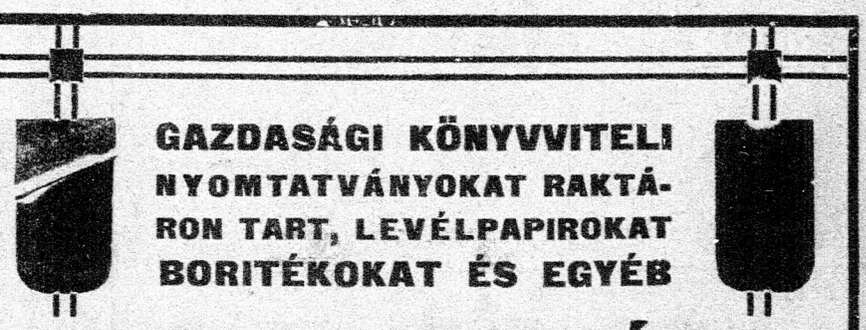

GAZDASÁGI KÖNYVVITELI NYOMTATVÁNYOKAT RAKTÁRON TART, LEVÉLPAPIROKAT BORITÉKOKAT ÉS EGYÉB

NYOMDAI MUNKÁKAT

JUTÁNYOSAN ÉS CSINOS KIVITELBEN KÉSZIT :: ::

"PÁTRIA"

IROD. VÁLL. ÉS NYOMDAI R.-T.

BUDAPEST, IX.,

ÜLLŐI-UT 25. SZ. (KÖZTELEK).

ÁRJEGYZÉKKEL VALAMINT KÖLTSÉGVETÉSSEL IS KÉSZSÉGGEL SZOLGÁLUNK.

Nagyobb birtokot keresek részes kezelésre.

Vállalok: Beinstruált birtokot egyharmad, be nem instruált birtokot feles müvelésre egyszázezer korona készpénz befektetéssel, gazdasági oklevéllel, 28 éves gyakorlattal, a legintenzivebb tudással minden gazdasági téren. Személyi adataim: Magyar, református vallásu, 48 éves, nős, családos, felmentett. Esetleg vállalom nagyobb birtok garanciális százalékos kezelését fenti összeg biztositásával. Állandó jellegü főtiszti állást is vállalok esetleg. Szives megkeresést kérek az alábbi cimre: **„Hivatalos Lap, Budapest, főpostafiók 158".**
8540

Naponta

40 50 liter jó tejet

keres átvételre

magas áron budapesti intézet. Ajánlatok „K. D. 1298" jeligére **Haasenstein és Voglerhez, Budapest,** V. ker., Dorottya-utca 11. intézendők. 8425

A faárak folytonos emelkedése, a nehéz kitermelési viszonyok és a szállitási akadályok szükségessé teszik a kaszanyelek mielőbbi beszerzését. Ajánlunk azonnali vagy későbbi szállitásra elsőrendü minőségü egy- és kétkacsos, száraz

bükkfakaszanyelet

legolcsóbb napi árak mellett, budapesti raktárról.

Ajánlunk ezenkivül 300.000 drb. peckes kévekötő kötelet.

Fehér Dezső és Tsa

Budapest, V., Csáky-u. 4. Telefon: 13—46. 8128

Az országos tenyészállatvásáron kitüntetett tenyészetünkből $^5/_4$ éves szőke mangolica

tenyészkanok

eladók.

Cim: Schreiber Testvérek, Homok,
Jásznagykunszolnok megye. 822

Eredeti „Westfalia“

mütrágyaszórógépeket,

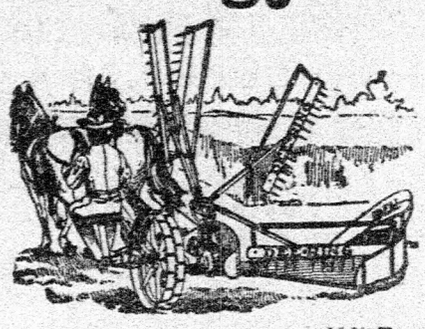

ugyszintén különféle valódi

Sack-féle egyes és többvasu ekéket, boronákat, vetőgépeket és tárcsás boronákat,

:: :: valódi **Deering-féle** :: ::

marokrakóaratógépeket,

valamint a manillahiányt pótló általánosan bevált

szalmakötélfonógépeket,

valódi **amerikai fogatos és kézi**

kapálóeszközöket,

: legjobbaknak elismert : mindenféle

rétmivelőeszközöket, szecskavágógépeket

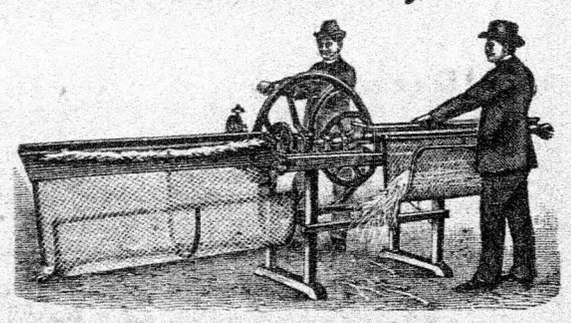

és mindenféle egyéb

gazdasági eszközöket és gépeket

a mai viszonyokhoz képest mérsékelt árakon ajánl

PROPPER SAMU

BUDAPEST, V., Vilmos-császár-ut 52. szám.

40698/X. 2—1917. B.

Tenyészmarhaárverés.

A mezőhegyesi magyar királyi ménesbirtokon 1917. évi április hó 3-án délelőtt fél 10 órakor kezdődő szóbeli árverésen a következő tenyészállatok fognak készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek eladatni.

28 darab saját tenyészetből származó 2½ éves magyar fajta tenyészbika. 70 darab Svájcból importált 1½ éves szimmentáli tenyészbika, 60 darab saját tenyészetből származó 1½ éves szimmentáli tenyészcsikó.

Az árverésre kerülő tenyészbikák származását és leirását feltüntető kimutatást a mezőhegyesi m. kir. ménesbirtok igazgatósága az érdeklődőknek kivánatra megküldi.

Az árverésre érkezőket az árverés napján Mezőhegyes állomásnál uradalmi kocsi várja.

Kelt Budapest, 1917. évi február hó 22.

8413 **M. kir. földmivelésügyi miniszter.**

ANT. KUNTZ-féle SZÉLMOTOR

kitünő karban, szivattyuval, több mint 100 méter, 1½" átmérőtü csővezetékkel és egy kb. 120 hektoliter ürtartalmu viztartányuyal és

egy 4-vasu antiballance gőzéke-eke

Ustroni-gyártmány, **eladó.** Cim: **Aranyági gazdaság intézősége, Temesaranyág.** 8416

Eladó: **Jó karban lévő Máv. cséplőgarnitura, 10 lóerős Clayton és Shuttleworth-kazán, Clayton és Shuttleworth 8-as cséplőgarnitura és egyéb gazdasági gépek.** 8418

Cim: LAENDLER ANTAL, Győr, Baross-ut 7.

Gróf Berchtold Lipót és neje Károlyi Ferdinanda grófnő őexcellenciáik uradalmainak növénynemesitő telepei

Központ: Árpádhalom (Csongrád vármegye), vasut, posta és távirda helyben.

Székács-féle nemesitett buzák.

Az elmult évben **nemesitett buzavetőmagvaink** igen nagy keresletnek örvendvén, a megrendelők tetemes része nem juthatott vetőmaghoz a megrendelésüket megelőzött korábbi előjegyzések kielégitése következtében.

Hogy elszaporitó telepeink ezidei eladható feleslege elsősorban is a mult évben ki nem elégitett, valamint az idejében jelentkező t. megrendelők kezére juthasson, ugy tájékozódás, mint a gyors lebonyolitás, tehát a szállitási idény alatti késedelmes levelezések elkerülése végett kivánatosnak tartom, ha az uradalmak és t. gazdatársak nemesitett buzavetőmag-szükségletüket nálunk **már most** előjegyeztetik, mint ahogyan máris igen számosan minden felhivás nélkül eszközöltek előjegyzéseket

Az előjegyzés semminemü kötelezettséggel nem jár megrendelőkre nézve, minthogy az árakat, szállitási feltételeket a viszonyoknak megfelelőleg csak később fogjuk közölhetni, amidőn a végleges megrendeléseket fogadjuk el **az előjegyzések sorrendjében.**

Az előjegyzés alkalmával tudatni kérem, ha az a multévi levelezésünk alkalmával már nem közöltetett, hol fekszik a birtok, melyen a nemesitett buzát termelni óhajtják, milyen annak talaja, mily trágyaerőben van a talaj, gyakran lép-e fel a rozsda s szokott-e nagyobb károkat okozni? Tudatni kérem az előjegyzendő mennyiséget s azt, hogy egy, avagy több tipusból (válfaj) történjék-e a szállitás?

Kivánatra prospektussal s bármily irányban felvilágositással szolgálunk.

Árpádhalom, 1917. évi március hó. 8368

Kiváló tisztelettel:

SZÉKÁCS ELEMÉR

JÓSZÁGIGAZGATÓ.

Tömegélelmezésre ajánlunk:

marinirozott **heringet,**

marinirozott **göngyöltheringet,**

főzésre alkalmas **tengeri sóshalat (lepényhal),** ezenkivül **sardiniát olajban, sardiniát bouillonban** és mindenféle másnevü **halkonzerveket.**

Kivánatra részletes ajánlattal szolgálunk.

„OCEAN" MAGYAR KONZERVGYÁR ÉS KERESKEDELMI R.-T., Budapest, VI. ker., Vágány-utca 12. sz.

8427

Berkshirei fekete és linkolnshirei kan malacokat 20—30 drb 3—4 hónapost vennénk.

Ajánlatokat kér **siteri uradalom, Szalárd,** Bihar megye. 8307

100 darab 1—2 éves rugott borju, 100 darab hasas tehén, 16 darab hasas bivaly eladó.

Megtekinthető: **PHILIPP MANÓ, PUSZTAECSEG,** Szolnok megye. 8338

A **„Baldácsy-alapitvány"** Szolnoktól 18 kilométerre fekvő **nagykörüi**

1362 katasztrális hold kiterjedésü

és a szolnokmegyei **fegyverneki**

1355 kat. hold kiterjedésü birtoka

— mindkettő müut mellett — külön-külön, vagy együtt, **1917. évi október hó 1-ső napjától 1—3 évre,**

esetleg 12 évre haszonbérbe adó.

Felvilágositást ad és ajánlatokat március hó 25-ig elfogad **dr. Szabó József** ügyvéd, **Budapest, IX., Lónyay-u. 9.** 8391

Szatmár megye nyiri részében egy körülbelül

1800 magyar holdas birtok

dohányengedélylyel, 7 hektoliteres mezőgazdasági szeszgyárral, szeszfinomitóval 1918. január hó 1-től kezdődő **hat** egymásután következő **évre bérbeadó.** A birtok soha bérbeadva nem volt és jelenleg is házikezelésben van. Ügynökök teljesen kizárva. Ajánlatokat **„Nyiri birtok 1800"** cimen a kiadóhivatal továbbit. 8412

Zsák- és ponyvakölcsönzés

Zsák- és ponyvakereskedő

vétel és eladás. 6068

PATAK HUGÓ Iroda: BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 19. TELEFON 156—76. Fióktelep: FIUME. BAROSS-KIKÖTŐ.

GAZDÁK BIZTOSITÓ SZÖVETKEZETE

ALAPITTATOTT 1900-BAN.

Igazgatóság: Budapesten, IX., Kálvin-tér 10., saját szénházában.

Bizto-itásokat elfogad tüz, jég, baleset, szavatosság és betöréses lopás ellen, u. yszintén az ember életére a legkülönbözőbb módozatok szerint, előnyös feltételek mellett.

Az üzlet redményben a biztositott tagok dijarányukban részesülnek.

Biztositási ajánlatok benyujtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén müködő képviselők közvetitésével. Nyomtatványokkal és felvilágositással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A szövetkezet biztositékai 1915. december 31-én:

Alapitványi üzletrészek	K	2,550.540·—
Dijtartalékok és dijátvitel (levonva a viszontbiztositást illető részt)	„	4,164.593·31
Kártartalékok (levonva a viszontbiztositást illető részt)	„	735.980·31
Külön- és egyéb tartalékok	„	838.132·82
A szövetkezet kötelezettségeinek fedezetére mindenekelőtt az évi dijbevétel és kamatjövedelem szolgál, ez kitett 1915-ben	„	7,854.786·53
	K	16,144.032·97
Biztositott tagjainak fennállása óta kifizetett tüzkárokban	K	16,061.000·—
Biztositott tagjainak fennállása óta kifizetett jégkárokban	„	7.832.000·—
Biztositott érték tüzben 1915. évben	„	1000,000.000·—
Biztositott érték jégben 1915. évben	„	88.450.000·—
Életüzlet állománya	„	19,200.505·—

A „Gazdák Biztositó Szövetkezete" alapitása és fiókintézménye

A „GONDVISELÉS"

Országos Központi Segélyző-Társulat, Budapest, IX., Kálvin-tér 10. szám,

me'y társulat tagjai részére 50 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztositást nyujt, népbiztositási osztálya keretében pedig 2000 koronáig hozomány, katonai és vegyes biztositásokat közvetit minden orvosi vizsgálat nélkül.

Kiterjedt gazdaságokkal rendelkező

cukorgyár könyvelője,

felmondatlan állásban, adó, pénztári és összes irodai munkákban nagy jártassággal, magyar, német nyelvismerettel, nős, hadmentes,

8424

állást változtatna.

Szives megkeresések **„Azonnal beléphet 8424"** jeligére a kiadóhivatalba kéretnek.

Eladó cséplőgépek:

2 darab Nicholson-féle 4 HP. gőzgép, ujonnan burkolva és csövezve, 1 darab 900 mm. Hofherr-Schrantz-cséplő, 1 darab 800 mm. Wichterle-cséplő, 1 darab 700 mm. Kühne-cséplő, 1 darab 23 colos cséplő, mind a 4 darab teljesen ujonnan kijavitva, 1 darab 4 HP. benzinmotor körfürészszel, uj, 1 darab 4 HP. benzinmotor, kocsira szerelve, uj, 30 darab különböző szecskavágó, uj.

Megtekinthető 8428

Gaal Imre és Társa, Szolnokon.

Munkás-bakancs

Telefon: 16—34.

erős bőrből legjobban bevált rendszerü **fatalppal**

40—48 szám nagyságban, minőség szerint kor. 20·—, kor. 24·—, kor. 26·—, kor. 28·— árban.

Női és fiucipők K 15·—, K 22·—. 8329

Erős bőrtalpu munkásbakancsok tartós minőségben. Mintaküldemény utánvéttel. Ha nem felel meg, megtekintés után bérmentve visszaküldhető. **Most még jó áruval, előnyösen fedezheti szükségletét.**

SCHÖNFELD MUNKÁSBAKANCSRAKTÁR Budapest, VI, Vilmos-császár-ut 43. szám.

VESZEK

azonnali vagy későbbi szállitásra

tavaszi bükkönyt,

tavaszi (Viktória) borsót

a nagyméltóságu földmüvelésügyi miniszter ur külön engedélye alapján I-a minőségben, **a maximáltnál magasabb árakon.** Továbbá vetésre alkalmas

I-a baltacimet, mákot, csillagfürtöt, lucerna-, vörös- és fehérheremagot, fümagvakat,

valamint minden egyéb gazdasági magvat **a legmagasabb napi árakon.** Ugyanezen magvak prima minőségben, ugyszintén 7357

eredeti quedlinburgi „Sachs"-féle répamagvakat

a nálunk honos összes fajokban **napi áron, raktáron.**

Mintázott ajánlatokat kér:

FÖLDES GYŐZŐ

mezőgazdasági termény- és magkereskedő,

Budapest, V., Bálvány utca 8.

Telefon: 141—16. Röviditett táviratcim: Földesur Budapest.

Raktár-iroda: V., Zrinyi-u. 14. Telefon: 141—10. (Felel d. e. 9—12-ig, délután 3—6 óráig.)

Eladó birtokok.

Több elsőrangu birtoknak, esetleg felszerelés és vetéssel együtt való eladására közvetlen megbizásom van. Bankösszeköttetéseim révén kevés pénzzel rendelkező vevőnek a vétel finanszirozását a legelőnyösebb módon eszközlöm.

Törlesztéses kölcsönöket 4·85%-os alapon szerzek meg.

Schwarz Gusztáv banküzlete,

Budapest, V., Gizella-tér 6. sz. 8159

Anyjuk hasában importált **két schwitzi**

tenyészbika eladó.

Egyik 16, a másik 8 hónapos.

Stephani Ervin uradalma, Fülek.

Felvilágositást ad Thüringer Sándor erdész. 8382

Minden modern gazdának el kell olvasnia:

Zachara Lajos:

Az elektromosság a mezőgazdaságban

cimü most megjelent szakmüvét.

Ára fűzve 3 korona, kötve 4 korona.

Megrendelhető a „PÁTRIA" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

MOTORSZÁNTÓEKÉK.

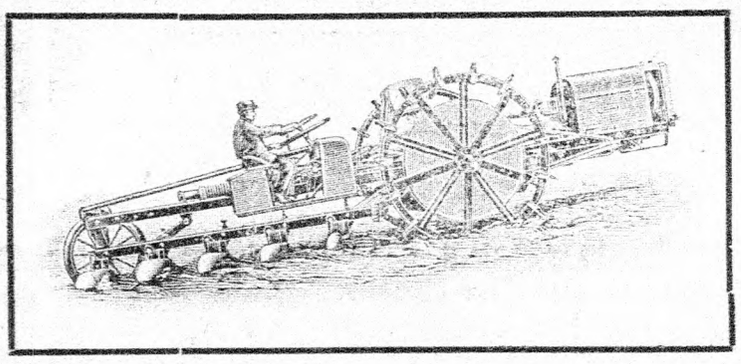

Gaal Imre és Tsa, Szolnok

AJÁNL

a Deutsche Kraftpflug-Gesellschaft m. b. H. által Hannoverben gyártott **eredeti W. D.** rendszerü 6 ekés

MOTOROS SZÁNTÓGÉPET

:: **80 HP.** tényleges erejüt ::

áprilisi szállitásra.

Teljesitőképesség 12—18 hold naponta.

Hadvezetőségnél az elfoglalt területeken néhány száz üzemben.

Állandó raktár esetleg szükséges pótalkatrészekben.

8341

Oktató szerelővel rendelkezünk.

:: Részletes ajánlattal készséggel szolgálunk. ::

Ajánlunk **manilla** és **cérnázott**

KÉVEKÖTŐFONALAT.

Drótbetétes **manilla és manillapótlót, raffiát,** amerikai és belföldi

gép- és motorkenőolajakat, nyersolajat,

benzint, motor- és autóbenzolt, valamint **gazdasági**

::: **gépeket,** mindennemü müszaki cikkeket. :::

HALÁSZ és TÁRSA
müszaki vállalata,
BUDAPEST, VIII., Rökk-Szilárd-u. 18. sz.
Telefon: 144—27.
7122

Vizfehér kétszer mosott motorhajtó

BENZOL

minőségileg messze **fölülmulja** az ezidőszerint forgalomban levő nehéz benzinfajokat, mert **nagyobb a hajtóereje, könnyebben gyujt, kiadósabb,** tehát **olcsóbb** mint a benzin. **Szállitja** 8166

Krayer E. és Társa császári és kir. udvari szállító, **Budapest, V., Váci-ut 34. sz.**

Bakancsok és csizmák
valódi erős bőrtalppal.

800 pár munkásbakancs, párja ... 56 K
100 pár duplatalpas borjubőrcsizma, kemény szárral, párja ... 180 K

Nagybani rendelésnél árengedmény.

CSEH FERENC cipészmester,
Budapest, VIII., József-körut 83. 8393 **Keresztény cég.**

100 drb fiatal erdélyi
jármosökör és tinó van eladó

Feldmann Testvérek endrefalvi bérgazdaságában. Cim:
Endrefalva, vasutállomás Szécsény, Nógrád megye. 8409

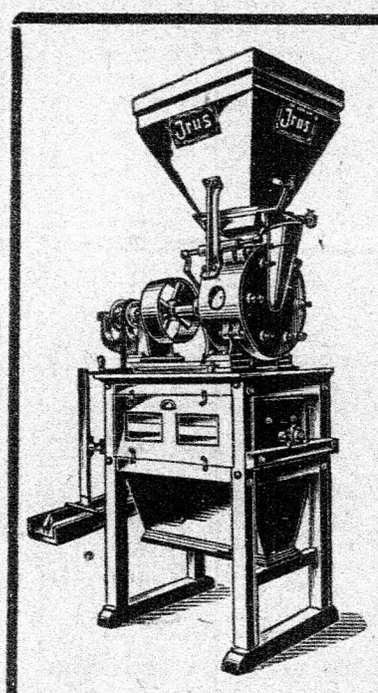

Uradalmak, gazdaságok,
kenyérgyárak, sütődék, szövetkezetek, községek stb. **liszt** szükségletük előállitására ajánljuk legjobban bevált, szabadalmazott

K. modell Irus daráló- és lisztőrlőmalmainkat.

Malmainkkal takarmánydara, tészta-, főző- és kenyérliszt, minden finomságban állitható elő, kiőrlés buzánál 84%, rozsnál 80%. Takarmánymagvak, szecskázott szalma, here, lucerna, tengeriszár, csutka stb. szintén lisztfinomságig őrölhetők.

Ezen speciális gép gazdaságokban ma már nélkülözhetlen. 6737

Bárhol felállitható, kevés helyet igényel és minden előzetes müszaki képzettség nélkül bárki által kezelhető. Minden hajtóerőre alkalmas. Bővebb felvilágositással és ábrás árlsppal készséggel szolgál:

Irus-Müvek Magy. Közp. Iroda
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 21. sz. Telefon: 97-62.

AZ UJ MAGYAR ADÓTÖRVÉNYEK

(Mezőgazdák használatára összeállitva.)

I. kötet: A jövedelemadó.

Magyarázatokkal, jegyzetekkel és a végrehajtási utasitások rendelkezéseivel ellátták:

Ormándy János és Szilárd Ferenc dr.

Ára kötve, portómentes küldéssel **9 K 80 f.**

II. kötet: A jövedelemadó.
A vagyonadó.
A hadinyereségadó.

A jövedelemadóra nézve terjedelmes magyarázatokkal és a m. kir. közigazgatási bíróságnak irányt adó itéleteivel, a vagyon- és hadinyereségadóra nézve pedig részletes magyarázó utmutatásokkal és a végrehajtási utasitások közérdekü rendelkezéseivel ellátták:

Ormándy János és Túry Zoltán dr.

Ára kötve **12 K 80 f** portómentes küldéssel.

A két összetartozó és egymást kiegészitő kötet elsőrangu gyakorlati szakmunka, mely elsősorban a mezőgazdaság speciális érdekkörét kivánja kielégiteni s most, mikor egész adórendszerünk gyökeres változás alá kerül, nélkülözhetetlen azon mezőgazdák részére, akik a rájuk rótt közterhek helyességét és jogosságát ellenőrizni akarják.

A két kötet együttes kedvezményes ára portómentesen 20 korona, megrendelhető a "Pátria" nyomda r.-t.-nál Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Minden gazda olvassa el a

Többtermelés a mezőgazdaságban

cimü könyvet. Szerkesztette: **Kovácsy Béla.**

A gazdákra nézve nélkülözhetetlen!

Ára portómentes küldéssel 12 kor. 80 fill.

Irták:

Bársony István, iró. — **Dr. Czettler Jenő,** miniszteri segédtitkár, főiskolai előadó. — **Dicenty Dezső,** a Magyar Királyi Ampelológiai Intézet agrárgeológusa. — **Dorner Béla,** m. kir. jószágfelügyelő. — **Grabner Emil,** a magyar királyi növénynemesitő állomás vezetője. — **Hegyi Dezső,** a m. kir. növényélet- és kórtani állomás vezetője. — **Dr. Hutyra Ferenc,** a m. kir. állatorvosi főiskola rektora. — **Dr. Károly Rezső,** m. kir. gazdasági akadémiai igazgató, müegyetemi m.-tanár. — **Kerpely Kálmán,** m. kir. gazd. akadémiai igazgató, dohánytermelési kisérleti állomás vezetője. — **Br. Korányi Frigyes dr.,** miniszteri tanácsos, az O. K. H. ügyvezető igazgatója. — **Kovács Imre,** az Orsz. M. Kir. Gyapjuminősitő Intézet igazgatója. — **Kovácsy Béla,** ny. m. kir. gazdasági akadémiai igazgató, a Mütrágyát Értékesitő Szövetkezet mezőgazdasági osztályának igazgatója. — **Landgraf János,** miniszteri tanácsos. — **Ormándy János,** m. kir. gazdasági akadémiai tanár. — **Páter Béla,** m. kir. gazdasági akadémiai igazgató, egyetemi m.-tanár. — **Rubinek Gyula,** az O. M. G. E. igazgatója. — **Dr. 'Sigmond Elek,** müegyetemi tanár. — Ifj. **Sporzon Pál,** magyar királyi gazdasági akadémiai tanár, a magyaróvári gépkisérleti állomás vezetője. — **Ujhelyi Imre,** magyar királyi gazdasági akadémiai igazgató. — **Vogel József,** főhercegi uradalmi mérnök. — **Winkler János,** a Baromfitenyésztők Országos Egyesületének titkára.

Kapható a "Pátria" r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Ajánlunk azonnali szállitásra a legjutányosabb napiárak mellett:

Gép-, henger- és autóolajat, gépzsiradékot, kocsikenőcsöt

és mindenféle gazdasági gépekhez szükséges kenőolajakat szavatolt jó minőségben. Interurban-telefon József 14—59

Veszünk mindennemü olajos, petroleumos, szirupos hordókat.

Weisz Lipót és Társa

disznózsir-, szalonna- és olajnagykereskedők 6944

Budapest, IX., Hentes-utca 17. Sürgönycim: WEISSEFETT Budapest.

Bérbeadó uradalom.

Torontál vármegyében a néhai báró Csávossy Gyula hagyatékákoz tartozó Fényi uradalom, 2336 katasztrális hold terjedelemben, folyó évi október hó 1-től 10—15 évi időtartamra, **bérbeadó.** Az uradalom a vasuti állomás és köves ut mellett fekszik és kellő gazdasági épületekkel van felszerelve.

Közelebbi felvilágositást ad: 8389

Dr. Demkó Pál makói kir. közjegyző

báró **Csávossy Gyula** hagyatékának zárgondnoka.

Több arany- és a cs. kir. állami éremmel, valamint az orsz. gazdasági tanács érmeivel kitüntetve.

Deutsch A., PRÁGA, MARIENGASSE 41.

Raktár: POZSONY.

Répamagtenyésztés és nagykereskedés.

Sürgönycim: **Rübensamen Prag.** Alapitva 1884-ben.

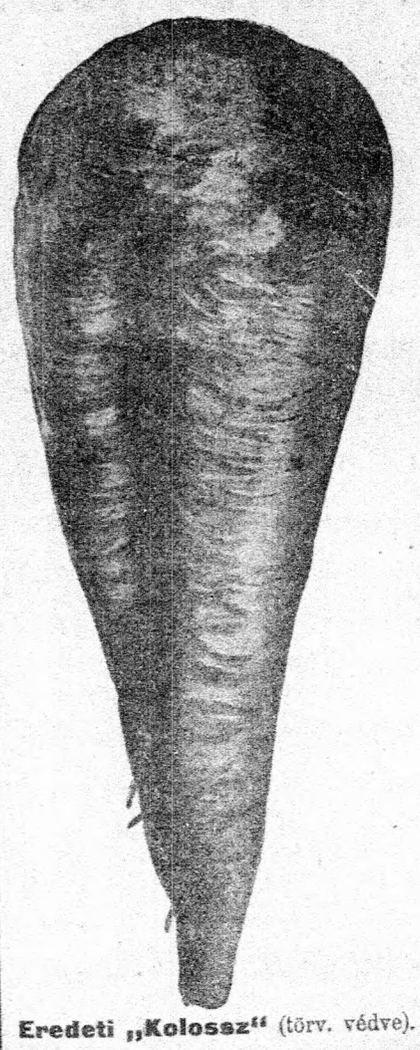

Eredeti „Kolossz" (törv. védve).

Eredeti „Kolossz" cukorrépa.

Az eredeti „Kolossz" cukorrépa határozott tipusu különleges fajta, mely intenziv tenyésztési kisérletezések alapján egy kiválóan bőtermésü francia cukorrépának a magasan polarizáló Klein-Wanzlebner-fajtával való keresztezése utján hozatott létre. Kevésbbé termékeny talajban is kielégitő termést eredményez. A trágyafélék hiánya mellett ez a fajta kétségkivül a legajánlhatóbb.

Az eredeti „Kolossz" cukorrépa körülbelül kétszer annyi tápanyagot szolgáltat, mint a 30%-ig vizet tartalmazó **takarmányrépa** és ezért a gazdák takarmányrépa helyett is inkább cukorrépát termelnek! **Az eredeti „Kolossz" cukorrépa** kizárólag a **Deutsch A. prágai cég** tenyésztése és csakis nála szerezhető be. 8388

„Brabanti Elite" cukortakarmányszerü faj.

Az S. P. tipusu szeszfőzőrépa,

mely valamivel később érik meg, rendkivül magasan polarizáló, sima, kónikus formáju nemes répafajta, mely, területegységre számitva, a lehető legjobb minőségü termést szolgáltatja. Ezen répafajta, kemény gyökeret eresztve, a nedvességet jól állja és az ősztől tavaszig tartó eltevés ideje alatt is igen tartósnak bizonyult.

Az S. P. tipusu szeszfőzőrépa, mely ugyancsak a **Deutsch A. prágai cég** különleges tenyésztése, sok évi tapasztalat alapján szeszfőzők részére a legjobban ajánlható répafajta.

Leghiresebb németországi tenyésztésü **Klein-Wanzlebeni.**

Az összes répamagvak szállitása a magdeburgi határozmányok értelmében való szavatolás mellett történik.

Tessék fönti cég szószerinti szövegére ügyelni! Fióküzlet nincsen!

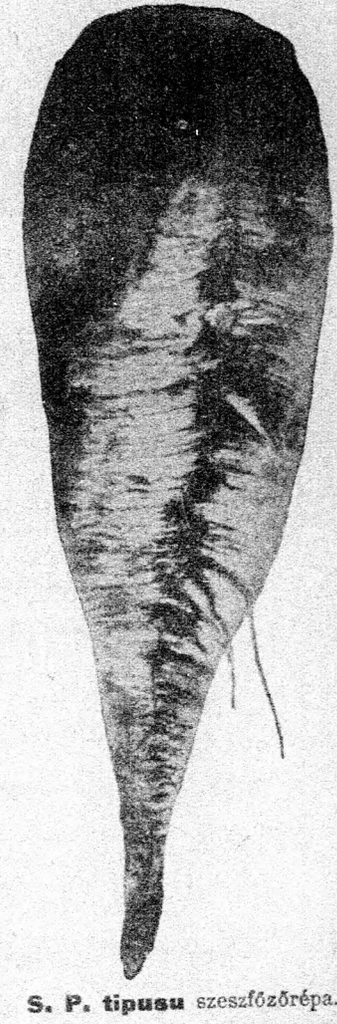

S. P. tipusu szeszfőzőrépa.

Eladó Pest közelében **570 magyar holdas** jelenleg okt. 1-ig bérbeadott **birtok**

200.000 koronáért. A birtokon van lakóház, cselédlakás, istálló stb. A birtok összefüggő három darabból áll. Majorrész, elsőrendü 100 hold szántó, mellette 20 hold rét, 500 méternyire 70 holdi jó, szántónak alkalmas legelő és 380 hold részben szántónak is alkalmas legelő. A 190 hold szántó, rét és legelő 120.000 koronáért külön is eladó. Felvilágositást ad **Budapest, V., Berlini-tér 1.,** London szálló portása. 979

Bivalyokat

járomzottakat, vagy járomzhatókat 8339

megvételre keresünk mintegy 16 darabot.

Ajánlatokat a **dunatetétleni uradalom számtartósága** cimére kérünk.

Átvészelt mangolica tenyészkanok eladók 8306

szőkék, erős csontozatuak, 14 hónaposak, ugyanesak 2 évesek is kaphatók. **Stein Testvérek** gazdasága, posta Csobaj, Szabolcs megye, vasutállomás Tarcal. 8306 Ugyanitt francia kékmákvetőmag kapható.

Szerszámfa eladó.

Tölgy-, bükk-, gyertyán-, nyirszerszámfa, fenyő- és tölgytáviratoszlop, iparvasut talpfának alkalmas tölgyfa, fekete- és jegenyenyárfa, égerfa bármily méretben, vagontételenként, Zalaszentjakab állomáson kocsiba rakva. A faanyag vevő által kiválasztva megadott méretek szerint termeltetik ki. Venni szándékozókat kivánatra nagykanizsai vasutállomáson kocsi várja. Ajánlatok **uradalmi főintézőséghez, Nagyrécse,** Zala megye kéretnek. 8272

Felhivás a gazdaközönséghez!

A nyersanyaghiány mind nehezebbé teszi a gyártást, ezért ajánljuk, fedezze mindenki előreláthatő szükségletét

tejszállitó kannákban, tejhütőkben, fölözőgépekben, vajköpülőkben, stb.

saját érdekében már most.

ALFA-SEPARATOR R.-T.,

Budapest, VI., Lomb-utca 11.

6171

Az Eszéki Vasöntőde és Gépgyár R.-T., Osijek

épit „OLT"-féle szabadalmazott

önmüködő tengeri- és gabonaszáritókészülékeket,

tengeri és egyéb gabonanemüek, burgonya, répa, főzelék, gyümölcs stb. stb. száritására.

Rendkivüli fontossággal bir: malmok, mezőgazdasági üzemek, közraktárak és gabonakereskedők részére.

Gabonaromlás már nem létezik; a gabona **azonnal tárolható,** és **őrölhető.**

Utóbbi időben a következő készülékeket szállitottuk, ahol egyben referenciák is beszerezhetők:

Nagykanizsai Tárházak Részvénytársaság, Nagykanizsa.
„Unio" Gőzmalom Részvénytársaság, Osijek.
" " " " (utánrendelés)
Barcsi Hengermalom, Barcs.
Noskovci uradalom, S. Sorger, Noskovci (áttervezés).
Rudolf Normann gróf-féle uradalmi malom, Valpovo.
Frigyes főherceg-féle birtokbérlet, Pélmonostor.
Gróf Karácsonyi-féle birtokbérlet, Bánlak.
Dr. Papp Gusztáv-féle uradalom, Sz.-Benedek, Szamosujvár mellett.
12. sz. cs. és kir. csoportparancsnokság gazdasági osztály, Batajnica.
„Styria" Gőzmalom, Ludwig Franz & Söhne, Marburg A. D.
Szatmármegyei Takarékpénztár Tárházak R.-T., Szatmár.
Boszniai és Hercegovinai országos kormány, Sarajevo (Banjaluka).
Ludwig Franz & Söhne, Gőzmalom R.-T., Nagykanizsa.
Frigyes főherceg-féle uradalom, Frigyesföld (utánrendelés).
Excellenc gróf Normann Gusztáv-féle uradalom, Bizovac (áttervezés).
József főherceg-féle uradalom, Kisjenő.
Deutsch Mór és Albert, Adony (alsócikolai uradalom), Alsocikola.
Gschwindt-féle szesz- és élesztőgyár részvénytársaság, Budapest.
Moskovitz Mór és fia, szesz- és élesztőgyár részv.-társ., Nagykanizsa.
Wertheimer és Társa, tarhonya- és szárított főzelékgyár, Makó.
Noskovci uradalom bérlőség, S. Sorger, Noskovci (utánrendelés).
Balthazar Faith, Hengergőzmalom, Ujvidék.
Szávozd Emil Hatvani uradalma, Sárbogárd. 8129

Tervrajzok, költségelőirányzatok és mérnöki látogatások dijtalanok!

JAULUSZ J. JÁNOS köz- és mezőgazdasági bizományi irodájában, **Budapest,** VI., Podmaniczky-u. 29., II. Interurbán-telefon: 20-06.

Birtokok adás-vételre, Bérletek

állandóan előjegyzésben, **Szántógépek** és **az összes gazdasági cikkek, termékek, állatok** stb. bizományi vétele és eladása. ....

Jelzálogkölcsönök finanszirozása, keresztülvitele, eszközlése.

Irodai órák: reggel fél 9-től fél 2 óráig.

A **Kadarkut-körmendi gazdaságban** (vasut, posta: Kadarkut, Somogy megye) egy teljesen jó állapotban lévő, alig használt **Hofherr és Schrantz gyártmányu,** szabadalmazott

cséplőtszalmasajtó eladó.

Bővebb felvilágositással a gazdasági intézőség szolgál. 8358

Somogy megyében, vasut mellett

400 magyar hold prima birtok

szabadkézből eladó.

Közvetités kizárva. Érdeklődések **Riesel József** földbirtokos, **Balatonszemes** cimre küldendők. 8323

MAGYAR faj és keresztezett angol malacot, süldőt, feljavitott sertést, továbbá hizott és öreg sertéseket vásárolok.

8273

PFEIFER DORI

sertéskereskedő, Budapest, VIII., Főherceg Sándor-tér 3. Telefonszám: József 1—96.

Szabadkézből eladásra kerül:

a **csanádi püspöki uradalom kopáncsi gazdaságában,** utolsó posta és vasutállomás **Tótkomlós, két cséplőgarnitura, kévekötő- és marokrakóaratógépek, sorvető- és szénagyüjtőgépek, répavágók, szekerek, ekék, rosták és egyéb kisebb gazdasági felszerelések.**

Érdeklődők forduljanak az **uradalom jószágigazgatóságához, Makó** (Csanád vármegye). 8311

Murokrépamag

vetésre alkalmas csiraképességgel 250 kg. **kerestetik azonnali megvételre.**

Ajánlatok, esetleg kisebb mennyiségekről is, ár és cim megjelölésével a lap kiadóhivatalába **„DMC." jeligére** kéretnek. 8420

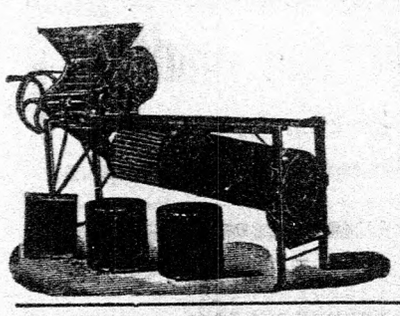

STAHEL ÉS LENNER

TRIŐR- ÉS LEMEZLYUKASZTÓGYÁR

Budapest, VI., Angyalföld, Országbiró-utca 44—46.

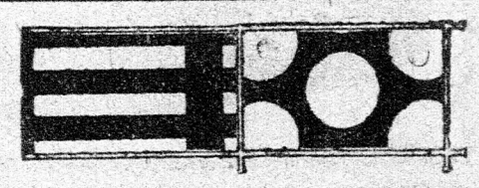

A monarchia egyedüli gyára, mely évtizedek óta kizárólag triőrök és lyuk. lemezek gyártásával foglalkozik.

Ajánljuk **triőrjeinket marott hengerlemezekkel** minden gabona tisztitására.

5 kiló nyerstermény beküldése mellett **különleges triőrt készitünk.** Bárhol is szerez be triőrt, **kérjen kifejezetten STAHEL ÉS LENNER-féle gyártmányt.**

Törekrosták és mindenféle gőzcséplőgépesziták, zink-, vas-, vagy acéllemezből. **Arjegyzék ingyen és bérmentve,**

Bérbeadó uradalom.

Torontál vármegyében, Csene község határában, a néhai báró Csávossy Gyula hagyatékához tartozó Gános és Gláva puszta **910 katasztrális hold** területben folyó évi október hó 1-től hat évi időtartamra **bérbeadó.** Az uradalom a vasuti állomás és köves ut mellett fekszik és kellő gazdasági épületekkel van felszerelve.

Közelebbi felvilágositást ad 8390

Dr. Demkó Pál makói kir. közjegyző

báró **Csávossy Gyula** hagyatékának zárgondnoka.

KERESEK 500—1000 holdas berendezett BÉRLETET

8326

azonnali átvételre lehetőleg felső megyékben

Blaskovics Gyula, Galgóc.

Zsák- és ponyvakölcsönzés.

ZSÁK, PONYVA,

kévekötél, kenderzsineg

SCHILLINGER MIKSA

Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. sz.

Alapittatott 1878. 6054 Távirat **Schillinger 4526.**

Ponyvakölcsönzés

mérsékelt kölcsöndij mellett.

FALUDI ÉS ELEK zsáknagykereskedők,
Budapest, V., Falk-Miksa-utca 10. sz.
Telefonszám: 82—37. Sürgönycim: „Segel".

Gabonazsák, gyapjuzsák

legolcsóbb beszerzése.

8118

Szalmazsák

és meleg takarók foglyok részére.

Gőzeke- és motorekerészletek,

mint acélfogaskerekek, fémcsapágyak, broncetolattyuk, dugattyuk, ekevasak, kormányok, tüzszekrények, forrcsövek, I-sö rendü sodronykötelek stb. **minden gyártmányu gőzekéhez** készülnek és kaphatók

SZILÁGYI ÉS DISKANT MOTOR- ÉS GÉPGYÁRÁBAN, MISKOLCON.

Munkafelvételek, költségvetések ingyen. 742

Hadifoglyok, munkások részére

BAKANCS

barna, erős tehénbőrből bőrtalppal, bőrsarokkal, továbbá **drill bakancs** tehénbőrfejjel, varrott és szegelt talppal, **filibakancsok** jutányos árban azonnal szállithatók. Mintaküldemény utánvéttel.

Meg nem felelőt bérmentve visszavesszem.

Altmann Ignác, Törökszentmiklós, cipőüzlet.

40 év óta fennálló cég. 6391

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Vegyvizsgáló Állomása

Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25 szám.

Talaj, trágya, abrak, viz, szén, répa, valamint minden egyéb gazdasági és ipari **vegyvizsgálatok.**

Szakvélemények mezőgazdasági vegyipari kérdésekben OMGE. :: tagoknak az állami dijszabás tételeiből 10% engedmény. ::

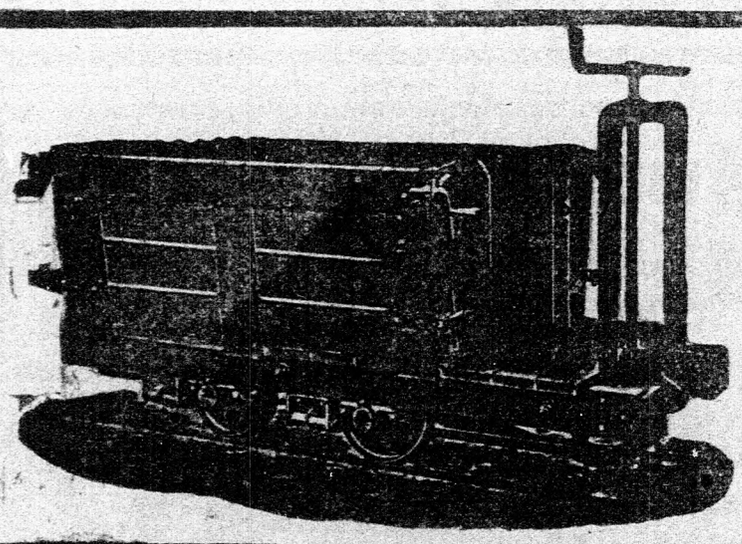

Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T.

Keskenyvágányu Vasutosztálya — Budapest, V.

Gazdasági vasutak

nyomjelzése, tervezése és épitése.

A Győri Vagongyár gyártmányainak eladása.

Költségvetések és mérnöki látogatás ingyen!

Többszörösen kitüntetett tenyészetemből 1¼-éves szőke mangolica

tenyészkanok és 9 hónapos

tenyészkocák eladók!

Cim: Grósz Zsigmond, Hosszuhát, Bihar m. 8071

Manilla kévekötőfonál

mult évről néhány métermázsa fennmaradt, készpénzfizetés ellenében **eladó** SCHUMACHER RUDOLF FIA cégnél, ÓBECSÉN. 8415

Wiking-aratógépek

eredeti svéd gyártmányu 8422

kaszáló-, marokrakó- és kévekötőgépeket

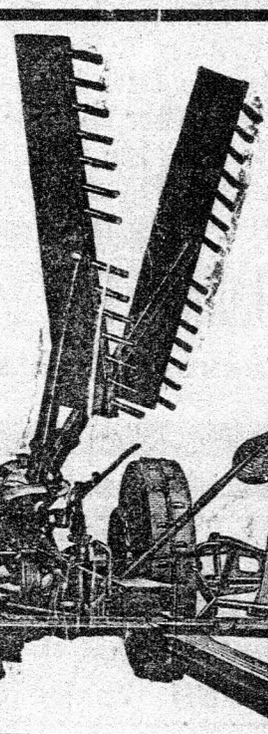

szállit, mig a készlet tart, elsőrendü minőségben a

Magyar Általános Gépgyár R.-T.

Budapest, VI., Váci-ut 141. szám.

Sürgönycim: Magomobil, Telefon 45—15.

Nagy tartalékalkatrészraktár.

Hizott és sovány
sertéseket
legelőnyösebben értékesit.

Alapitva 1896.
JUNG ÁDÁM
sertésbizományi cég,
Budapest, VIII, Népszinház-u. 22.

Távirati cim: **Mangalicza, Budapest.**
Telefon: József 32—55.
Szállitás és eladás módozatai felöl bárkinek dijmentesen megbizható és gyors felvilágositással szolgál.

Nagyobb területü tavaszi
gőzekeszántást
vállalok Pest és Szolnok megye területén, Fowler-féle kettős gőzekegarniturával. :: Ajánlatokat talaj és szántandó terület nagyságának megjelölésével kér:
PHILIPP MANÓ, PUSZTAECSEG, Szolnok m. 8337

Eladó
Bihar megyében, Nagyvárad és Biharkeresztes között egy
2000 kat. holdas birtok
uri lakkal és jókarban levő gazdasági épületekkel egészben, vagy 500—1000 holdas birtoktestekben. Érdeklődhetni a **nagyszalontai népbank ügyészénél,** :: **Nagyszalontán.** :: 8336

A csanádi püspöki uradalom lelei gazdaságában 18 darab számfeletti bonyhádszimmentáli tehén, 1 darab szimmentáli tenyészbika és több friz fiatal tenyészbika van eladó. 8369 **Bővebb felvilágositást ad Jószágigazgatóság, Makó.**

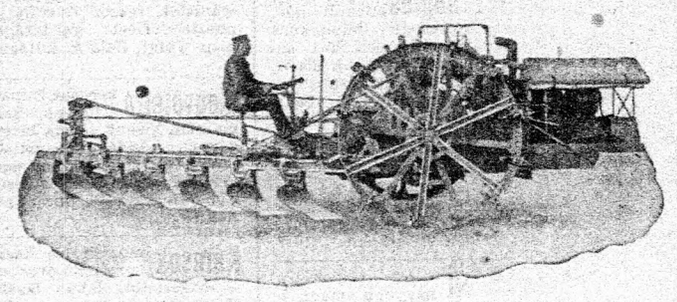

A galántai szántógépversenyen a legjobb eredménynyel dolgozott a
VILÁGHIRŰ KOMNICK 80—100 HP MOTOREKE
Magyarországi vezérképviselet:
Fleischl Samu cég géposztálya,
Budapest, V., Nádor-utca 28.
Tekintettel az óriási keresletre, mielőbbi előjegyzéseket kérünk. ◆ Dijtalan mérnöki kiküldetés.

A Kisujszállási Közbirtokosság kecskési legelőgazdaságában, orsz. törzskönyvezett tenyészetéből, **10 darab 2—3 éves**
magyar tenyészbika eladó.
A folyó évi legeltetési évadra a
közlegelőre szarvasmarhák, lovak és csikók felvétetnek.
Megfelelő apaállatai — angol félv. mének és magyar bikák — a közbirtokosságnak vannak. Ugyanott az erdőgazdaságban mult évi vágásu ölbe rakott
nyártüzifa és a nyárfaerdőnek vágás alá kerülő területe jövő őszi kitermelésre eladó.
Ezévi szénatermés feldolgozására
részes vállalkozók és arató-cséplőmunkások kerestetnek.
Mindenről felvilágositást ad **Mészáros Jenő** közbirt. elnök, **Kisujszállás.** 8397

30 darab tehén
frissfejősek és vemhesek, részben Svájcból importált szimmentáli, **eladó. Kövér Péter, Pusztamindszent** (Pest m.), posta Verseg, vasutállomás Aszód. 8411

Haszonbérlet.
Kápolnásnyék községben (Fejér megye) **353½ magyar hold kiterjedésü,** jó karban tartott, alapitványi **birtok,** a szükséges gazdasági épületekkel felszerelve 1917. évi október hó 1-től kezdődőleg **haszonbérbe adandó.** Bérleti ajánlatok f. évi március hó 20-ig nyujthatók be. Bővebb felvilágositás **dr. Mádi Kiss Károly** budapesti ügyvéd irodájában (II. ker., Fő-utca 10. szám) nyerhető. 8410 Telefon: 89—40.

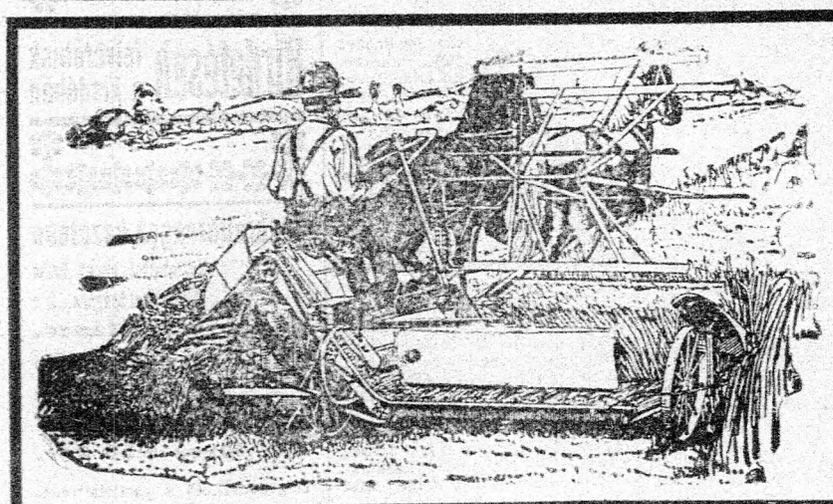

EREDETI AMERIKAI
KÉVEKÖTŐ-ARATÓGÉPEK
eredeti csomagolásban, 5 és 6 láb metszőszélességben, ugyszintén I-ső rendü manilapótló kenderből azonnal szállitható, mig a készlet tart.
BRAUN M.
Nagybecskerek
8417

Eladás

LUCERNAMAG, vöröshere mag, francia perje mag, fümag töltésekre, szójabab, fehérmustár 8380

gróf Teleki Arvéd uradalmában, posta: **KONCA.**

Kocsik. A háboru előtt készült különféle ruganyos kocsik, ujak és használtak, amig a készlet tart, eladók, esetleg prima gyártmányt becsarél vagy megvesz Armbrust Lajos, Győr. 8355

Óvári répamag

gróf Teleki Arvéd uradalmában, posta **Konca.** 744

Marhasót, kősót, asztali sót szállit **SÓMALOM,** Budapest, VIII., Tömő-utca 24. sz. Telefon: József 45—49. 8172

Lokomobil, teljes felszerelésel, továbbá egy téglagyári berendezés, kis mezei vasuttal és egy Clayton-Shuttleworth rendszerü, régi 6-os cséplőgépgarnitura, elevátor és herefejtőgéppel eladó. Bővebbet gróf Bethlen Adám bonyhai intézőségénél, Bonyha. Kiküllő megye. 608

Felső Tisza mentén, közvetlen a vasuti állomás mellett gazdag buzatermő vidéken kényelmes raktárakkal ellátott **bevásárlótelep,** 12 nappali órában 60/70 mm. őrlőképességü gőzerőre berendezett **vámmalom,** 300 disznó kihizlalására berendezett **szállással eladó.** Cim megtudható e lap kiadóhivatalában. 385

Csizmatalpak, cipőtalpak, hajlékony, zajtalan, vizmentes, rendkivül tartós műtalpbőrből, páronként **készen 4 korona.** Kontz Árpád, Temesvár. 183

Akáccsemetét és minden nemü **gyümölcsfát** legjutányosabban szállit Klár és Demeter faiskolája, Nyiregyháza, Felsősima. 865

Nyereg Glass-féle könnyü uri nyereg teljes felszereléssel, kitünő karban, 400 K-ért eladó. Stark, Drávatamási. 866

Csak egy éven használt, teljes jó karban levő 2 drb Milwauke jegyü kévekötőaratógép eladó. Csak személyes megtekintés után adom el. Szauer Lipót és fia vaskereskedők, Téth, Győr m, 867

80 HP Case magánjáró, gőzlokomobil hozzá 10 vasu Deere-féle kitünő szántóeke, teljes felszereléssel eladó. Zentai János és Fia, Szabadka 895

Veszek

szénát és szalmát

minden mennyiségben, **szállitom préselve és fuvarmentesen** minden vasuti állomásra.

Böhm Arnold

takarmánynagykereskedő

Budapest, VII. ker., Vörösmarty-utca 20.

Telefon: József 41—61.

Szántógépet javitható állapotban is megvételre keres Keleti ügyvéd Miskolc. 2231

RATTO

phosphor-pasta patkányok

teljes kipusztitására szavatosság mellett üvegekben 1 kor., 2 korona és 4 korona.

DETSINYI FRIGYES

Budapest, V., Vilmos-császár-út 8. sz.

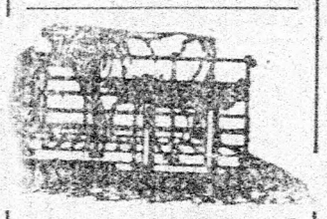

Ziska József

utóda **Rostély György mérleggyáros.**

Iroda és raktárhelyiség: **Budapest, VI., Eötvös-utca 47.** Alapittatott 1872. Telefon 46—12. Ajánlja a **legjobb** kiviteli és **legmegbizhatóbb** gabona minőségi, **tizedes és százados,** valamint **gazdasági szekér-, hid és marhamérlegeit.** A budapesti, fiumei és győri gabonatőzsdék szállitója, ugyszintén számtalan nagy gőzmalom és uradalom szállitója. **Árjegyzék bérmentve. Használt mérlegek becseréltetnek és kaphatók, megbizható állapotban.** Javitások elfogadtatnak és pontosan eszközöltetnek. Kivánatra uradalomba is küldök szerelőt.

Elsőrendü pincetelszerelés hordókkal együtt, minden elfogadható árért eladó, bérlet átadása végett, az apátujfalusi bérgazdaságban vasutállomás, Balassagyarmat. 785

Diófa, 100—150 cm. magas 50 K, 150—200 cm.-es 100 K, 200—300 cm.-es, 3—6 águ koronával, 200 K. Díszbokrok 30 fajtából, erősek, 25—40 K. Juharfa, nyárfa, gömbákác, vadgesztenye stb. erős sorfák 60—100 K, mind százanként, csomagolás önköltségen. Belga óriás husnyulak. Blak an Than szőrmenyul, 5—12 hónaposak, élve megérkezés garantálva, 20—30—40 K. drb-ként. Krebs Zoltán faiskolája, Szarvas. 8201

Akácfa fasorültetéshez, jó gyökeres, többször iskolázott, körülbelül 2—2½ m. törzsmagasságu, 8—10 centiméter kerületviszonyu, **drb-ként 50 fill. Populus Canadensis,** teljesen bifejlett, kifogástalan gyökérzettel, **drb-ként 1 kor. Pikea Excelsa** (Lucfenyő) **Picea Sitkaensis** (Sitkafenyő) nagyság szerint **darabonként 1 K-tól 140 fillérig. Picea Argantea** (Ezüst fenyő) magassága 1 m, **darabonként 5 K. Abies Douglas,** 1½ méter magas, **darabonként 2 K. Pinus Austriaka** (Feketefenyő) **Pinus Banksiana** (Erdeifenyő), előbbi 1½, utóbbi 2—2½ méter magas, **drb-ként 1 K. Thuja gigantea** 2 méter magas **darabonként 1 K. Vadgesztenyefa** 1½—2 m. magas, **drb-ként 80 fillértől 1 koronáig. Kétszer termő málna, drb-ként 25 fillér.** Minden a „Zsellz"-i vasuthoz szállitva, csomagolás önköltségen számitva értendő, Szives rendeléseket kér a „Sárói uradalom", Nagysáró, Bars megye. 864

Telefonszám 162—01. **Alapittatott 1845-ben.**

Dreher Ignácz és Fia

finom acélkészitmények, kerti és mezőgazdasági eszközök és készülékek gyára.

BUDAPEST,

Kossuth-Lajos-u. 14. sz.

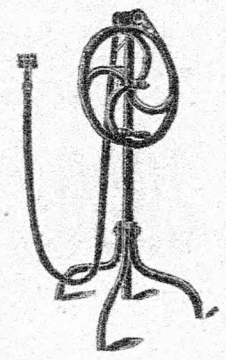

Lónyirógép

Megbizható és külföldi gyártmánynyal össze nem hasonlitható **saját készitményü** hajlitható tengelyü **ló-** vagy **szarvasmarhanyirógép 2 ollóval. Tartalékollók** hozzá; ló, vagy szarvasmarha nyirásához. Mindennemü **ló- és marhanyirógép és ollójavitások szakszerüen** és jutányos dijak mellett eszközöltetnek. (Árjegyzék ingyen és bérmentve rendelkezésre áll.) 8002

Jótállás a biztos eredményért.

Törv. védve.

Reitter Oszkár

nagybecskereki ny. főkapitány és fajbaromfi-tenyésztőnek nagyszerü találmánya a

„PATKÁNIN"

patkányirtó-szer (nem méreg), mely emberre és háziállatokra nem ártalmas és feltünmel minden más irtószert. **1 doboz ára 3 K,** mely elegendő körülbelül 60 patkány kiirtásához. Minden dobozhoz használati utasitás van mellékelve. Ismertető prospektust, melyben le van irva, hogy különféle nagyságu gazdaságban hány adag használandó, kérésére ingyen küld a **PATKÁNIN** gyár egyedüli elárusitója, a **Torontáli Agrárbank Részvénytársaság, Nagybecskereken.** 7240

Bihar megyében, Váradtess vasuti állomástól 8 pere, prima szántóföld 275 hold, 1100 négyszögöl számitva, 800 korona holdja, azonnal eladó és átvehető. Értekezhetni Szőke Kálmán, Pusztakamyel. 787

Cukorrépamag kleinvanzlebeni utántermésü kapható Deutsch Albert és Fia, Debrecen. 805

Eladó birtok. Bihar megyében, Nagyváradtól 12 kilométer, közelebbi állomástól 6 kilométerre 820 magyar hold földbirtok eladó és pedig jószággal, gazdasági felszereléssel és tavaszi vetőmaggal, őszi vetéssel. Értekezhetni a tulajdonossal: Schillinger Mór irmamajori gazdaságában, u. p. Fugyivásárhely. 788

Cipőtalp gumianyagból. Könnyü, vizhatlan, rugalmas, tartós! Az urikőzönség kedvelt viselete! Férfiak részére: I-es 6 kor., II-es 7 kor., III-as 8 kor. Hölgyek részére: I-es 5 kor., II-es 6 kor., III-as 6 kor. 50 fillér. Egész lemezekben kb. 4 kg. sulyban, kg.-ként 20 korona. Acéltalpvédők 100 darabonként 2 kor. 80 fillér és 3 kor. 60 fillér. Viszonteladóknak engedmény. Szétküldés utánvéttel. Kapható Singer Róbertnél, Budapest, VI., Vasvári-Pál-utca 4. sz. Bőrhulladékraktár. 891

Kukoricamorzsolók egy 4 luku napi teljesitménye 150—200 métermázsa, csutkát nem tör. Három drb 2 luku, elevátorral tisztán zsákba adja, 100—150 métermázsa napi teljesitmény, eladó. Zentai János és Fia, Szabadka. 893

Cséplőgarnitura, 10 HP., Hofherr-Schrantz-gyártmány, kitünő karban eladó és megtekinthető „Irén" hengergőzmalom, Törökszákoson (Temes m.), posta és vasutállomás. 924

Kézikapálóeke Planet jr. egy kerekü, olcsón eladó, mig a készlet tart. Zentai János és Fia, Szabadka. 892

Gazdasági gépvevők figyelmébe ajánlunk amerikai és svéd marokrakógépeket, fükaszálókat, amerikai négyzetültetőket, szánagereblyéket, ekéket, kézihajtásu morzsolókat, szecskavágókat, különféle kézi- és erőhajtásra alkalmas darálókat, vetőgépeket azonnali szállitásra. Zentai János és Fia, Szabadka. 894

Kenderspárga és bőrből készült elnyühetetlen kötőfék, páronként 20 K, próbakiildemény utánvéttel 5 pár. Gál Mihály, Budapest, VI., Lázár-u. 20. 956

Eladó két Johnston kévekötőaratógép. Egyik használható, másik kijavitható állapotban, valamint kimaradott ötven kilogramm eredeti manillazsineg. Megtekinthetők **Földes Győzőnél, Borsosberény,** Nográd megye. 976

Birtokeladás Csanád megyében Kunágota község határában 270 holdas, 1100 □-ölével számitva, elsőrendü pusztai birtok négyszögalaku, mindenféle termelésre, tégla- és cserépégetésre s más ipari célokra alkalmas egészben vagy parcellákban eladó. A birtokon van kényelmes uri lakás, 4 szoba, zárt folyosó, fürdőszoba, pince és mellékhelyiségekkel ellátva, továbbá cselédlakások, istálló, kukoricagórék, dohánypajták, kertészlakások, magtár és kocsiszinek, mind elsőrendü téglából épült épületek. A birtokon a telefon és az Első Alföldi Gazdasági Vasut be van vezetve, mely a Mezőkovácsházi vasutállomással van összekötve. A birtok most haszonbérbe van kiadva 1917. év október 1-ig, 1100 □ öles holdanként 80 korona haszonbérért. Vevőknek bővebb felvilágositást ad Jantyik Lajos, Békéscsaba, Andrássy-ut 51. 8408

Mamuth- takarmánytőkmag vetési célra eladó 7 korona kilogrammonként, mig a készlet tart. Gróf Károlyi László uradalma, Káposztásmegyer, Ujpest. 977

Hagymamag zittaui, aranysárga óriás, bulgár kertész által termelve, kapható kilónként is, dénesdi bérgazdaságnál, u. p. Vashosszufalu. 980

Eladó gépek: 15—18 HP magánjáró benzintraktor, vadonatuj, teljesen felszerelve 19.500 K. 12 HP Wohanka **nyersolajlokomobil,** 4 éves, legjobb karban 7000 K 47%=1200%/m **MÁV. cséplőszekrény,** hozzávaló lóherefejtőkészülékkel, kis szijakkal és egyéb felszereléssel, 4 éves, legjobb karban mint az uj, 9000 K. **6 HP gőzlokomobil és 48"-os cséplőszekrény,** vasrámás, Első Magyar Gazdasági Gépgyár, 6 éves, legjobb karban, mint az uj, ponyvákkal, főszijjal, kis szijakkal, hévér stb. felszerelve 12.500 K. **4 HP gőzlokomobil és 42"-os cséplőszekrény,** Clayton-Shuttlew., főszij, kis szijak, hévér stb., 11 éves, jó üzemképes 8000 K. **8 HP** Langen és Wolf **benzinlokomobil és 900** %/m **Hofherr-Schrantz féle cséplő** szijakkal és egyéb felsz., 7 éves, jó karban, 9000 K. Illés Béla, Egerben. 981

Eladó egy Clayton-féle 8 HP. magános cséplőszekrény kifogástalan állapotban, javitás nélkül használható. Cim: Griebsch Béla gazdaságása, Szolgaegyháza. 1008

Hagymamag makkói, negyedkilónként utánvéttel 18 korona. Cim: Farkas Béla, Ördögkut. 1010

Gőzcséplőgarnitura, 2½, 4 és 4½ HP. és lóherefejtő, valamint vasesztergapad 160 centi csucstávolsággal, jó karban, eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1045

Heves megyében, községtől Gyöngyös vasutállomástól tiz kilométerre, szelid lejtős, jól müvelhető, szőlőnek, szántónak alkalmas, százegyven (1200 □-ö es) hold föld, melynek mintegy hatodrésze legelő, vetés, felszerelés nélkül, nagy istállóval, két cselédlakással, hetvenötezer koronáért eladó, huszonötezer koronával azonnal átvehető. Szabó, Gyöngyösapta. 1009

Eladó erdő, vasuthoz közel, bükkhasáb mintegy 8000 méter és tölgymüfa 1500 darab szintén fenálló, 8 méter hosszu, középen 30 centi átlagos átmérettel. Cim a kiadóhivatalban. 1044

Uribirtok szonnal eladó. Krassószörény mdgyében, Lugos és Karánsebes között, 3000 kat. hold, prima birtok. **Szántó** 1600 hold, **erdő** 200, **gyümölcsös** 100, rét és legelő 200, erdőirtás most folyamatban, 700 hold. Uj kastély parkkal, malommal, uj szeszgyárral, baromfiteleppel, Fowler-féle gőzeke, 3 pár cséplőgarnitura vetőgépek, boronák stb., 40 db. jármosökör, 20 db. ló. Állomástól 5 km., jó köves ut. Ára fundusinstruktussal és élővel együtt 2.200.000 korona. Bővebb felvilágositást ad **Mazan** gazd. intéző, **Battonya,** (Csongrád megye). 1030

Eladok Hofherr-Schrantz-féle 6 HP lokomobilt, 8 éves, kitünő karban, fiszij, emelőhéver, ponyva feecskendővel és egy használható szalmakazaloző-elevátort. **VESZEK** 6 HP Hofher-MÁV. fiatal garniturát. Hartmann Ferenez, Szolgaegyháza, Fejér megye. 1025

Gőzszalmaprés, teljesen uj, Schultz féle, teljesitőképessége naponként 2½—3 vagon, (háboru előtti árjegyzéki ára 5000 kor.), eladó. Megtekinthető és felvilágositással szolgál dr. Strasser Ármin ügyvéd, Alsólendván. 1046

Eladó egy teljesen jó karban levő 60 lóerős, 4 hengeres benzinmotoros, Kőszegi Károly-féle talajmivelő szántógép. Cim: Cim: Epstein Sándor, posta Jászkarajenő. 1047

Csicsókát keres megvételre nagyobb mennyiségben gróf Zichy János ur timárpusztai gazdasága. Ajánlatok az ár és mennyiség megjelölésével Uradalmi felügyelőség, Timárpuszta, u. p. Mór, Fejér megye, kéretnek. 1048

Birtok, nemesi, tagositott, mindig házi kezelésben, 1150 hold, családi okok miatt eladó. Talaja mindent termő szántó, rét, legelő, nagy gyümölcsös, vágható bükk- és tölgyfaerdővel, vasuttól 6 járás, központitól 3 kilométer, épületeiben müutu, községben. Békés időben, kitünő munkás és cselédviszony. Birtok részint sik, részint dombos, parcellázásra is kiváló. Gazdasági épületek közt egy istálló 100 marhára, magtár 50 vagon gabonára, gőzmalom, szeszgyári engedély. Cim a kiadóhivatalban. 1043

Eladó birtok, Gömör megyében, vasutitól 8 kilométerre, köves állami ut mellett, 800 kat. hold kastélylyal, kerttel, a területből 250 hold őserdő, szabadkézből eladó. Értekezhetni H vessy Béla földbirtokosnál, Gömörfügén. 1065

150 hold prima föld, konyhakerti termelésre is nagyon alkalmas, feles mivelésre, bármilyen termelésre kisebb tételekben is kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 1026

Birtok, 1800 kat. hold, Torontál megyében, nagy kastély, tiszti lak, gazdasági épületek, nagy istálló, magtárral, mind elsőrendü állapotban, vasut és állami ut mentén, eladó. Ajánlatokat **„Birtok 728/a"** jeligével, direkte vevőktől a kiadóhivatal továbbit. 728/a

Vétel

Keresünk egy répavetőgépet, tárcsásboronát, egy idősebb, elsőjó csontutenyésztésre még használható melegvérü mént, egy pár erőscsontu, formás, vagyobb, hibátlan futólovat. Közvetitőt dijazunk. Uradalom Eberhárd. 896

Veszek: tarlórépát, takarmányrépát, zöldséget és savanyu káposztát. Mittelmann Géza, Budapest, VIII., Aggteleki-utca 2/a. 450

A „Hangya"

országos szövetkezeti központ bpesti fiókja

a „Háztartás"

fogyasztási szövetkezet éves szerződés mellett

több ezer liter tejet venne

közvetlen a termelőktől.

Ajánlatok a szövetkezet igazgatóságához, BUDAPEST, IX., Boráros-tér 6. szám küldendők.

Használt, de jó karban lévő **hidmérleg** megvételre kerestetik. Uradalmi számtartóság, Mórvaszentjános, Pozsony megye. 982

Bérbe vennék földbirtokot, kiméritő ajánlatokat levélben Tibold, Budapest, I., Verpeléti-ut 10. cimre kérek. 984

Jókarban lévő cséplőgépgarnitura kerestetik. Az ár megjelölésével ajánlatok récsei Békeffy Béla pusztaedericsi gazdaságához, u. p. Tófej, Zala m. küldendők. 983

Megvételre keresek Dunántul, főképp Balaton mentén, kisebb prima birtokot, város közelében, urilakkal, gazdasági épületekkel, esetleg szőlővel, törlesztéses kölcsönre. Cim: Horváth M., Bares, postafiók 37. 1011

Keresek megvételre használt benzinmotoros cséplőkészletet. Jakab Izsák, Magyargyerőmonostor, Kolozs megye. 1018

Bérlet

Nagyvadlelövés bérbeadó. 4 szarvasbika 1200 koronájával, 6 vaddisznó és őzbak 120 koronájával. Részletes feltételekkel szolgál Vimmer igazgató, Kelcse, Zemplén megye. 926

1000—1500 holdas sikfekvésü bérletet keresek, vasuthoz, községhez közel, őszi átvételre. 600 holdas előnyös bérlet kiadó Pest megyében, Karakasevich bérlő, Pülöpszállás. 985

Keresek 200—500 holdig terjedő birtokot haszonbérbe, élő és holt felszereléssel azonnali átvételre, melyet a bérlet lejártakor visszadnék a megfelelő átvételi állapotban, lehet bármely vidéken. Esetleg társulnék is nagyobb gazdasághoz, régi gazda vagyok, most miot rokkant vagyok már idehaza. Cim: Markovits M., Szeged, Honvédtér 3. 986

Hirdetések felvétetnek a kiadóban

Az istállótrágya kezelése

tekintettel annak üzem jövedelmezőségére. :: :

irta: **Schrecker János.**

23 ábrával és 7 trágyatelep-tervrajzzal. :: ::

Ára füzve 5·50 kor.

Megrendelhető a „Pátria" r.-t. gazdasági könyvkereskedésében

Állatok

Elsőrendü eredeti
bonyhádi teheneket
hasasokat, borjasokat és
tenyészbikákat
bármely időben, bármely mennyiségben kuláns árakon szállitok 5161
FUCHS LAJOS
tenyész- és haszonállatkereskedő,
Ujpest, István-tér 10.
Sürgönyeim: Fuchs Lajos.
Telefon: 130—19.

Igen szép, válogatott vörös-tarka szimmentáli jellegü 1—2—3 éves
növendékökör és üszőborjakat,
ugyszintén legprimább lekötni való és
jármosökreit
legjutányosabb árakon **ajánlanak**
KLEIN TESTVÉREK
kereskedők, CZELLDÖMÖLK.
Megrendelések egyezség szerint bármikorra is elfogadtatnak. 6117

Elsőrendü eredeti
bonyhádi teheneket
hasasokat, borjasokat és
tenyészbikákat
bármely időben, bármely mennyiségben kuláns árakon szállitok
KLINGER MÓR
tenyész- és haszonállat-kereskedő
Kispest. Lakás és istállók: **Kispest, Kölcsey-u. 5. szám.**
Levél- és sürgönyeim ugyanott. Telefon: Kispest 35. Saját házban

Ürü 1—2 éves 300 darab gyapjuban eladó. Cim: Henez Ferenc, Andocs, Somogy megye. 782

Karakül szőrmejuh, 70 drb. anyabáránnyal, párja 500 koronával, takarmányhiány miatt sürgősen eladó. Duchaj János Blatnica, Turóc. 781

Tehenészet főloszlatása miatt eladó 40 darab piros-tarka, részben hasas, részben már leellett fejőstehén. Friedmann Ernő Mezőnyék, Borsod megye vasutállomás, helyen. 846

Debrecen szab. kir. város hires törzsgulyájából származó elsőrendü
magyar tenyész-BIKÁK eladók.
Cim a kiadóhivatalban. 973

Eladó fedezőmén „Hogyne" ang. tv., apja Dunure, anyja Hungaria, 13 éves, 168 cm. magas, meggypej, kiváló csontozatu és nagyon termékeny. Ugy istállóban, mint nyereg alatt nagyon szolid. Számos verseny győztese. Ára 7000 kor. Báró Puteáni István ős diti gazdasága, Balatonederics. 783

Eladó 2 drb elsőrendü tenyészmén, feltünő szépek és jók, 172 cm. magasak, 4 évesek, kocsiban igen jói járnak, szelidek. Apjuk angol telivér, Urambátyám, anyjuk kitünő félvér. Ára darabonként 6000 K Böhm Adolf, Szabádszállás. 444

Ardenni mén 9 éves, sötétpej, 163 cm. magas, eladó vagy beltenyésztés elkerülése végett esetleg becserélhető. Bővebb felvilágositást ad Vasoki Ákos gazdasága, Alsó Pél, u. p. Kölesd, (Tolna m.). 862

100 drb mustrajuhot vennének legkésőbb április-május hóban leendő átvételre. Appony-kovarci részvénytársaság, Appony. 863

Montafoni tenyészbika eladó. Vasut, posta helyben. Érdeklődők forduljanak Gáspár György intézőhöz, Almásfüzitő, Komárom m. 947

Eladó ponyló. Igen csinos, világos pej, herélt, 144 cm. magas, egyszerü szerszámmal, igen szép, 4 kerekü, 4 üléses rugányos kocsival együtt, ára 5000 korona. Uradalmi intézőnél, Pakrác, Pozsega m. 959

Patkányozó foxikölykökre áprilisi szállitásra előjegyezni lehet. Darabja tiz korona. Hereg János gárda, Komárom, Királypüspök-u. 27. 1007

150 drb kisjenői származásu és mezőhegyesi keresztezésü primo 3 hónapos választott mangalica malac eladó. Cim: özv. Gajtágó Elemérné gazdasága, Pusztaturpásztó. 974

Veszek vágási céloknak megfelelő juhokat és vágott bárányokat. Kimeritő sjánlatot kér Sajzágó József, Soroksár, Pest megye. 978

Keresek megvételre kb. 250 drb vészen átment, páronkint 40—80 kiló élősulylyal biró sovány uraságí süldőt, valamint 60—70 drb kétéves tarka vagy fehér ökörtinót. Ajánlatok dr. Gutfreund Emil ügyvédhez, Szécsény intézendők. 975

Pedigrés amerikai trapper, tenyészapamén, eladó. Eladási ár 9000 korona. Megtekinthető, Pécs, Papnövelde-u. 21 szám alatt. Szives megkeresések ugyanoda küldendők Truka József cimére. Válaszbélyeg. 1024

Mangolica süldőt, vészelt, miskárolást 400 drb 6 hónaposat, 60 kg. sulyut tovább 600—800-at 140—160 kg. sulyban vennék azonnal. Wagner A., Budapest, IX., Angyal-u. 7. 728

Eladó 3 darab 3 és fél éves, 4 darab 3 éves tenyészbika, tiszta magyar jellegü, szépen fejlett, saját tenyésztésemből, Héjjas István földbirtokosnál, Puszta-Borbás, u. p. Kecskemét. 1046

Tehenészet feloszlása folytán eladó 16 d rab vegyeskoru szimmentáli jellegü, erősen hasas, részben leellőben lévő tehén. Megtekinthetők és bármikor átvehetők Gyulakeszben. Zala megye, posta Tapolca. Felvilágositást helyben is pánvagy gszdadhat, esetleg tulajdonos birtokbérlő, Forster Elek, Budapest, I., Fehérvári-ut 19/b. 1041

Eladó máv. 8 HP benzinmotoros cséplőgarni ura 900 m/m cséplővel, teljesen jókarban, ára 7000 korona. **Eladó** 4 HP Első magyar gazdasági gőzcséplőgarnitura, teljesen jó karban, kitünő szifazattal, ára 6000 korona. Cim: Zvoda Ferenc, Losonc. 1042

Vegyesek

OLAJMÜVEK R.-T.
(KOHN ADOLF és TÁRSA)
GYŐRSZIGETI OLAJGYÁRA
IRODA:
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 5.
GYÁRTMÁNYAI: Repceolaj égő és kenő célokra, lenolaj technikai célokra, étlenolaj, tökmagolaj, gaprafforgéolaj).
ERŐTAKARMÁNYOK: Repcepogácsa, repcsepogácsaliszt, lenpogácsa, lenpogácsaliszt, gamberkapogácsa, tökmagpogácsa, nagraforgópogácsa.
0802

Házak, telkek,
villák, nyaralók, fürdők, szanatóriumok, erdők, szőlők, kis- és
nagybirtokok,
bányák, gyárak és mindenféle ingatlanok eladását, vételét, bérletét szolid alapon közvetiti
Budapesten, Ujpesten,
Rákospalotán, Alagon, Dunakeszin, Gödön, Vácon, Veresegyházán, Gödöllőn és ezek környékén, továbbá **Magyarország** minden vidékén 8403
Keszler Béla
bankképviseleti, ingatlanforgalmi, továbbá kereskedelmi és biztositási irodája, **Ujpest,** István-utca 10. Ugyanazokra, valamint épitkezésekre és személyhitelre
pénzkölcsönt
szerez. Ugyanott kisebb és nagyobb jövedelmező **bérházak,** továbbá csinos családi házak, villák, telkek, kis- és
nagybirtokok
kedvező feltételekkel eladók, esetleg bérbeadók.

Utak feltöltésére, vagy épitkezéshez naponta 15—20 vagon mennyiségig szállitok bevonirozva, **elsőrendü** száraz és ... zta, tetszésszerinti mennyiségü **vasuti szénsalakot** bármely állomásra **ingyen,** a vasuti szállitási dij ellenében. Több vagon megrendelésnél szállitási kedvezmény. Ugyanitt **istállótrágya** olcsón kapható. Cim: **Mittelmann Oszkár** államvasuti főellenőr, Budapest, X., Józsefvárosi pályaudvar. 5188

Benősülne, inteligens, 26 éves, egészséges, magas növésü gazdatiszt, gazdálkodó vagy jobb gazdatiszti izraelita családba. Jelenleg a harctéren mint tüzéralitezt teljesit szolgálatot. Leveleket „Háboru után azonnal 878." jeligével a kiadóhivatal továbbit. 8

GŐZMIVELÉS.

Eredeti Fowler-féle gőzekével nagyobb területek szántását, épugy mélyrigolozást szőlőtelepitésekhez elvállal
WOLFF ERNŐ gőzszántási vállalkozó BUDAPEST-KELENFÖLD

Patkányok, egerek,
mezei egerek, hörcsögök, vakondokok, ürgék stb. néhány óra alatt jótállással kipusztithatók
MÉREG NÉLKÜLI
„VULKÁN KOCKÁK"
által. Kapható 3, 6, és 16 koronás eredeti dobozokban, használati utasitással.
REINER GÉZA,
BUDAPEST, VI., CSENGERY-UTCA 84.
Telefon 83—80. — Ugyanott patkányok és egerek kiirtása jótállással vállaltatik. 6574
Nagyobb rendelésnél árengedmény.

Eladás

Lószerszám
heverderől, poesztóval bélelve, a csattos és csatolandó darabok bőrből vannak, erős, tartós kivitelben egy pár lóra 180 K. (Óvakodjunk a silány utánzatoktól.) Javitásokat is elfogad Petrucz szijgyártómester, Budapest, Vasvári Pál utca 4., bőrhulladék üzletben. 476

Szénát, szalmát,
lucernát, lóherét és zabosbükkönyt
veszek és eladok
bármily nagy mennyiségben, felpréseléshez modern ló- és gőzpréseim adom. **Széna- és szalmakötözéshez** szükséges legfinomabb minő ségü hazai gyártmányu **lágyitott sodronyt** jutányos árban szállitok.
Ajánlatok:
Schreier Béla
takarmánynagykereskedő,
Budapest, Népszinház-u. 33.
Telefon: József 20—52.

Zsákokat
korpának, lisztnek gabonának s bármily ipari célra legolcsóbban
Fleiner Jenő és Társa
cégnél, **Budapest, V., Perczel-Mór-u. 4. sz.**
vásárolhat. 7165
:: Telefonszám: 119—76. ::

Gyors, pontos, olcsó földmérés
Világhirü szabadalom 18 államban.

STÁDEL — TORMOS
FÖLDMÉRŐ-TALIGA
kapható 7906
Stádel gépgyárban, Győrött

Petróleum
helyett világitson istállókban, gazdasági épületekben, lakóházakban
acetilénnel.
Minden gazda forduljon tanácsért, **ha valamely géprész eltörik vagy megreped,** 3286
Lakos és Székely
autogénhegesztő gépgyárhoz, Budapest, VI., Béke-tér 3/a.

Munkásoknak, foglyoknak

az egészségügy szabályainak megfelelő, főzésre alkalmas, **egy darabból sajtolt,** csiszolt
bográcsokat és üstöket
minden mennyiségben azonnal raktárról szállitva:

40 cm.	átmérőjü,	30	literes,	ár	K 20.—
44 „	„	35	„	„	K 24.—
48 „	„	40	„	„	K 28.—
52 „	„	50	„	„	K 32.—
56 „	„	60	„	„	K 40.—
62 „	„	70	„	„	K 48.—
68 „	„	80	„	„	K 52.—

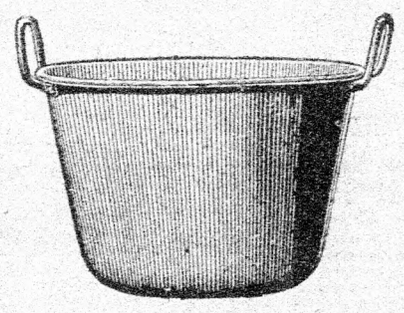

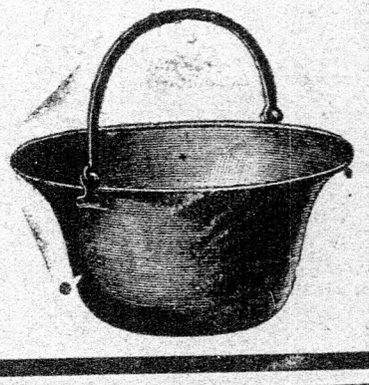

Ugyanez belül-kivül horganyozva (cinkezve), mosási célokra, kilogrammonként K 3·20. Éppugy szürő- és merőkanalak, tésztaszedők ónozva és zománcozva és mindennemü konyhakések és felszerelések, evőeszközöket szállit:
Sohr Pál
acélárucég, Somogyszill.
9423

CIROKSZALMÁT és MAGOT

minden mennyiségben a legmagasabb árakon vásárol

SCHWARCZ LAJOS
7148 seprőgyáros,
Sárvár, Vas megye.
Megtekintés végett kivánatra bárhol megjelenik.

„HIRDETÉSEK" folytatása az 399. oldalon.

Állást Keresők

Gazdai vagy kulosári konvenciós állást keres gazdaságban gyakorlott, józan, megbízható, munkaszerető, azonnal fölmenthető, 46 éves egyén. Szives megkeresést kér Visi József, m. kir. 17. h. gy. e. II. pótszázad, II. menetszázad Ercsi. 992

Vidéki gazdasági irodában állást, vállalna középkoru, keresztény, gyakorlattal biró tisztviselőnő. Megkeresést N. Erzsébet, Jászárokszállás, IV. ker. 34. sz. kér. 992/a

Birtokkezelői állást keres 53 éves, erős egészséges, kiscsaládu, róm. kath. gazdász, jó gyakorlattal, azonnali vagy későbbi belépésre. Cime megtudható a kiadóhivatalban 994

21 éves gazdasági ellenőr, 2½ évi gyakorlattal azonnali belépéssel állást keres. Cim: Csapó Ferenc, Szolnok, Liget-utca. 993

Ispán, 4 polgárit és 2 földmivesiskolát jelesen végzett, 48 éves, nős, kiscsaládu, erős, egészséges testalkatu, római kath. vallásu, 26 évi nagyobb gazdaságokban eltöltött gyakorlattal, beszéli a magyar, német és szláv nyelvet, jelenleg is nagyobb gazdaságban működik, kisebb gazdaság önálló vezetésére is képes, április, esetleg május havi belépésre állást keres. Szives megkeresést B. M., Sátor-u. 657. szám. Bácstopolya, cimre kérek. 995

Gazdasági tanintézetet 1907-ben végzett, róm. kath., rokkant, csekély hibával, perfekt magyar, német és tót, 10 éves intenzives gyakorlattal állást változtatna, mielőbb, hol idővel megnősülhetne. Weinforth intéző, Csóka, Lederer uradalom, Torontál megye. 996

Keszthelyt végzett 10 évi gyakorlattal biró gazdatiszt, ki mint kisgazda határozatlan időre fel van mentve, kezelőtiszti állást keres. Szives megkeresések Papp gazdatiszt, Perbete, Komárom m. cimre kéretnek. 998

Törekvő, középkoru, katonaviselt, feltétlen megbisható, erélyes, magyar, németszláv nyelveket szóban és irásban biró, jelenleg katonai vezetés alatt álló állami iparvállalatnál beosztott nyugalm. közigazgtisztviselő, erdő szőlő, mezőgazdaság, ipar, fürdővállalatnál vagy mint kastély-, telep-, villagondnok keres biztositott, állandó alkalmazást. Szives ajánlatok „Dragonyos zászlós 997" cim alatt e lap kiadóhivatalához. 997

Kovácsmesteri állást keresek. Megkeresést kér fizetés megjelölésével Lancsák Sándor, Zichyujfalu, Fejér megye. 999

Mező- és erdőgazdasággal foglalkozó egyén ispáni birtokkezelői állást keres. Illető 36 éves, nős, ref. vallású, erőteljes, feltétlen megbizható, kitünő ajánlatokkal rendelkezik. Cime a kiadóhivatalban. 1000

Mielőbbi szolgálatra állandó jellegü állást keres kiváló gyakorlattal, bizonyitványokkal és referenciákkal rendelkező okleveles, hadmentes, 50 éves, róm. kath. vallású, nős gazdatiszt. **Lehetőleg oly állásra** reflektál, hol a vetőmagtermesztésre, esetleg a vetőmagnemesitésre sulyt kivánnak helyezni és az állattartásban is nem tömegtartás, hanem a kiváló tenyészegyedek fenntartása és létesitése a főcél. **Vállalja az arra alkalmas területen** a bolgár rendszerhez hasonlatos zöldségfélék, dinnye, tengeri stb. termesztését. **Olyan helyre, hol rövid 1—2 év alatt 3—6, javagy még több gazdatisztváltozás volt, nem kiván pályázni.** Cime: Virágh Gyula intéző, Nagytolditeszta, Andocs. 1001

Földmüvesiskolát kitünően végzett, tizenhatévi kitünő gyakorlati bizonyitványokkal rendelkező, 42 éves, nős, családos, felülvizsgálati uton fölmentett egyén azonnali belépésre megfelelő állást keres. Kisebb gazdaság önálló kezelésére is vállalkozik. Cime: Gazdatiszt, Losonc, Varga-u 1. 1014

Ispáni vagy munkafelügyelői állást keres nyugalmazott csendőr, 27 éves, teljesen munkaképes, gazdasági teendőkben teljesen jártas. Szives megkeresést kér Csapó István, Mezőcsát, Borsod m. 1012

Segédtisztnek ajánlkozik, hadmentes, izr., nőtlen 40 éves fiatal ember, ki 15 évig működött egy helyen. Szives megkereséseket a kiadóhivatal „Segédtiszt 1015" jelige alatt továbbit. 1015

Hadmentes, 29 éves, nős egyén segédtiszti állást keres lehetőleg azonnalra. Ajánlatokat a fizetési feltételek ismertetésével kér László Béla Pestszentlőrinc, Petőfi-u. 17. 1017

Gépészkovács, 41 éves, kiscsaládu, uradalomban tanult és mindig e téren működött, jó bizonyitványokkal rendelkezik, a gazdasági kovácsmunkán kivül érti a gazdasági szeszgyár, gőzeke, cséplők, kévekötőaratók, fűkaszáló- és vetőgépek, valamint benzinmotorok, telefon, vizvezeték és szivattyukutak jókarbantartását április 1-ére állást keres. Szives megkeresését kér feltételek és a fizetés megjelölésével Kiss Imre gépész, Jászkisér, J.-N.-K.-Szolnok m. 1013

Gazdatiszti állást keres 52 éves, izr., családtalan, magányos egyén, azonnali vagy későbbi belépésre. A gazdaságot önállóan óhajtja vezetni, annak minden ágában jártas, beszél magyarul, németül és tótul. Szives megkeresést kér „Gardász 1016" jelige alatt, a Köztelek utján. 1016

Április hó 1-étől egy nagyobb gazdaságba vagy uradalomba óhajt menni, ellenőri, ispáni vagy a könyveléshez értő egyén, ki eléggé jó kéz- és géprástudással irodai teendők elvégzésére is vállalkozna. Birja a magyar, német és tót nyelvet, 46 éves, katonamentes. Szives merkeresést kér Bikkal László, nyug. állami gazd. szaktanitó, jelenleg ispán, Nagyleheny, u. p. Üzbég, Nyitra m. 1020

Gépészi állást keres gazdaságba gőzekéhez, vagy traktorhoz, hadmentes, jó erőben levő egyén. Szives ajánlatokat kér Vaskovits József, Budapest, I., Alkotás-u. 34., földszint 8. 1019

Szabadságolt gőzekegépész, tanult kovács, éves állást keres, kinek több évi gyakorlata van a kettősrendszerü szántógépekről, érti az összes mezőgazdasági gépek szakszerü kezelését és javitását, jelenleg is nagyobb uradalomban mint vezetőgépész működik, képesitése van az összes gőz- és gázgépekről, továbbá az elektromosságról, melyekről jó bizonyitványokkal rendelkezik. Szives megkeresést kér a munkakör és fizetés megjelölésével „Erélyes 1027" jelige alatt a kiadóhivatalba. 1027

Nagyobb uradalmak figyelmébe. Gyümölcsészet terén egy kiváló 30 évi bő tapasztalattal biró szaktekintély, ki e téren a legmesszebbmenő igényeknek megfelel, egy országos hirü mintagyümölcsösnek és szőlőtelepnek létesitője, annak 16 éven át intézője volt, ily minőségben csakis nagyobb uradalomnál állandó állást keres, hol egy nagyszabásu modern gyümölcsös létesitése és kezelése egybekötve, nagyobb méhészet berendezésével lehetőségesvolna. Speciálitását képezi az alakfák és piramidák okszerü nevelése és kezelése. Leveleket a kiadóhivatal „Modern gyümölcsös 1028" jelige alatt továbbit. 1028

Gazdasági vagy malomfelügyelői állást keres molnár szakember, volt malomtulajdonos, esetleg vesz, bérel vagy társul vizimalomhoz. Részletes ajánlatokat kér Balog Antal Budabicske, Fejér m. 1029

Gyakorlati vizsgát tett 56 éves, 38 évi gyakorlattal biró róm. kath. vallásu, kiscsaládu gazdatiszt bármilyen állást keres. Állását rögtön elfoglalhatja. Cim: Sztruhala Sándor gazdatiszt. Sárospatak. 1028/a

Háztartásban kifogástalan, 30 éves jobb leány, takarékos, jó **gazdasasszony** ajánlkozik egy személyhez, vidékre. Tajnai Teruska, Budapest, I. ker., Orbánhegyi-ut 10/B. 1031

Számtartó, teljesen hadmentes, több évi gyakorlattal, nős, megfelelő állást keres. Szives megkeresést **„Törekvő 1049"** jeligére a kiadóhivatalba kéretnek. 1049

Fiatal, hadmentes gépészkovács éves állást keres mielőbbi belépésre, uradalomba. Miták Gáspár, Farkaspetőfalva, Zólyom m. Leveleket ajánlva kérek. 1052

Gépészi vagy gépészkovácsi állást keresek gazdaságban, 31 éves, ezideig hadmentes, kiscsaládos, fiatal ember vagyok, értem az összes gazdasági gépek kezelését és javitás t, valamint a villanyvilágitás kezelését és kisebb szerelését az összes gépekről vannak okmányaim. Szives megkeresést kérek G. Gy., VI., Szív-u. 3. sz. III. em. 29. 1050

Gépészkovács, 36 éves, hadmentes, több évi gyakorlattal, nagyobb uradalomba ajánlkozik. Cime: Árvai Gyula gépészkovács, Szentgyörgyvár, u. p. Alaópáhok, Zala m. 1053

Hadmentes, 35 éves, nős, földmivesiskolát végzett. 2½ évi gyakorlattal bir, április hó 1-ére ispáni állást keres, esetleg 4—500 holdas birtok önálló kezelését elvállalná. Szives megkeresést kér Szabó ispán, Petendpuszta, u. p. Mezőlak. 1054

Intéző és számtartói vagy **bizalmi** állást keres 30 éves gyakorlattal biró, 53 éves, izr., családos, munkabiró, fáradságot nem ismerő, reprezentáló és mérlegképes, intenziv gazdaságokban, a gazdaság összes ágazatainak — külső és belső teendőkben — jártasságot szerzett, tapasztalt gazda f. évi április 1. vagy későbbi belépéssel. Szives megkeresést **„Megbizható 1055"** jelige alatt a kiadóhivatal továbbit. 1055

58 éves, róm. kath., kiscsaládu, nős, 28 éve az ispáni állásban levő gazdatiszt, erős, egészséges. Állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 1068

Gazdatiszti állást keres, 45 éves, izr. vallásu, hadmentes egyén, több évi gyakorlattal, április végére. Szives megkeresés „Gazdatiszt, kishorgosi bérgazdaság" Horgos, Csongrád m. kéretik. 1057

Négy középiskolát végzett, irodai munkálatokban teljesen jártas, gazdasági gyakornok, nagyobb gazdaságban állást keres. Megkereséseket kér Rosenthal Jenő, Budapest, VI., Király-u. 87. III. em. 34. 1059

Teljesen hadmentes gépész, géplakatos, az összes gőzgépekről és motorokról vizsgázott kettősrendszerü gőzekékről és gazdasági gépekről hosszabb gyakorlattal rendelkezik. Állást keres. Szives megkeresést kér Zsiros Sándor gépész, Budapest, VIII., Kontiutca 44. f. 8. 1067

Gazdatiszt, intézői állást keres, bármikori belépésre, jelenlenleg is egy intenziven kezelt 3000 holdas gazdaságot 2 év óta önállóan kezel, katonaságtol birtokos által felmentve, állása felmondatlan. Cim a kiadóhivatalban **„K. Á. 1061"** jelige alatt. 1061

Házvezetőnői állást keres, mindenben tökéletes, 9 éves bizonyitványnyal, intelligens, 44 éves urnő, idősebb magányos urnál. Ajánlatok czimzendők Papp Gézánénak, a kiadóhivatalba. 1058

Április 1-re gépészi állást keresek gazdaságban, esetleg nagyobb malomban szüksémmel együtt, ki mint fütő vagy gépápoló vagy kovácssegéd alkalmaztatna. A gazdasági gépek javitását és kezelését, ugyszintén a kovács és lakatos munkákat értem, szonkivül nagyobb malmi és villanyvilágitási gyakorlattal birok és alacsony, magas nyomásu kondenzátoros, stabil (szelepes) vizsgával rendelkerem. Szives megkeresést üzem és fizetés megjelölésével kérek Lovas Ferenc gépész, u. p. Seprős, Arad m. 1060

Teljesen hadmentes, 29 éves, róm. kath. vallásu, nős, kiscsaládu, földmivesiskolát végzett, 5 éves gyakorlattal biró egyén, állást keres, azonnal vagy április 1-én való belépésre. Cime: Serge István gazdász, Csongrád, Andrásy Gyula-u. 28 sz. 1063

Intézői, vagy jobb ispáni állást keres, nős, keresztény, hadmentes gazdatiszt, ki a gazdaság és állattenyésztésl minden ágában ugyszintén cukorrépa és zöldség termelésben hosszu gyakorlattal bir és kereskedelmileg is képzett. Nyelvismeret magyar, német, román és szláv. Megkereséseket **„1062"** jelige alatt a kiadóhivatal továbbit. 1062

Állatok

BAUER B. GYULA
BERT ÉSZIZONÁNYOS
Budapest, VIII., Rezsédi-u. 10.
Telefonszám: JÓZSEF 21—78.
Sürgönycim: LUCULLUS Budapest.
Sovány és hizott
SERTÉSEKET
a legmagasabb áron értékesitek.
Szalonnamegrendeléseket lutányos árban eszközlök.

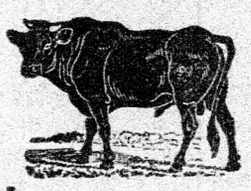

Vöröstarka tinó és üsző

teljes prima, 1—2, esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben **kapható olcsó áron.** Később ugyszintén **jármos és beállitási ökrök** szállitására vállal.

Kitünő friss fejőstehenek

előleges jelentés után nálam mindenkor megtekinthetők **kötelezettség nélkül.** Vevő tetszése szerint választ hat. 4735

Henrik Ignác Fia,
Nagyszentmihály, Vas megye.

Három drb négy éves tenyészmén eladó, 16 ököl magas, kettő fekete, az egyik barna szinü. Bővebbet: Ivanitza Sebestyén, Pancsova, Torontál megye. 779

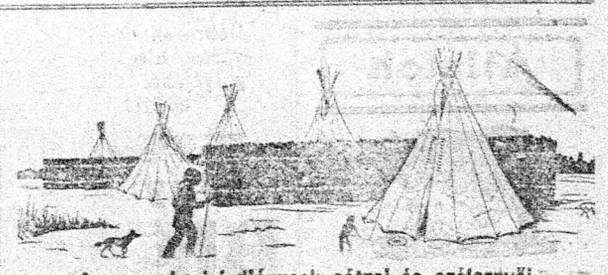

Az arapahoei indiánusok sátrai és szélernyői.

Körülbelül 6 év óta

alkalmazom a Thürpilt a legjobb eredménynyel. Mig azelőtt majdnem állandóan több borjum pusztult el vérhasban, a Thürpil előirásos használata óta egyetlen egyszer sem fordult elő elhullás. Ez egy kitünő szer, melyet minden gazdának készletben kellene tartani.
7336/II K., U.-ban.

Thürpil ára ½ doboz K. 3·50, ¼ doboz K. 1·80, kapható állatorvosoknál, gyógyszerészeknél és minden hasonló üzletben, vagy közvetlen a gyárban. A „Nützliche Winke für Tierzüchter" cimü brosura ingyen és bérmentve.

Cl. Lageman vegyészeti gyára, Aachen. Raktár Török József gyógyszertára, Budapest, VI., Király-u. 12.

Muraközi hidegvérü (nori) igás tenyészkancák, választott csikók és tenyészmének

vásárlásánál közvetlen a tenyésztőktől, segédkezésemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét, kivánatra szivesen küldöm. **Elsőrendü referenciák rendelkezésre állnak.**

Cimem:
IDŐSB HEINRICH MÓR
lóvásáriló ügynöksége
CSÁKTORNYA (Muraköz).
Törv. bejegyz. cég.
Sürgönycim:
Heinrich Senior, Csáktornya.
Interurban-Telefon: 33. szám.

Legelsőrendü **bonyhádi eredeti teheneket,** friss borjasokat, hasasokat s **tenyészbikákat** bármely időben, bármely mennyiségben különösen és legolcsóbb árakon szállit:

Flaschner S. Sándor
tehénkereskedő.
Törvényszékileg bejegyzett cég.
Levél- és sürgönycim:
Budapest, VII., Elemér-u. 17.
Telefon: József 38—06.
Istállók: Kispest, Üllői-ut 4.
Telefon: Kispest 32. (saját tel.)

PAJZS GYULA
orsz. törzskönyvezett
telivér szimmentáli
tenyészetében
4000-5000 liter
évi tejhozamu családokból származó
telivér bikák
vannak eladásra felállitva. A tehenészet törzsének évi átlagos tejhozama **3614 liter, 3·94% zsirtartalommal.** Az egyes anyaállatok tejhozamára, a zsirtartalomra és a takarmány értékesitésére vonatkozó, a fejérmegyei tejellenőrző egyesület által szolgáltatott adatok és zsirvizsgálatok rendelkezésre állanak. Vasut- és hajóállomás: **Rácalmás,** Fejér megye. 7137

Ponylovat vennék, hozzávaló kocsival és szerszámmal együtt. Cim a kiadóhivatalban megtudható. 889

Simmentáli fajta néhány darab tenyészüszöt esetleg hasas, fiatal teheneket vennék. Cim a kiadóhivatalban megtudható. 890

Eladó 100 drb márod-harmadfü tisztavérü számfölötti ramboulier, Schaumburg Lippe hercegi osztályozott tenyésztésü anyajuh. Bérgazdaság Ugles, vasut Dárda. 923

Eladó a nagyváradi lat. szert. püspökségnek patai gazdaságában (távbeszélő az intézői lakásban, vasutállomás, posta, távirda, Nagyszalonta) 70 darab 4 éves 1-sö minőségü, darabonként körülbelül 6 métermázsa sulyu, befogni vagy hizlalni való, kiváló jó kondicióban lévő tarka tinó. Vevői előzetes értesitésére kocsi várja a félórányira fekvő Nagyszalonta vasutállomáson. 3969

ZSÁK- ÉS PONYVA-GYÁR,
fehéritő, kikészitő és impregnáló gyár.
Mechanikai szövőde.
Salgó és László, Budapest.
Gyárak: Óbuda és Albertfalva.
Raktár: V., Arany-János-utca 11. és 12. sz.
Iroda: V., Nádor-utca 20. szám.
Telefonszámok: 160—82, 163—16.
Sürgönycim: Maxalgó Budapest.

„HIRDETÉSEK" folytatása az 391. oldalon.

MUNKÁS ÉS FOGOLY
SZALMAZSÁK, FEJVÁNKOS, LEPEDŐ, POKRÓC
NAGEL ADOLF, zsák- és ponyvagyár,
Telefon: 35-92, 80-82, 104-10. **Budapest, V., Arany-János-u. 10.** :: Táviratcim: NAGELA. ::

Bérszántást vállal
Szolinszky Jenő
mérnök
bérszántó-vállalata
Budapest,
VII., Damjanich-utca 32. *Telefon: 116—50.*
8133

Mivel élelmezi gazdasági munkásait és hadifoglyait?
Kisérelje meg az általunk Ia szavatolt tiszta szinhusból készült:
Kétszer füstölt száraz kolbász kilogrammonként 4·60 korona, Ia szalámi kilogrammonként 6 kor., pácolt, kétszer füstölt száraz hus kilogrammonként 6 kor.
Próbarendeléseket 5 kilogrammos csomagokban, 1·45 korona költség felszámitásával utánvét, vagy az összeg előzetes beküldése mellett eszközlünk.
„Hungária" Lóhuscsarnok, Szalámi és Hentesárugyár R.-T., Kolozsvár, Malom-utca. 8175

CIROKVETŐMAGOT AJÁNL gazdáknak
SCHWARCZ LAJOS 8285 seprőgyáros, **Sárvár**, Vas m.

SZABADY KÁROLY magánmérnök, építési vállalkozó
BUDAPEST, VII. KERÜLET, ILKA-UTCA 26. SZÁM.
VÁLLAL:
Gazdasági, erdei és mezei vasutak tervezését, nyomjelzését és építését, valamint mindennemű mérnöki munkákat. 8342

GŐZEKÉK-HEZ GÉPOLAJ, HENGEROLAJ
legjobb minőségben, jutányos, szolid áron, továbbá
gőzekekötelek,
géptömitőanyag, ruggyantatömlők raktárról állandóan kaphatók
8156
Molnár és Pintér-nél
Budapest, V., Árpád-utca 4. sz.

ELADÓ FÜMAGVAK.
900 kg. **Dactylis glomerata** (csomós ebir) **à 4 korona,** 300 kg. **Lolium perenne tenue** (Pacey-féle angol perje) **à 5 korona** kilogrammonként előzetes készpénzfizetés mellett vevő zsákjaiban **Türje** állomáson feladva. Mindkétféle mag 1916. évi termés. Megrendeléseket elfogad, mig a készlet tart, az **Uradalmi intézőség, Türje** (Zala vármegye).
8350

Fabakancsot, facipőt, fapapucsot

bőr felsőrészszel,
gyártja az
„Unio" cipő- és papucsgyár, Budapest, VII., Dohány-utca 1[illegible]. szám.
Telefon: 93-75. 8232

Egy- és többvasu acélekék, rét- és szántóboronák, rugósfogas porhanyitóeszközök, 6-vasu és 8-vasu kultivátorok, Columbia kultivátorok, különféle lókapák, Hermann- és Rohr-féle kapálók,
„MOSONI DRILL" ÉS VERA II" sorvetőgépek.
8154
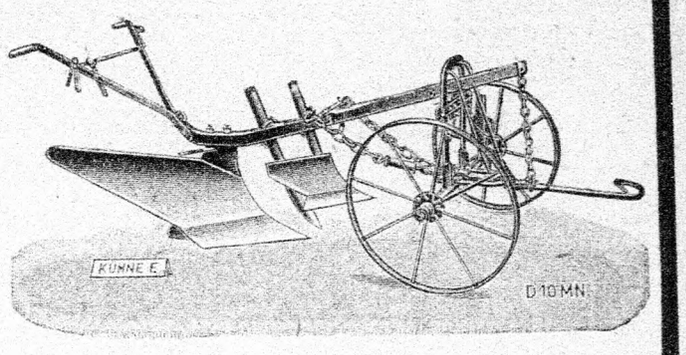

Burgonyalyukgató- és takarógépek.
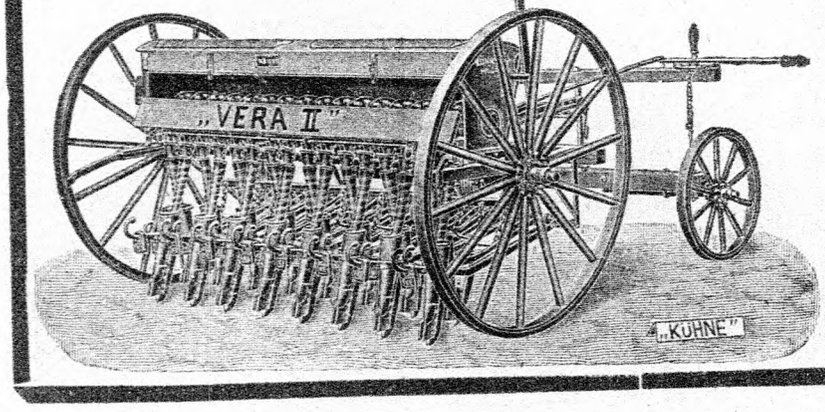

„KÜHNE" Mezőgazdasági Gépgyár R.-T. Mosonban.
Főraktár: **Budapest,** VI. ker., Vilmos-császár-ut 59. szám.
Fiókraktárak: **Debrecen, Temesvár, Kaposvár, Szabadka.**

Betöltendő állás

Bognármester gazdaságomba konvencióra azonnali belépésre felfogadok. Részére megegyezés szerint tisztességes bérfizetése és jó hely biztosítva lesz. Tehén- és sertéstartás. Cim: **Faragó József birtokos, Dörypatlan**, u. p. **Zomba**, Tolna m. 1061

Állást keresők

Váradi **Szabó János**, a csorvási uradalom nyugalmazott tiszttartója, a **mezőgazdaság** körébe vágó s főleg a **többtermelést** érdeklő kérdésekben: **szakszerű gyakorlati** felvilágosító **tanácsokkal** szolgál, valamint egyéb **bizalmas jellegü** munkák végzésére szerény, de méltányos elismerés ellenében vállalkozik, Debrecen, Egyház-tér 11. 987

Intéző, **birtokátadás** folytán április 1-re eteteleg azonnal állást elfogad **32 évi gyakorlattal,** nagy jártassággal bir a gazdaság minden ágában, **kitünő bizonyitványokkal** rendelkezik, gyakorlati vizsgát tett, 53 éves, izr., nős, kiscsaládu. Szives megkereséseket a kiadóhivatal **„Intéző 824“** jelige alatt továbbit. 824

Gyakorlati **intéző** állandó állást keres 45 éves, kath. vallásu, nős, kiscsaládu, intelligens, jó megjelenésü, felmentett. Erélyes, **gyakorlatilag és kereskedelmileg képzett,** állattenyésztés, hizlalas, ménes, marha- és sertéstenyésztésben jártas. Jelenleg 3000 kat. holdas, igen belterjes gazdaságot kezal ideiglenes állásban 2 év óta. **Tejgazdaságnál 10 évig működött.** Állást bármikor elfoglalhat. Bemutatkozásra saját költségén utazik. Cim a kiadóhivatalban. 714

Intéző, **jelenleg felmondatlan állásban 25 évi gyakorlattal, május elsejeréállását változtatni óhajtja. Dohány-, cukerrépatermelésben tehenészet, hizlalás, sertés- és egyéb jószágtenyésztés, valamint a gazdaság minden ágában teljesen jártas, különböző jószág bevásárlásában is nagy tapasztalatai vannak Cim a kiadóhivatalban.** 549

Kitünő bizonyitványokkal és referenciákkal rendelkező okleveles nyugdijas gazdatiszt, nagyobb gazdaság önálló vezetésére, mérsékelt igények mellett ajánlkozik a bekövetkező tavaszi idényre. Tudakozódásokat „ABC 150“ jeligén a kiadóhivatal továbbit. 150

Gazdatiszti **állást keres április 1-re nős, kiscsaládu. 30 évi gyakorlattal biró és a gazdaság minden ágában jártas gazdatiszt. Szives megkeresést „Bihar 550“ jel alatt a kiadóhivatalba kér.** 550

Pénztárnoki, könyvelői, titkári, vagy jobb segédtiszti állást keres április 1-re hadmentes, izr. vallásu fiatalember. Fentiekben hét évi szeszgyár- és gazdaságban szerzett gyakorlata van. Szives megkeresések **„Föltétlen megbizható 634“** jeligére a kiadóhivatalba küldendők. 1039

Okleveles gazda 25 évi gyakorlattal, keresztény, jelenleg 4000 holdas belterjes uradalom önálló vezetője felmondatlan állásban, állását változtatni óhajtaná tulajdonosváltozás miatt. Cim: Hatvan, poste restante 50. 719

Április 1-i belépésre botoesipáni, munkafelügyelői, vagy segédraktárnoki állást keres 39 éves, róm. katholikus, nőtlen, magyar és szláv nyelvet beszélő, ezen háboru alatt csendőrségtől nyugdijazott és mindennemü katonai szolgálat alól felmentett, erőteljes, megbizható és józanéletü egyén, földmivelés és az irodai munkálatok körül tapasztalatai vannak. Szives megkeresést zárt borítékban Czverenkár Márton, cukorgyár, Nagyszombat, Pozsony megye cim alatt kér. 638

Mükertész, nőtlen, 46 éves, katonamentes, állást keres. A kertészet összes ágaiban jártas. Valkó József kertész, u. p. Zsolna, Cellulose. 769

Szeszgyárvezető, minden tekintetben megbizható, csak állandó állást keres. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek **„Szorgalmas 735“** jeligén. 736

Csak állandó helyre gazdatiszti állást keres április, vagy későbbi belépésre, földmivesiskolai végzettséggel hosszab gyakorlattal, róm. kath. vallásu, 28 éves, egyén. Katonaságtól jobb lább lövés miatt 30% rokkantságot kap. Szives megkereséseket kér a fizetés megjelölésével Rajj Ferenc, uradalom Káptalanfa, Zala m. 736

Főgépészi **állást keres egy 57éves szakképzett** gépész, 1917. április 1-ére, esetleg korábbi belépésre is. Gyakorlata van a szántó-, cséplő-, aratógépek, szivógáz- és benzinmotorok és malomkezelésben, villanyszerelésben, ugyszintén ért az esztergályozáshoz, rézöntéshez és bádogosmunkákhoz. Megkeresést kér: Főgépész, Esztár, Nagytanya, Bihar m. 739

Intéző, hitbizományi bérurada- lomban felmondatlan állásban, április, esetleg május elsejére állását változtatni óhajtja. Ötven éves, erőteljes, keresztény, kiscsaládu, okleveles igazi gazda ember, bő tapasztalatokkal és nagy ismerettekkel, önálló kezelői, gazdatiszti állást keres. Kivánatra utiköltsége megtérítése esetén személyesen bemutatkozik. Cim a kiadóhivatalban. 791

Gazdasági **akadémiát** végzett okleveles gazda, szakirodalom terén is működött, megfelelő praxissal rendelkezik, **jelenleg több ezer holdas birtok felügyeletét gyakorolja,** megfelelő állást keres. Kivánatra hajlandó nagyobb, esetleg **ötvenezer** korona **óvadékot is letenni.** vállalna Budapesten **házgondnokságot,** vagy **megfelelő bizalmi állást.** Szives megkeresések a kiadóba kéretnek 795

Uradalmi **felügyelői** állást keres korosabb, de jó erőben levő gazdatiszt, utóbbi időben volt katasztrális becslőbiztos, aki hosszabb időn át nagy uradalmakban működött. Érti a gazdaság minden ágát, nagy tapasztalata van a gazdaság célszerü és hasznot hozó beosztása körül. Cim a kiadóhivatalban. 813

Volt földbirtokos és földbérlő, 62 éves, róm. kath., erős, egészséges, kinek gyermekkora óta szerzett tapasztalata és gyakorlata van állást keres. Elfogadja kisebb birtok, önálló birtok vezetését, hol nem okleveles, de minden tekintetben megbizható, gyakorlott emberre van szükség. Szives megkeresést kér Bopkó Elek Alberti-Irsa, Dános puszta, Pest m. 818

Szeszgyárvezető-gépész, 8 évi gyakorlattal, összes gépészi, motorjármü, gyenge- és erősáramu elektrotechnikai gyakorlati vizsgákkal, magyar, osztrák és német vitézségi kitüntetésekkel bir, 3 nyelvet beszél, oly nagyobb uradalomban keres állást, hol ujabban felmentetnek. Megkereséseket szeszgyárvezető 871 jeligére a kiadóhivatal továbbit. 871

Mükertész, 41 éves, hadmentes, ki a kertészet és a szőlészet összes ágaiban jártas, elsőrendü bizonyitványnyal rendelkezik április 1-re állást keres. Megkereséseket a kiadóhivatal „P. A. 825“ jelige alatt továbbit. 825

Gőzekegépészi, vagy mint gazdasági gépész állást keres bármikori belépésre, a gőzeke, valamint a gazdaságban előfordulható összes gépek kezelését és javitását szakszerüen értő egyén. Szives megkereséseket kér Bicző Lajos gépész, Pacsér, Bács m. 870

Földmives- és 4 középiskolát kitünő sikerrel végzett és a debreceni m. kir. g zd. akadémián 1 évig működött 30 éves, nős, keresztény fiatal ember, jelenleg a vácz adóhivatalban működik, ispáni, vagy ehhez hasonló állást keres szezonnali belépésre. Cim: Vass Mihály, Temesvár Józsefváros, Mezősor 13/b. 872

Éves állást keresek azonnali belépésre, vagy április elsejére, mint gépészkovács uradalomba, vagy gyárba. Cim: Sztányi Gyula gépészkovács, szolnoki cukorgyár, ajtó 11. 873

Ajánlkozik egy 55 éves önálló iparos (asztalos), erdőőrnek, csésznek, vagy ehhez hasonló állásba, teljesen hadmentes. Szives megkeresések Figler Ferenc, Nagylapás, Nyitra megye. 875

Földmivesiskolát végzett 34 éves, róm. kath. vallásu, nős, kiscsaládu, a gazdaság minden ágában teljesen jártas, megbizható, r unkaképes rokkant őrmester, képzettségének megfelelő állást keres, Egy kisebb gazdaság önálló vezetését elvállalja. Állását azonnal elfoglalhatja. Szives megkeresését kér fizetés megjelölésével Ficzere Péter, Pusztaszentbenedek, u. p. Gyula. 877

Gazdasági **szaktanitóképzőt** kitünően végzett hadmentes egyén, nagyobb uradalomban intézői vagy kerületi tiszti állást keres, hol jövőjét megalapithatja. 2½ éve vezet önálló uradalmat. A gazdaság minden ágában, ugyszintén az irodai teendőkben teljes jártassággal bir. Szives megkeresését „Önálló 879“ jelige alatt a kiadóhivatal továbbit, 879

Gőzekegépész, nagy gyakorlattal biró, kétgéprendszerü, Fowler-féle, valamint egygépes Hofherr és Schrantz-féle Cassali és szintén egygépes MacLaren gőzekéhez ajánlkozik 37 éves, józan, kiscsaládu mezőgazdasági gépész, szerény fizetési föltételekkel, jelenleg katona, 20 hónapig fel volt mentve, mint gőzeke- és gazdasági gépész, elsőrendü munkaerő. Szives megkereséseket ajánlott levélben kér Árvai Sándor tüzér, K. u. k. Geb.-Art. Reg. Nr. 20. Ersatzbatterie, Kassa. 876

Gépész vagyok, fiam kitünő kovács, másik fiam 2 éves tanonc április 24-ére hasonló állást keresünk. Szives megkeresést kérünk a fizetés megjelölésével a kiadóhivatalba. 899

Hadmentes, 24 éves, nőtlen, izraelita vallásu fiatalember májushó 1-re állást változtatna. Jelenleg 2000 holdas gazdaságban mint gazdasági kulcsár van alkalmazva. Szives megkeresést kér Czapper Ferencz s.-tiszt, Tiszaföldvár, Pta-őszénhalmi gazdaság. 909

Koránkelő, erélyes, vaskorgalmu és **minden tekintetben megbizható, okleveles, hadmentes gazdatiszt,** a legjobb bizonyitványokkal és referenciával, lehetőleg mielőbbi belépésre nős állást keres. **Beszél magyarul és németül. számadások vezetésében kiváló erő.** Levélbeli megkeresések „Somogy-Tolnavidéki 902“ cimre a kiadóhivatalba kéretnek. Meghivásra vasuti félköltség ellenében megjelenik. 902

Folyóvizmenti **földbirtok kezelésére,** kisebb fizetés és % részesedés mellett ajánlkozik 18 éves, kiváló gyakorlattal rendelkező okl. gazdatiszt. **A birtok tiszta jövedelmét az arra alkalmas területeknek az öntözésre való fokozatos átrendezésével,** a zöldségfélék, a dinnye- és a tengerifermelésnek nagyobb mérvü felkarolásával konzervtelep és esetleg a téglagyártás felállításával, évről-évre tetemesen **50—100%-ra emelem.** Szives megkereséseket a kiadóhivatal **„Folyóparti modern gazda 903“** jelige alatt továbbit. 903

Főgépész, 52 éves, erőteljes, ki hosszabb ideig volt nagyobb uradalmakban gőzeke és gazdasági gépeknél alkalmazva, állást keres. Jó bizonyitványokkal rendelkezik. Horváth J. gépész, Berényi-ut 18, Békés. 900

Bognár, rokkant katona, nős, beszél magyar, német és vend nyelven, erdősi vagy kulcsári állást is elfogad április 24-re. Horváth Alajos, Borhida, u. p. Ferenclak, Vas m. 935

Intelligens urileány társalkodónőnek, esetleg titkárnőnek elmenne magányos urnőhöz, pusztára vagy falura is. A házi dolgokban szivesen segédkezik. Cim a kiadóhivatalban. 929

Önálló **intézői állást keres egy felső gazdasági tanintézetet végzett, keresztény, családos, megbizható, a gazdálkodás minden terén tapasztalt 30 évi gyakorlattal rendelkező, a magyar és német nyelvet szóban és irásban, a tót nyelvet szóban biró gazdász. Ajánlatokat kér „W. J. 930“ jelige alatt a kiadóhivatal utján.** 930

Önálló rendelkező izraelita gazdatiszt, ki a gazdaság minden ágazatában és irodai teendőkben jártas, jelenleg 1500 holdon önállóan gazdálkodik, mielőbbi belépésre állást keres. Szives megkeresések Freund Jakab, Pta-Dávod, u. p. Böhönye, küldendők. 932

Ispáni vagy **kulcsári** állást keres 50 éves, hadmentes gazdász, ki 20 év óta egy helyen mint ispán működött és a gazdaság, valamint a hizlalás minden ágában alapos gyakorlattal bir, ugyszintén cséplőgép kezelését is vállalja. Szives megkeresések Bergl Mór, Apostag cimre kéretnek. 933

Bognár, 56 éves, állást keres április 24-re. Cime a kiadóhivatalban. 934

Önálló **kezelőtiszti állást keresek március havi belépésre, okleveles, hadmentes vagyok, jelesen végeztem,** kitünő szolgálati bizonyitványaim huzamosabb időről igazolják kifogástalan működésemet. Cim a kiadóhivatalban. 907

Kertész, 50 éves, hadmentes, kis családu, ki a konyhakertészet összes ágaiban jártas, április 1-re uradalomban állást keres. Szives megkeresést fizetésmegjelöléssel kér Zsolnai György Szőllőgyáli bérgazdaság, Gyál puszta (Pest megye). 940

Gazdatiszt özvegye, 45 éves, házvezetőnői, felügyelőnői állást keres. Városi, falusi háztartás minden ágában jártas. Özv. Áry Lajosné, gróf Szapáry uradalom, Nyirábrány, Szabolcs m. 915

Gazdasági intézői vagy ispáni állást keres 30 éves, nős, családos, főimentett egyén, gazdasági iskolai végzettséggel 10 évi gazdasági bő tapasztalattal, jelenleg 1700 holdas birtok és pénztár kezelője, április vagy május hó 1-re. Szives megkereséseket kér zárt levélben fizetési feltételekkel Uray, kasznár, Tiszatardos, u. p. Tiszaladány, Szabolcs m. 916

Felsőmagyarországi intenziv gazdaságban alkalmazott 35 éves gyakorlattal biró izr. vallásu, nős gazdatiszt, aki szabadraktárral biró szeszgyárat is kezel, hajlandó egy hasonló gazdaságban gazdatiszti állást vállalni. Ajánlatok St. L. alatt Csataj, p. Báhony, Pozsony megye küldendők. 914

Földmives és sárvári tejgazdasági iskolát végzett, 46 éves, róm. kath. vallásu egyén, 28 évi gyakorlattal, jelenleg a legelső cukorgyári gazdaságban van alkalmazva mint felügyelő ispán, Vas megye, Szombathely, Sarvár vidékére, április elsejére ispáni állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 913

Szakértelmes, elismerő, bizonyitványokkal rendelkező, középkoru, családos egyén, ki kétezer holdas birtokot 18 éven át önállóan kezelt, utóbbi években haszonbérlettel foglalkozott, ajánlkozik gazdaság vezetésére. Szives értesitést kér Kökényesy Endre, Debrecen, Nyomtató-utca 12. 917

Hosszabb gyakorlattal biró **gőzekegépész** április elsejére állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 918

Állást keres bármikori belépésre, katonai szolgálat alól bizonytalan időre felmentett, a debreceni m. kir. felsőbb tanintézetet jó sikerrel végzett, keresztény, okl. gazdatiszt, 43 éves, 22 évi széleskörü gyakorlati ismerettel, melyről kitünő eredeti bizonyitványnyal rendelkezik, hirneves és igen belterjes nagy uradalmakban mint segédkezelő és önálló bizalmi tiszt volt alkalmazva, széleskörü tapasztalata van birtokátadásban és átvételben, a legmagasabb igényeknek megfelelően való birtokberendezésben és mostoha viszonyok közt lévő birtok jövedelmezően való berendezésében. Közigazgatás, adóügyek, adóelengedésekben, jég- és tüzkárbiztositásban. Önálló számadás és levelezésben. Lefejésre és tenyésztésre berendezett tehenészetben, marhahizlalás, ló-, sertéstenyésztés, szeszgyárfelállitás, téglaégetés, gazdasági épületek praktikus felépitésében és célszerü berendezésében, gőzeke-, motoreszántás, mezei vasut, vándormunkások beszerzésében, cukorrépa termesztése, átadása és hulladékainak értékesitésében, az összes gazd és kereskedelmi növények termesztésében s mütrágyázásában, gabonaeladás, tenyész- és igásállatok bevásárlásában. Cim: Kabos Miklós uradalmi intéző, Obánya, u. p. Zirc, Veszprém m. 928

Kertészi állást keres 59 éves, nős, gyermektelen, szakképzett kertész, ki a diszkertészetben, parkirozásban, gyümölcs, konyhakertészetben és szőlőmüvelésben, kereskedelmi rózsatenyésztésben teljesen jártas. Cim a kiadóhivatalban. 912

Gépész, fiatal, szakképzett, érti eke és az összes gazdasági gépek javitását és kezelését, esztergályozást és rézöntést, szeszgyár kezelését, azonnali állást keres. Cime: Komma József, Fegyvernek, Szapárfalu. 927

Segédtiszti állást keres fiatal, erélyes, ambiciós gazda, 4 éves praksszissal. Mint segédszolgálatos azonnal felmenthető. Cime Wiener Béla, Sátoraljaujhely, Posterestante. 952

Majorosgazda vagy botosispáni állást keres április 1. vagy azonnali belépésre, teljesen megbizható, józan, szorgalmas és koránkelő, fáradságot nem ismerő, 54 éves, nős, kiscsaládu egyén, ki az összes mezőgazdasági ágazatokban nagy jártassággal bir, hosszabb időn át nagyobb grófi uradalomban mint gazda szolgált, amit fényes igazolványnyal bizonyit. Cim: Bagi Lajos, Rétutca 2., Losonc, Nógrád megye. 951

Gazdasági ispáni állást keres 53 éves, izr. vall. egyén, kisebb vagy nagyobb gazdaságban. Az állást bármikor betölthetni. Szives megkeresést kér Bervald Salamon, Ákos, Szilágy megye. 954

Egy 17 éves, négy közép- és egy felső kereskedelmi iskolát végzett ifju, nagyobb uradalomban gyakornoknak elmenne. Cim: Grünfeld Dénes, Nagykanizsa, Báthory-u. 18. 958

Számtartói állást keres gazdasági szakképzettséggel és több évi irodai gyakorlattal biró, 30 éves, nős, hadmentes, önálló mérlegképes számtartó. Cim a kiadóhivatalban. 955

Mükertész, 46 éves, nős, értí a kertészet összes ágait, nagybani zöldségtermelést, szőlőkezelést, kisebb gazdaság vezetését is, oly állást elfogadna bármikori belépéssel, ahol őt felmentetnék, mint segédszolgálatos népfölkelő szolgál. Szives megkeresést „Ottinger 988“ jeligére a kiadóhivatal továbbit. 988

Tiszttartóné háztartásban, gazdaságban perfekt, ajánlkozik urhoz, urnőhöz. Szives megkeresések kér Wacky Rezsőné, Rákóczi-ut 53., földsz. S. 989

Gazdatiszt 37 éves, kiscsaládu keresztény, nem okleves 16 évi gyakorlattal, magyar, német, szerb és román nyelveket szóban birja, jó bizonyitványokkal, józan, egészséges, jelenleg egy 3000 holdas birtokot önálló n kezel, március 31-ig felmentve, ha felmentése továbbra is érvényesülhet, ugy állást keres. Szives megkereséseket a fizetés megjelölésével kér Burok Ferenc Nagymutnok, u. p. Kazarán. 990

Segédtiszti állást keres mielőbbi belépésre egy hadmentes, nőtlen fiatalember. Cim: Klein Bertalan Tiszasalamon, u. p. Záhony 991

GŐZEKE-BÉRSZÁNTÁS!

Nagyobb területek szántását, mélyrigolirozását, szőlő- és gyümölcstelepitéshez, valamint gyöptörést tavaszra és őszre elvállal

IZERI IZSÁK GYULA GŐZSZÁNTÁSI VÁLLALATA,

BUDAPEST—KELENFÖLD. ◆ TELEFON: 42—50.

A szántás eredeti FOWLER-féle géppel történik. 6178

A 34 év óta :: fennálló :: **Fischer J.** :: cég :: **ZSÁK ÉS PONYVA GYÁRA BUDAPEST, NÁDOR-U. 31 33,** egyike az ország legmegbizhatóbb beszerzési forrásainak. **PONYVAKOLCSONZŐ-VÁLLALAT.** 7106 **Szalmazsákok, Fejpárnák, Pokrócok** foglyok részére

„KISHIRDETÉSEK“ folytatása az 392. oldalon.

KISHIRDETÉSI ÁR: Minden szó egyszeri beiktatása 10 fillér, vastagabb betűvel 20 fillér. A legkisebb hirdetési díj 15 szóig 2 Korona.

Csak olyan levelekre válaszolunk, melyekhez válaszbélyeg vagy levelezőlap van mellékelve.

KISHIRDETÉSEK

KISHIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK

Kishirdetések után támlapot nem küldünk

ÁLLÁSKERESŐK KISHIRDETÉSI ÁRA: Minden szó egyszeri beiktatása 6 fill., vastagabb betűvel 12 fillér. A legkisebb hirdetési díj 20 szóig 1 Korona 50 fill.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csakis a munkaadó birtokos v. bérlő címének kitételével közlünk.

Földbirtokosok figyelmébe.
Díjmentes állásközvetítés
A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete (Budapest, IX., Ülői-út 25. sz.) felhívja a **t. birtokos és bérlő** urak figyelmét
ÁLLÁST KÖZVETITŐ OSZTÁLYÁRA,
hol gazdatisztek a legkülönbözőbb állásokra elő vannak jegyezve.
Az állásközvetítés **teljesen díjmentes. — Megkeresés esetén az egyesület igazgatósága a betöltendő állásra megfelelő gazdatisztet ajánl s a tulajdonosnak az illetők bizonyítványmásolatait és eddigi működésükre vonatkozó adatokat megküldi.**
Tiszteletteljel **felkérjük a t. birtokos és bérlő urakat,** hogy **gazdatiszti állások betöltése esetén alulirott egyesület állásközvetítő osztályát igénybe venni szíveskedjenek.**
A M. Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete Elnöksége.

Gazdaságok folyó évi adóköteles jövedelmének kiszámitását és az erre alkalmas pénztári főkönyv rendszeres vezetését jutányos feltételek mellett elvállalja **Matiaszkovszky Tádé,** Budapest, IX., Rimete-u. 26. sz. I. emelet. 9. ajtó

Barta Gyula uradalmi kasznár ur, előbb Lázonyban, **kéretik jelenlegi címét velünk közölni. Pusztaperváti ménespénztár, Budapest, V., Kálmán-utca 16.** 859

Betöltendő állás

Intéző- gazdatisztet keresünk mielőbbi belépésre 2000 holdasbérgazdaságunkba. Csakis nagyobb gyakorlattal biró intelligens gazdák ajánlatát kérjük bizonyitványmásolatokkal, melyek vissza nem küldetnek. Fizetés megegyezés szerint. Cim: **Hönig Jakab és József, Erzsébetpuszta, u. p. Baranyaselye.** 888

Ispán vagy gazda több évi gyakorlattal felvétetik 1917. április 24-re. Bizonyitványmásolatok és ajánlatok **Fekete Ernő gigei bérgazdasága,** posta **Kadarkut** cimre küldendők. 522

Gépész, ki a gazdasági gépek kezelésében jártas és benzinmotoros szántógéppel már dolgozott, konvenczióra azonnal felvétetik **Fekete Ernő gigei bérgazdaságába,** posta **Kadarkut.** 523

Gyakorlott ispán kerestetik 60 korona havi fizetéssel, teljes ellátással és két borjutartással. Bővebbet **gróf Bethlen Ádám bonyhai intézőségénél, Bonyha,** Kisküküllő m. 607

Főgépész kerestetik mielőbb, Hik Fowler-gőzekéhez s az összes gazdasági gépek javításához értenek, küldjék ajánlatukat fizetési igény s bizonyitványmásolatokkal Bérgazdaság Terebesd, Böhönye, Somogy megye. 771

Gazdatisztet, vagy jobb ispánt, hosszabb gyakorlattal keresünk muthi 2000 holdas gazdaságunk részére. Ajánlatok bizonyitványmásolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, **Strasser Jónás, Budapest,** V., Mérleg-utca 2., intézendők. 820

Vám-i (fejérmegyei) gazdaságunkba, mielőbbi belépésre gyakorlott magtárost keresek. Ajánlatok gazd. központi irodánkhoz intézendők. személyes bemutatkozás d. e. 10—12 közt ugyanott **Budapest, Nádor-utca 17. Strasser Vilmos Lajos és Róbert.** 823

Gépészkovács, ki a gazdasági gépek kezelését érti, április 1-ére kerestetik. **Brack Ödön, Deberesényi Gazdaságába** Nógrád megye. 775

Gazdasági akadémiát, vagy iskolát végzett, hosszabb gyakorlattal biró nőtlen gazdatiszt kerestetik. Ajánlatok **Richter Frigyes Szend,** Komárom megye küldendők. 842

Majorgazda kerestetik azonnali belépésre, **Brack Ödön, Deberesányi gazdaságába,** Nógrádmegye. 774

Irnok, nős, ki földmivesiskolát végzett s ilyen állásban már megfelelő gyakorlata van, hadmentes kerestetik 1917. év április 1-én való belépéssel. Évi fizetése 600 korona, 18 hektoliter buza, 8 hektoliter árpa, 800 □ öl tengerifold, 1 tehéntartás s egyéb apróságok. Pályázatok bizonyitványmásolatokkal, melyek nem küldetnek vissza, **Schreiber testvérek, Homok,** J.-N.-K. Szolnok m. küldendők. 821

Báró Haupt-Stummer Lipót tavarnoki uradalmában két botosispáni állás betöltendő. Gyakorlattal biró és földmivesiskolát végzett egyének, esetleg rokkant katonák is, előnyben részesülnek; tót nyelv ismerete megkivántatik. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével **Skoluda Rezső** gazdasági főintéző, **Nagytapolcsány** cimre intézendők. 843

Önálló könyvelő, mérlegképes aki a kettős könyvvitelben és gépirásban teljes jártassággal bir, rögtöni belépésre kerestetik. A magyar és német nyelv tudása szóban és irásban megköveteltetik. Ki valamely szláv nyelvet bir, előnyben részesül. Ajánlatok **Józsagigazgatóság, Novimarof** (Horvátország) cimre intézendők. 847

Keresek hadmentes, nős, kis családu, szerényigényü, szorgalmas, józan, megbizható, a gazdaság minden ágában jártas botosispánt, április 1 re való belépéssel. **Hoffmann Jenő, Bánk,** Nógrád m. 848

Stock szántómotorhoz, vezetésében és kezelésében gyakorlott gépész kerestetik **Köleshalmi gazdaságba,** u. p. **Dévaványa.** 849

Vincellér, ki egyszersmind a gyümölcs- és főzelékkertészethez ért, egész évi állásra felvétetik. Ajánlatok fizetési igényekkel küldendők **Csatárlmajor, Földszigeti gazdaság** cimre. 852

Gépészkovács kerestetik április 24-iki belépéssel a palini gazdaság részére. Ajánlatok az **intézőség cimére küldendők.** 851

Gazdasági segédtiszt kerestetik mielőbbi belépésre, méltóságos Földváry Valerie urnő öttevényi gazdaságába. Pályázhatnak akadémiát, vagy tanintézetet végzett némi gyakorlattal biró nőtlen egyének. Javadalmazás havi egyaszáz korona, teljes ellátás, mosás és ágynemün kivül. Ajánlatok a **gazdaság intézőségéhez, Öttevény,** Győr m. küldendők. 854

Segédtiszt, nőtlen, feltétlen jó irással, aki középiskolát végzett és a magyar és német nyelvet szóban és irásban birja, azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok mindkét nyelvben és bizonyitványmásolatokkal **Müller Adolf bérgazdasága, Szene,** Pozsony m., cimére intézendők. 855

Ispánt keresek, nős, kis családut, április 1-re, lehetőleg nagyobb, intenziv homoki gyakorlattal, a gazdaság minden terén jártassággal birót. Bizonyitványmásolatait, fizetési igényeikkel ellátott ajánlataik, melyek vissza nem küldetnek, bekűldendők **Kisborgosi bérgazdasághoz, Horgos.** 856

Segédtiszt március havi belépésre kerestetik. Irodai és külső gazdasági teendők végzésére megbizható szorgalmas egyének pályázatukat küldjék **Fábiánsebestyéni uradalom Fábián,** Csongrád megye cimére. 858

Házvezetőnő, középkoru, ki jól főz és kis háztartásomban minden munkát végez, azonnali alkalmazást nyer. Fizetés érdem szerint. **Halász Géza, Pincehely.** 857

Kezelőtiszt kerestetik 5000 holdas gazdaság 3000 holdas majorjába. Megfelelő gyakorlattal birók bizonyitványmásolatokkal felszerelt ajánlataikat küldjék a következő cimre: **Polgár János, Budapest, V., József-tér 12.** 882

Azonnali belépéssel kerestetik egy botosispán, esetleg nőtlen. **Schmidlinger Jenő paládiai gazdaságában,** Postafiók **Szolnok.** 883

Ispán, ki bő tapasztalatokkal rendelkezik, korán kelő, hosszabb gyakorlata van, szonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok bizonyitványmásolatokkal szerelendők fel, melyek vissza nem küldetnek. **Táplány,** u. p. **Győr.** 885

Gazdatiszt, hadmentes, keresztény, óvadékképes, ki az egyszerű számvitelben jártas és hosszabb gyakorlattal bir, kerestetik 950 holdas hevesmegyei sik fekvésű gazdaságba, április hó 1-i belépésre. Pályázatok bizonyitványmásolatokkal, melyek nem küldetnek vissza, intézendők: **özv. Gosztony Kálmánné** földbirtokos cimére, **Budapest, VIII. ker., József-körut 63.** 884

Béresgazdát keresünk azonnali belépésre. Fizetése 240 K, 400 kgr. buza, 800 kgr. rozs, 300 kgr. árpa, 22 kgr. só-, két hold föld, naponta 1 liter tej. Ajánlatot kér **táplányi gazdaság,** u. p. **Győr.** 886

Kulcsár, hadmentes, szorgalmas, kiscsaládu, megfelelő gazdasági gyakorlattal kerestetik április 1. belépésre. Sajátkezüleg irt ajánlatok **Mezőzombori gazdaság, Mezőzombor** (Zemplén megye) cimre küldendők. 920

Ispán kerestetik a nagyszénási (Békés megye) gazdaságba, április hó 1. belépésre. Pályázatok bizonyitványmásolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, **Wolfinger Alajos, Budapest, VI., Eötvös-u. 20.** cimzendők. 919

Segédtiszt vagy botosispán, április 1-i belépésre felvetetik **Schulz Vilmos, Sopornya** Nyitram., bérgazdaságban. Több évi gyakorlat és hadmentesség alapfeltételek. Bizonyitványmásolatok vissza nem küldetnek. Ugyanitt felvétetik egy gazdasági gyakornok, ki a könyvelés és levelezésben tökéletesen jártas. 940

Keresek kisgazdaságomba fölmivesiskolát végzett családos dmbert, kisebb hibával biró rokkant is, ki maga is dolgozik, május 1-i, esetleg korábbi belépésre. Román nyelv birása szükséges. Fizetésigényeit kérem tudatni. **Erdélyi László, Belényes.** 941

Gépészkovács kerestetik, ki ilyen minőségben alkalmazva volt, adja be ajánlatát. Budapesthez közel az állás április 1-én töltendő be. Cim: **Hálmán Sándor és Szőnyi Aladár, Százhalombatta,** Fejér megye. 942

Egyszerű, nős vagy nőtlen kertészt keresek, ki a szőlőmüvelés, gyümölcsfagondozás és vetemé-nytermesztésben jártas és a gazdaságban felügyeletet gyakorol. Cizonyitványmásolatokkal felszerelt ajánlatok Benes Antal gazdasága, Erdőtelek, Heves m. cimzendők. 943

Magtár és malomkezelő, lehetőleg olyan, aki ily minőségben már működött, április 1-től felvétetik. Az állás 2400 korona évi fizetés, lakás, fütés, világitás és egy tehéntartással van javadalmazva. Pályázók kérvényeiket bizonyitványmásolatokkal küldjék **Szalárdi gazdaságnak, Szalárdon.** 945

Gazdasági irnok, ki földmives-, szőlő- vagy kertészeti iskolát végzett és teljesen hadmentes, felvétetik. Bizonyitványmásolatokkal felszerelt ajánlatok Benes Antal, Erdőtelek, Heves m. cimzendők. 944

Ispánt keresek 600 magyar holdas birtokom **önálló kezelésére** a folyó évi **április 1-én** leendő **belépésre.** Javadalmazás évi 1200 korona készpénz, 10 mázsa buza, 8 mázsa kétszeres, 4 mázsa árpa, 4 mázsa ocsu, 1 tehéntartás, 2 kocastartás legelőn, szaporulatával, apróléktartás mérsékelten, 2 hold kukoricaföld, ½ hold krumpliföld, 2 szobás lakás szabad fütéssel. **Gyakorlati tapasztalt gazdát keresek,** aki a gazdaság minden ágazatában **jártas és hadmentes.** Megfelelő teljesitőképességü **rokkant katonák is pályázhatnak.** Ajánlatok bizonyitványmásolatokkal felszerelve **Özv. Polgár Józsefné, Törökszentmiklós,** cimére küldendők. 946

Nőtlen ispán kerestetik egy somogymegyei gazdaságba. Cim a kiadóhivatalba. 930

Gépész, esetleg gépészkovács, ki cséplőgépkezeléshez, motorekéhez és dinamógépkezeléshez ért, grófi uradalomba azonnal felvétetik. Előnyben részesül, ki már villanyvilágitásban jártas. Fizetés: 760 K készpénz, 12 hl. buza, 14 hl. rozs, 4 hl. árpa, 4/8 hold konyhakert, 2 hold tengeriföld, naponta 2 liter tej, 200 liter bor és 4 öl tüzifa járandóságból áll. Azonkivül sertéstartás uradalmi legelőn. Megkeresések **Rózsay Elemér** uradalmi főintézőhöz, **Lengyel,** Tolna m. intézendők. 961

Irnoki állás azonnal betöltendő, **kiknek** jó irásuk van és legalább a földmivesiskolát elvégezték és állandó állásra reflektálnak, okmányaikat azonnal küldjék be másolatban. Fizetés egyelőre havi 50 korona, lakás, fütés és élelmezés, ágynemü és ruhamosás nélkül. **Ngs özv. Keppich Emilné Pta-Ormányesi gazdasága** vezetőségéhez. 962

Előmunkásgazdát keresek 150 holdas tanyai gazdaságomba. Az elsőrendü földek egy részét kertileg óhajtom müvelni s a gazdaságot nagyobb szabásu baromfitenyésztéssel egybekötni. Kiscsaládu, óvadékképes, oly egyszerü, értelmes munkátszerető egyének jelentkezzenek, kiknek feleség a baromfitenyésztést részből vállalná. Javadalmazás megállapodás szerint. Cim: **Lun János Tótmegyer.** 965

Bognár kerestetik nagy uradalom kerületi műhelye részére, lehetőleg azonnali belépésre. Jó gyakorlattal rendelkező bognárok küldjék ajánlatukat, fizetési igényük megjelölésével **Grünwald testvérek és Schiffer** gazdasága, **Eresi,** (Fejér megye) cimre. 964

Nőtlen segédtiszt, némi gyakorlattal az irodai teendőkben, valamint a külső gazdaságban, ki a német nyelvet lehetőleg szóban birja, mielőbbi felvételre kerestetik. Fizetés megegyezés szerint. Ajánlatokat bizonyitványmásolatokkal felszerelve, melyek vissza nem küldetnek **Herceg Hohenlohe jószágfelügyelősége, posta Somogyszob,** cimre küldendők. 966

Egy józanéletü, konvenciós hajtókocsis kerestetik amerikai lovakhoz, ki gyors lovak ápolásában, hajtásában nagy gyakorlattal bir. Pályázók fizetési igényeiket a **Zalalövői Uradalom, Zalalövő,** cimre intézendők. 967

Vincellér kerestetik egy 10 holdas szőlőhöz, ki maga is dolgozik hosszabb bizonyitványnyal rendelkezik és nagy szakértelemmel bir. Pályázatok fizetési igényük megjelölésével **Zalalövői uradalom, Zalalövő** cimre küldendők. 968

Uradalmi kertész, a kertészet minden ágában, földi vetemények term sztésében is járatos, kizárólag előrendü erő, szorgalmas és becsületes, jó fizetés mellett mielőbbi belépésre kerestetik. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével és bizonyitványmásolatokkal felszerelve **a morvaszentjánosi uradalom számtartóságához, Morvaszentjános,** Pozsony megye, intézendők. 970

Előmunkás majorgazdát keresek, Pomáz község határában fekvő erdei gazdaságomba lehetőleg iskolás gyermek nélkül, mert az a községtől távol fekszik. Konvenció: 300 K készpénz, 8 zsák liszt, 1 hold kapás, 1 hold árpaföld, 150□-öl kert, 16 hl só, lakás, fütés 25 l. petroleum, 2 sertés legelője ma aczokkal ½ éves korig. Cim **Zboray Gyula, Budapest, III., Polgár tér 7.** 969

Baromfitenyésztéshez
szerényigényü, szorgalmas, gyakorlattal rendelkező, egyszerü nő kerestetik puszt ra. Teleki féle keltetőgéphez értők előny en. Fizetési igényeket is tartalmazó kérvények **Teresianum béruradalom Bátaszék,** intézendők. 971

Ispánt keresek 1500 holdas Tolna megyei gazdaságomba. Pályázatok kérek kellő gyakorlattal biró egyénektől, bizonyitványokkal és fizetési igény (conventio alapon) megjelölésével hozzám beküldeni. Belépés április 1-én, de lehetőleg előbb. **Óváry Ferenc, Gyönk,** Tolna m. 972

Méltóságos Ullmann Adolf ur **esztergommegyei gazdaságának aradi pusztáján** elterülő 800 holdas birtokának kezelésére, egy józan szorgalmas, megbizható és erőteljes ispán kerestetik. Aki felvidéken (Pozsony, Nyitra és Trencsénben) működött előnyben részesül. 1003

Ügyes gépészkovácsot keresünk csicsali gazdaságba azonnalra, fizetés egyezség szerint. Folyamodványok és okmánymásolatokat kér **kötcsecsicsali intézőség, Somogy.** 1004

Szakképzett szőlőkezelő hadmentes, családos, ki a modern szőlőkezelést érti, kisebb erdő kezelésében jártassággal bir, uradalmi szőlőbirtokra április 1-re kerestetik. Német nyelvet birók előnyben részesülnek. Bizonyitványmásolatok, melyek vissza nem küldetnek, a fizetési igény megjelölésével **dr. Heil Jenő** ügyvédi irodájába, **Sátoraljaujhely,** küldendők. 1005

Vincellér irástudó, hadmentes, németül beszélő, 35 holdas uradalmi szőlő kezelésére április elsejére kerestetik. Rokkant előnyben részesül. Vincellériskolát végzett egyének küldjék bizonyitványmásolataikat, melyek vissza nem küldetnek, fizetési igény megjelölésével **dr. Heil Jenő** ügyvédi irodájába. **Sátoraljaujhely.** 1006

Gépészkovácsot keresünk nagyobb gazdaságba azonnali, de legkésőbb május hó 1-i belépésre, ki tökéletesen érti gőzmotor és egyéb mezőgazdasági gépek kifogástalan üzembentartását és javitását. Köteles végezni a gazdaságban előforduló összes kovács patkolási munkákat és kutak, vizvezetékek javitását, szerelését. Egy segéd és egy inastartás kötelező. Aki villamosüzem kezeléséhez ért, előnyben részesül. Ajánlataikat bizonyitványmásolatokkal és fizetési igényük megjelölésével küldjék **Somogyapáti gazdaság, Szigetvár** cimre. 102

Ispán április 1-re kerestetik, ki a gazdaság minden ágában jártas. Fizetés megegyezés szerint. **Kovács és Kun** gazdasága **Sajószentpéter.** 1021

Segédtiszt nőtlen, esetleg nős is lehet, földmivesiskolát végzett vagy több évi gazdasági gyakorlattal bíró gazdaságba azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok bizonyitványmásolatokkal **Pallóci Bérgazdaság Galánta** cimre intézendők. 1022

Április 1-i belépéssel, szőlészetem számára egy gyakorlattal biró, éréses munkavezető vincellér, gazdaságom számára gyakorlott, józan béresgazda kerestetik. Fizetés megállapodás szerint. Cim: **Gara Béla** földbirtokos, **Dánszentmiklós,** Pest m. 1032

Kertész kerestetik, szerény igényü, ki maga is dolgozik, nagyméltóságu gróf Hadik János ur tornanádaskai uradalmának kertészetébe. Kérvények az uradalmi intézőség cimére a fizetési igények megjelölésével küldendők, Abaujtorna megye. 1035

Budapest melletti birtokomra intelligens intézőt keresek. Bizonyitványmásolatokkal ellátott ajánlatok, melyek vissza nem küldetnek, alanti cimemre küldendők. Bemutatkozás csak meghivásra. **Dr. Milkó Endre, Budapest, IV., Váci-utca 36. sz.** 1034

Gazdasági segédtiszt azonnali belépésre kerestetik nagyméltóságu gróf Andrássy Géza taktakenézi uradalmába. Megkivántatik esetleg akadémiai végzettség, ami nagy előny, de különösen 1—2 évi gazdasági gyakorlottság. Fizetés megállapodás szerint. Pályázatok **taktakenézi uradalmi intézőség.** Szabolcs m. 1036

Mezőgazdasági szeszgyárba szeszgyárvezető kerestetik, ki gépész is, ki érti a diffuziós eljárást. Egész évi állás. Ajánlatok bizonyitványmásolatokkal alábbi cimre kéretnek: **Sch. D. Duboványpuszta, Nagykosztolány.** 1033

Gépészkovács gazdaságomba azonnal alkalmaztatik. Ajánlatot kér fizetési igény megjelölésével és bizonyitványmásolattal **Somogyi Ágost, Ercsi.** 1039

Gépészkovács kerestetik állandó alkalmazásra, április 1-i belépésre, Ajánlatokat kér **Fodor János** gazdatiszt, **Véménd,** Baranya megye. 1051

Pénztárnok- könyvelői állás töltendő be azonnal borosjenői uradalomban. Csakis kaucióképes és jó irásu egyén adja be pályázatát bizonyitványmásolatokkal és fizetési igény megjelölésével. Pályázatok **báró Solymosy Lajos uradalmainak központi irodája, Apatelek** (Arad m.) cimre küldendők. 1037

A hatvani cukorgyár r.-t. gazdasági segédkönyvelőt keres.
nőtlen, hadmentes pályázók bizonyitványmásolatokkal felszerelt fizetési igényeket tartalmazó részletes pályázatukat **a Hatvani Cukorgyár r.-t.-nak, Hatvan,** cimezzék. Az állással szabad lakás, a gyári tiszti étkezőben havi 70 koronáér teljes élelmezés és egyeség szerinti készpénzjavadalom van egybekötve. 1038

Segédtiszt, nős, ki gazdasági teendőkben már valamennyire jártas, azonnali vagy április 1. belépéssel kerestetik. Ajánlatok bizonyitványmásolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, **Moskovic Mór Csonkapapi gazdasága, Csonkapapitanya, u. p. Mezőkászony,** Bereg m. küldendők. 1056

Ispánt vagy magjorosgazdát keresek 385 holdas birtokom önálló vezetésére, szerényigényekkel, mielőbbi belépésre. **Dr. Váradi Jakab, Ipolyság.** 1065

„KISHIRDETÉSEK" folytatása az 396. oldalon.

ECKERT
fükaszáló- és
marokrakóaratógépek.

1917. évi minta.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest, V., Vilmos-császár-ut 32

"PÁTRIA" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest IX., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.)